

CHAYEINU

Shabbos Initiative

פרשת קרח תשפ"ד

Pg. #	Content
2-4	Seudah Stories
5-10	Parshah Riddles
11-12	Life of Truth Story
13	Shabbos Halachah Initiative
14-15	Halachah Q&A
16-23	Rav Kalman Krohn Stories
24	Comic Story
25-30	Nefesh Shimshon

גליונות

31-32	הג"ר שמואל פעלדער שליט"א
33	הלכות לסעודת שבת
34-35	הגר"ח קניבסקי זצ"ל
36-37	הג"ר גרשון אדלשטיין זצ"ל
38-39	הג"ר דוב לנדא שליט"א
40-41	הגר"ד פוברסקי שליט"א
42-43	הג"ר מאיר צבי ברגמן שליט"א
44-45	הג"ר משה הלל הירש שליט"א
46-47	הג"ר יצחק זליברשטיין שליט"א
48-49	לשבת עונג

Daily Hilchos Shabbos - Rav Shmuel Bernath

732.301.4043 opt 2 then 8

***

לז"נ הרב מתתיהו חיים בן הרב יעקב זצ"ל
לרפוי"ש חיים שמואל בן ליבא
יהודית בת שרה הינדא, תינוק בן אסתר שירה
לזכות אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה

Dedication opportunities: 848-373-4436
shabboschayeinu@gmail.com

SEUDAH STORIES

פרשת קרח תשפ"ד

The One Check

There was a *kollel yungerman* in Yerushalayim, who lived his life with amazing *bitachon*. He was able to live in near-absolute poverty as if he did not have a care in the world because of his trust in Hashem, and somehow, his family survived the daily financial pressures. The man never worried, and all he would say is, "*Hashem ya'azor*, Hashem will help."

When it was time to marry off his oldest daughter, she required an apartment, as had become the accepted norm that when a girl becomes engaged, her parents pay for the apartment. The father of the *kallah* agreed to pay for the apartment, and a small apartment that would suffice for the couple's needs was selected. It cost only \$60,000. The *kallah's* mother said to her husband in utter disbelief, "Where will we get \$60,000 from? We hardly have enough money for our own simple, daily expenses!" Her husband assured her that she need not worry, as Hashem will provide the necessary money in time for the wedding, and he returned to his Torah study. The husband was neither a fool nor a simpleton, but rather, he had a profound sense of *bitachon*. He reasoned, 'If Hashem could provide our daily needs, He could likewise provide \$60,000! It was all based upon our *zechuyos*.'

As the wedding date loomed closer, there was still not a penny extra to cover their expenses. The wife was getting more nervous, while her husband was as serene as ever, as he delved into his learning. His wife, realizing that her husband had no plans to actively go out and try to come up with the money, decided to speak with Rebbetzin Elyashiv, whose husband, the *posek ha'dor*, had a tremendous influence on her husband. When Rav Elyashiv heard about the situation, he asked for the husband to come see him. He advised the husband that he should make some form of *hishtadlus*, to get the funds, and he should not sit back and wait for a miracle.

The husband listened without question, and went to one of his good friends who was the executive director of a large girls' school and solicited his assistance. Perhaps he could tell him the name of one of his donors. The director said he had many donors, but the husband said he only wanted one name. The director told him that due to the large sum that he needed, he should take a few names, but the husband refused. He randomly chose one name, took the contact information, and said "*Hashem ya'azor*". The director noticed that he took the name of one of his American donors, but he didn't have the chance to tell him that his annual donation was fifteen dollars.

The *kallah's* father immediately sent off a letter explaining his present need, and returned to *kollel*. His wife and daughter were beside themselves with worry that they would have to call off the wedding. Three days before the wedding, an envelope arrived from America. Words cannot describe their shock, joy and utter disbelief to discover a check for \$60,000 in the envelope! The husband was not fazed because he knew Hashem would save them. He immediately wrote a warm letter of gratitude for the donation, and returned to his learning.

Meanwhile, his friend, the executive director of the school, was beyond shocked. If this is what the American donor was sending to an unknown *kollel* fellow, he would surely send him much more! He decided to fly to New York to personally visit with the American benefactor.

Upon arriving at his home, he was surprised to see that the man lived with his wife and young daughter in a small, simple apartment. The director told him why he was there, and the man explained with a story.

SEUDAH STORIES

פרשת קרח תשפ"ד

"For many years, my wife and I davened for a child, and finally we were blessed with a little girl. At the age of four years old, we enrolled her in nursery school. Everything seemed to be going so well in our lives until, one day, we received a dreaded phone call that our child was hit by a car, *r"l*. The situation was critical. As she was taken into surgery, we began to *daven* fervently for her. All the tears that we shed to have this child were renewed, as we entreated Hashem to please let her live! I then made a vow that half of the money that we had placed in a savings account for her dowry would be given to *tzedakah*, in the hope for a complete recovery.

"Hours elapsed, and finally an exhausted, but smiling, surgeon came out to greet us to inform us that *baruch Hashem* the surgery had been successful! That very day, I went to the bank and withdrew half of my account. It amounted to \$60,000. I declared that the first needy person to approach me would receive the money.

"That night, we came home to find a letter in our mailbox from a *kollel* fellow in Eretz Yisroel. He was marrying off his daughter and had no money to pay for her apartment. I felt it was Hashem's way of providing the dowry for one girl with the dowry of another. Thus, he was the one to whom I sent the entire check!"

Inspiration from a Powerful Simchas Torah Celebration

Moshe Schwab was one of five brothers who grew up in Frankfurt. His father, Reb Yehuda Leib Schwab, decided that the oldest and third sons, Shimon and Mordechai, would become *rabbonim*. However, the youngest son, Moshe, would study Torah for a few years in Eastern Europe and then work in the family business.

In 1933, when Moshe was 16 years old, he followed the path of his brothers and went to study in the Kaminetz Yeshivah, under the Rosh Yeshivah, Rav Boruch Ber Leibowitz. He was captivated by both Rav Boruch Ber and his son-in-law Rav Reuven Grozovsky, from whom he learned much Torah and *mussar*. Years later, Rav Schwab would still marvel at the *kavod* which Rav Boruch Ber had for his own *Rebbe*, Reb Chaim Soloveitchik. When Rav Boruch Ber heard that Rav Chaim was on a train that was passing through Kaminetz, he stood the whole time the train was traveling through the town in honor of his *Rebbe*! Under Rav Boruch Ber, the youngest Schwab boy became an incredible *talmid chacham*, and learned Torah intensely, day and night.

In 1935, when Moshe was 18, he traveled to Baranovich to study under Rav Elchonon Wasserman. In those years, it was customary for students of smaller *yeshivos* to travel to the bigger *yeshivos*, such as Mir and Novardok, to spend the month of *Elul* in preparation for the upcoming *Yamim Nora'im* with hundreds of other *yeshivah* students. Therefore, for *Elul* and *Tishrei* of 1935, R' Moshe went to the Mir, where he learned under the famed Mashgiach, Rav Yeruchem Levovitz.

Throughout *Elul* and the inspiring days between *Rosh Hashanah* and *Yom Kippur*, R' Moshe was torn. On one hand he longed to continue with his Torah studies, which he loved, but he felt a responsibility to his elderly parents, who expected him to return home after *Succos* to assist in the family business, as they had planned. The turning point came in Mir on the night of *Simchas Torah*. The dancing and singing were extraordinary. Moshe had never witnessed anything quite like it in his life. In the middle of the circle, dancing with his eyes closed and clutching a small *sefer Torah* tightly, was the Mashgiach, Rav Yeruchem. Around him were hundreds of students, locked arm in arm, hand in hand, raising their voices to *shamayim*, expressing their love of Hashem and His Torah!

SEUDAH STORIES

פרשת קרח תשפ"ד

Moshe's mind was clouded with his dilemma. He knew the wishes of his parents, but could there be a more elevated life than one spent in an environment such as this, surrounded by *bnei Torah* and servants of Hashem?

Suddenly it was his turn to dance with the *sefer Torah*. It was handed to him carefully, and immediately he joined the circle of *bachurim*. Holding the *sefer Torah* close to his heart, he swore to himself that he would never forsake Torah study and that it would be his life's endeavor. As he held the Torah, he *davened* that Hashem should give him the courage and strength to overcome any and all obstacles that might stand in his way.

After *Yom Tov* he began wondering how to compose the letter to inform his parents of his decision, but it was very difficult for him. A few days passed, and a visitor came to see Moshe. It was a young *talmid chacham* from the Yeshivah in Baranovich. After greeting each other warmly, the young man said to Moshe, "On the night of *Simchas Torah* I had a dream, but I just dismissed it and I did not take it seriously. However, a few nights later I had the same dream. The next morning I decided that I had better come and tell it to you.

"In my dream," the young man continued, "a distinguished looking man with a long white beard came to me and asked if I knew someone named Moshe Schwab. I told him that I did. He then said to me, 'Tell him that I have a message for him.' The old man in the dream then began waving his hands repeatedly upward and said emphatically, 'Tell him, *'Mashiv Ha'ruach*, rejuvenate the spiritual, the *ruchniyus*,' and then, sweeping his hands downward, he said, *'U'Morid Ha'geshem*, suppress the materialistic, the *gashmiyus*.'" The young man said, "The first time I had the dream, I really didn't make much of it, but then a few nights later the man came back in the dream and said to me, 'Why haven't you gone to Moshe Schwab and deliver my message?' The next morning I asked around to find out where you were, and I discovered that you were in the Mir, so here I am, and I have fulfilled my mission."

Moshe Schwab understood the message immediately; however, he was curious. He asked, "Do you know who that man was?" The friend replied, "No, I don't, but if I saw a picture of him, I would surely recognize him." They began looking through pictures of *gedolim*, but no face matched the one in the dream. Finally, as the two of them were looking through Moshe Schwab's family pictures, the young man suddenly pointed to a picture and shouted, "That's him! That's the person who came to me in my dream!" Moshe Schwab said that the man in the picture was his mother's father, Rav Avrohom Erlanger.

That evening Moshe was able to sit down and compose a letter to his father. He described the visit from his friend and the dream, and his interpretation of the message. He concluded his letter and asked his father for permission to remain in the *yeshivah*. He waited anxiously for a reply. A short while afterwards he got a letter from his father. It contained a brief phrase that conveyed the message powerfully. It was words from the *pasuk* in *Bereishis* (37:11), *'V'Aviv shamar es ha'davar'*, 'And his father kept the matter in mind', which Yaakov Avinu said as he anticipated seeing the dreams of his son Yosef come to be. So too, Reb Yehuda Schwab, moved by the message of his father-in-law, now yearned to see his own son's dreams fulfilled. Eventually, Rav Moshe Schwab became one of Europe's most prominent *meshgichim*!

Compiled by Tzvi Schultz chinuchchaburah@gmail.com. Details of stories have not been confirmed

PARSHA CHALLENGE

פרשת קרח

1. Aside from פרשת קרח, list three other times that the תורה mentions the פי הארץ?¹
  - a. In which additional instance does it say the "ground swallowed"?²
2. Aside from ארץ ישראל, what country is described as "ארץ זבת חלב דבש"? Where?³
3. List at least 323 people (not necessarily by name), in the תורה, that died by fire. (Not necessarily מפורש בתורה)⁴
  - a. List two people in the תורה who were saved from being killed by fire.
4. When, prior to פרשת קרח, are דתן ואבירם names mentioned?
5. What brought both life and death in this week's פרשה?
6. What are four incidents in the תורה that a person or a group of people are called רשעים / ארשע?⁵
7. I am from the seventy,
I have three siblings,
I have four children,
I am mentioned in this week's פרשה.
Who am I?
8. I was someone's end,
I am associated with a place of total destruction,
A שאלה was asked regarding me,
I have a place on the מזבח.
In this week's פרשה I am used as an expression of "everlasting",
Who am I?

Need a hint?

¹ Twice regarding the קרח מעשה and once in ראשית

² In פרשת בשלח

³ It is in this week's פרשה

⁴ In this weeks פרשה in בהעלתך and נח and שמיני, בהעלתך in פרשה

⁵ One is in this week's פרשה, one was said by אברהם, one is in פרשת שמות, one is in פרשת וארא.

Answers

- It mentions the קרח in מעשה קרח (כו, י) and פרשת ואתחנן (יא, ו). It is also mentioned when קין was cursed - לקחת את פיה פצתה את פיה לקחת - "ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת - את דמי אחיך (ד, יא)"
  - Regarding the bodies of the מצריים by סוף ים קריעת ים סוף it says:
"נטית ימינך תבלעמו ארץ" ע' רש"י (טו, יב).
- המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש (טז, יג) - מצרים
- 250 people from קרח (251 according to the דאמר that קרח as well was burnt.)
  - 1) The fire by the מתאננים killed the 70 זקנים (טז, יא, טז).
(ע' רש"י יא, טז) brings a שיטה that it was the רב ערב that were killed (א:א)
2) נדב ואביהוא
3) הרן
  - 2) תמר (יהודה's daughter-in-law) and אברהם (אור כשדים)
- Never. In previous incidents they were referred to אנשים נצים or נצבים, or איש ואחיו.
- קטורת
- 1) When משה refers to קרח ועדתו - קרח ועדתו (טז, כו) - סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה (טז, כו)
  - 2) When אברהם davens for the סדום -אנשי סדום (יה, כג) - ויאמר האף תקפה צדיק עם רשע : (יה, כג) - אנשי סדום
  - 3) When משה tells דתן ואבירם not to fight - ויאמר לרשע למה תקפה רעה : (ב, יג)
  - 4) When פרעה admits he is a רשע - וישלח פרעה וכו' ויאמר וכו' ואני ועמי הרשעים : (ט, כז)
- I am from the seventy, - מצרים
I have three siblings, - יוכבד and מררי, גרשון
I have four children, - עוזיאל and חבורן, יצהר, עמרם
I am mentioned in this week's פרשה.
Who am I? - קהת
- Next week....

Last week's riddle:

We are a group,

Our group is mentioned twice in the תורה,

The first time we were introduced,

- after the חטא העגל in תשא

The second time we were used to grant forgiveness for ישראל,

- after the חטא of the מרגלים

Part of our group is mentioned in this week's פרשה,

- only 6 are mentioned

Who are we?

- The י"ג מדות

פתחי פרשה – קרח
Parsha Musings for Shabbos Table Schmoozings

RIDDLES

How were Moshe and Korach related?

- They were first cousins: their fathers, Amram and Yitzhar, were brothers.
- Since Kehas and Yocheved were siblings, Moshe was first cousins with Yitzhar (the son of Kehas), who was Korach's father, thus making Korach his first cousin once removed. (We could keep going, since Moshe was also first cousins with his own father by the same calculation, so Korach was Moshe's first cousin's nephew – I'm not sure what that's called.)

Some *baalei kriah* pause slightly after the words, "ואון בן פלת," before continuing, "בני ראובן."¹ Why? This pause makes it clear that the phrase "בני ראובן," "Descendants of Reuvein," refers back to the entire previous phrase, and thus indicates that Dasan and Aviram, who were the sons of Eliav, as well as On ben Peles, were all, "Descendants of Reuvein."²

Against whom did Korach rebel?

Against Hashem, Who told Moshe what to do.³

Name 2 wealthy people in *Tanach*, one from Bnei Yisrael and one not, who followed the advice of their wives, which led to their respective downfalls.

- Once, when Korach came home from the *beis medrash*, his wife asked him what he learned, and he replied that Moshe taught them to put a string of *t'cheiles* in their *tzitzis*. She mockingly said, "I'll make a *tallis* ENTIRELY our of *t'cheiles*!" This attitude spread, and inspired Korach's rebellion.
- Zeresh told Haman to arrange a fifty-*amah* tall gallows upon which to hang Mordechai, and Haman wound up being killed on it.⁴

Before the ground swallowed up Korach and his followers, Moshe announced, "...סורו נא" – "Get away from these *reshaim*" – and warned Bnei Yisrael to not get swept away with them.⁵ In what situation does *beis din* make this announcement?

When someone who is suspected of lying declares that he is willing to swear, the *beis din* announces, "Get away from these [multiple] *reshaim*": the person who is about to swear falsely, AND the person who brought about this situation of *chillul Hashem* by giving money to someone who isn't trustworthy.⁶

On *Simchas Torah* (and other times), we quote Korach in a popular song. Which song?

Rabbah bar bar Chana, the *amora*, was shown a place in the ground from which Korach could be heard, in *gehinnom*, saying, "משה אמת ותורתו אמת," "Moshe is true and his Torah is true."⁷

Aharon's stick miraculously sprouted nuts.⁸ Have you ever seen a piece of wood sprout food?

That's what happens every time a tree grows fruit! Is it any less miraculous that an orange grows from a piece of wood, which happens to be still stuck in the ground? Or are we just used to it?

---

¹ ט"ז א'י

² תקון קוראים מכון סימנים במענה לשון, ועי' רש"י שם

³ ט"ז י"א ורש"י

⁴ רבינו בחיי ריש הפרשה

⁵ ט"ז כ"ו

⁶ שבועות ל"ט: ורש"י שם

⁷ תנחומא י"ב

⁸ י"ז כ"ד

JUST CURIOUS

Korach was jealous of Elitzafan ben Uziel, who was appointed as the *nasi* of the family of Kehas.⁹ *Chazal* list *kinah* among the bad *middos* which are “מוציאין את האדם מן העולם,” “Take one out of the world.”¹⁰ In what way does jealousy “take one out of the world”?

- Many *mefarshim* explain that *kinah* breeds stress and anxiety to the degree that one’s physical health is compromised, and one’s life is shortened.
- One’s “world” and reality are defined by his beliefs and attitudes. A jealous person is oblivious to the fact that Hashem controls the world and determines what is allotted to each individual. By undermining his awareness of Hashem’s *hashgacha*, he has removed himself from his personal “world” of *emunah*.¹¹

Korach asked Moshe, “Does a *tallis* which is MADE out of *t’cheiles* need *t’cheiles* in its *tzitzis*?” and Moshe responded, “Yes.” Korach mockingly challenged, “Are you telling me that with ONE string of *t’cheiles* you’re *yotzei*, but with a WHOLE *tallis* of *t’cheiles* you’re not?!”¹² I don’t understand – that’s what the *pasuk* says, and that’s what the *mitzvah* is! Was Korach’s “logical” argument actually such a good challenge?

Korach was actually expecting Moshe to say that it DOESN’T need *t’cheiles*, to which Korach would respond, “So too, the holy Bnei Yisrael don’t need you.” When Moshe didn’t follow the expected “script,” Korach accused him of making things up.¹³

Korach complains, “We all heard the first 2 *dibros* at Har Sinai! Why are you taking all the leadership for your family?”¹⁴ Yes, but Moshe heard ALL 10 *dibros*, and a lot more – what exactly was Korach’s argument here?

Korach was saying, “OK, you heard more than us, so you took the *malchus*. But what makes Aharon more special than anyone else? He heard what we heard.”¹⁵

Why doesn’t Aharon respond at all to Korach?

Befitting his holiness and “*mussar* personality,” Aharon’s silent response was, “Korach, you’re right, you’re better than me. I’m just following Moshe’s instructions to be the *kohein gadol*.”¹⁶

How could Aharon participate in the “ketores test” against Korach’s followers, and bring his own voluntary ketores? Aharon’s own sons died from bringing voluntary ketores!

- Moshe was able to give Aharon temporary permission, due to necessity.
- It wasn’t actually voluntary *ketores*: Aharon brought the regular, morning *ketores*.
- When Moshe “fell on his face” in front of Korach, he asked Hashem what to do, and was told to bring *ketores*.
- Moshe made this decision with *ruach hakodesh*.¹⁷

⁹ רש"י ט"ז א' א'

¹⁰ אבות ד' כ"א

¹¹ עלי שור ח"א ע' ק"ב בביאור דברי הרמב"ם בפהמ"ש שם

¹² רש"י ט"ז א' א'

¹³ ביאור האמרים על תנחומא ב', גור אריה שם

¹⁴ רש"י ט"ז ג' א'

¹⁵ נחלת יעקב שם

¹⁶ רמב"ן ט"ז ד' א'

¹⁷ רמב"ן ט"ז ה' א'

Imagine the scene: Dasan and Aviram went out to protest against Moshe with their INFANTS!¹⁸ (Holding them? In strollers?) Why?

Just as some people bring small children to the *beis medrash* so the words of Torah can penetrate them early in life, so too, *I'havdil*, Dasan and Aviram wanted their terrible words to be absorbed by their children.¹⁹

After Hashem told Moshe and Aharon that He would destroy Korach and his followers, they fell on their faces to daven.²⁰ This is the source of our practice to do “*nefilas apayim*” after *shemoneh esrei*.²¹ What is the advantage of *davening* in this position?

- Cognizant of the fact that we stand in front of Hashem when *davening*, we hide our faces in awe of the *Shechina*, demonstrating *yiras Hashem*, *busha*, *tznius*, and *anava*.
- We fall on our faces in distress, demonstrating our submissiveness, which is integral to *teshuva*. These feelings allow our *tefillos* to be more readily accepted.
- While covering our eyes and closing our mouths in a “locked up” position, we reflect that we are unable to accurately predict what will help us and what will harm us, we are not independently capable of achieving our goals, nor can we even see or speak, without Hashem’s help. It is for this reason that we *daven shemoneh esrei* with our legs “bound” together, aware of how limited we are.²²
- When Bnei Yisrael bowed in the *Bais Hamikdash*, they left 4 *amos* between each person, so that no one would overhear his friend saying *viduy*, and cause him to become embarrassed. Likewise, we hide our faces during *tachanun* to allow our *tefillos* to remain private.²³
- We cover our faces to allow for maximal *kavana*.²⁴

Moshe and Aharon davened, “If ONE person sins, are You going to be upset at EVERYONE?”²⁵ Was it really ONE person? Didn’t many people join Korach?

At first, Bnei Yisrael followed Moshe and Aharon unswayed by Korach. Korach attracted attention to the “*ketores test*,” claiming that he sought the *kavod* of Bnei Yisrael, and people gathered, curious to see if Hashem would support Korach and re-instate the *bechoros*. For doubting Moshe, Bnei Yisrael deserved punishment, but Moshe and Aharon defended them, blaming Korach alone for tricking them.²⁶

Dasan and Aviram tell Moshe, “Even if you poke out our eyes, we’re not coming to talk to you!”²⁷ Why did they volunteer this seemingly unnecessary, gory scenario?

- They were saying, “You think we’re blind, or you’ll make us blind, so we can’t see that you’re tricking us and not taking us to Eretz Yisrael?”²⁸
- Their statement demonstrates our tendency to say illogical, ridiculous things when we are angry and engaged in *machlokes*.²⁹

---

¹⁸ ט"ז כ"ז

¹⁹ אזנים לתורה

²⁰ ט"ז כ"ב ואב"ע

²¹ רבינו בחיי

²² רבינו בחיי שם

²³ מטה משה סי' ר"ד, עי' אבות ה' ו'

²⁴ שירי כנסת הגדולה או"ח קל"א ב"י אות י'

²⁵ ט"ז כ"ב

²⁶ רמב"ן ט"ז כ"א

²⁷ ט"ז י"ד

²⁸ רשב"ם, ספורנו

²⁹ ר' צבי משה לאנגער שליט"א

Moshe announced, “If the ground doesn’t open and swallow Korach, Hashem didn’t send me” – even though Hashem never promised such a miracle. Wasn’t that kind of risky?

He understood that if people still doubted him at this point, the whole Torah was already undermined, because challengers would continue to arise and sow doubt. Thus, he HAD to miraculously demonstrate his veracity. Declaring that a *neis* would occur was low-risk: if it would happen, great, and if it wouldn’t, the situation wouldn’t be any worse than it already was.³⁰

Moshe announces, “If Hashem creates a BRAND-NEW creation, by making the ground open up to swallow Korach and his followers, you will know that they angered Hashem.”³¹ Weren’t earthquakes already “invented”?

This earthquake was unique: the ground opened, swallowed Korach’s people, and immediately closed, like a mouth eating.³²

“Don’t be like Korach”³³ is listed by some *rishonim* as one of the *mitzvos lo saaseh*. How does one violate this *aveirah*?

By perpetuating a fight³⁴, such as by speaking, and perhaps even listening to, *lashon hara*³⁵.

Hashem prepared the *pi ha’aretz* that swallowed Korach at the very end of the 6th day of creation, right before Shabbos.³⁶ Why did it have to be prepared so far in advance?

At the end of *briyas ha’olam*, when it SEEMED like the world could be set on “auto-pilot,” Hashem prepared 10 things which would eventually serve as reminders that Hashem is still in charge, such as the *pi ha’aretz* which would many years later demonstrate that Hashem gave Moshe the Torah.³⁷

IN YOUR OPINION

Did you ever get mad at someone who “did something horrible to you” – only because you were already cranky about something else?

Korach had been harboring rebellious intentions for a long time. In the beginning of Bnei Yisrael’s stay in the *midbar*, everything went fine, and they loved Moshe, whose *davening* saved them after the *Chet HaEigel*. Had Korach rebelled then, they would have killed him. However, after the deadly experiences of Taveira, Kivros HaTaavah, and the debacle of the *Meraglim*, people were bitter, and it was the perfect moment for Korach to capitalize on their negativity, and rebel.³⁸

Korach suffered from jealousy.³⁹ Why is it so bad to be jealous of someone?

One who is jealous of his friend’s possessions feels anxious until he manages to attain them as well. If he does achieve this goal, he begins to seek honor and dominion over others, eventually even doing *avodah zara*. If he doesn’t get what he wants, his life is full of pain and distress. Eventually, this may lead to his own death, or lead him to hatred, and eventually to murder.⁴⁰

---

³⁰ אמת ליעקב ט"ז כ"ח

³¹ ט"ז ל'

³² רמב"ן

³³ י"ז ה'

³⁴ סהנדרין ק"ו.

³⁵ פתיחה לספר חפץ חיים לאו י"ב

³⁶ אבות ה' ו'

³⁷ אמת ליעקב ט"ז ל'

³⁸ רמב"ן ט"ז א'

³⁹ רש"י ט"ז א'

⁴⁰ רבינו בחיי ט"ז א'

Throughout the ages, *klal Yisroel* had many famous עסקנים. The Picciotto family was one of those great families. They were known for their great חכמה and מסירת נפש for the *klal*. They came from Europe and settled in Aleppo (Aram Soba), Syria, while retaining their European citizenship, thus enjoying the protection of the European powers. For five generations, starting from around שנת תקמ"ד (1784), they served as consuls for various European powers, protecting their countries' business interests. They did everything within their power to help their fellow Yidden.¹

The country that Signor Moshe Picciotto hailed from, was not doing well.² Its economy was collapsing and an enemy on its western border was threatening attack. The king, however, was not concerned. He had plenty of gold in the palace, and he was safe. Something else upset him. He called for a cabinet meeting. All of his ministers sat respectfully. They knew from experience that one wrong word could land them in the king's dungeon. The king addressed his ministers. "I've gathered you here today to discuss a most important matter. Some of the royal white horses which pull the big white chariot of His Majesty the king – that's me – are getting old. They are not quite worthy for the king's chariot. We need someone to travel to Aleppo and purchase majestic horses that will truly be an honor for His Majesty – that's me - when I ride on the chariot. Does anyone want to go?" No one volunteered. Growing impatient, the king demanded a response. Finally, after some of his ministers offered their lame excuses, Minister Igor responded. "Your Majesty, I see that your other ministers couldn't care less about His Majesty's honor. I, Igor, am extremely loyal to His Majesty, and I would love to go! Signor Moshe Picciotto is an ambassador for His Majesty in Aleppo, is he not? He is an expert on horses, and a great business man. I will travel to Aleppo, and ask Signor Moshe to help me. Surely, he will find the most beautiful horses for His Majesty." As he spoke, all the other ministers listened wide eyed. This was odd. Minister Igor didn't usually volunteer. However, they knew how much he hated Jews, and they had a feeling that he was working on a bitter plan against them. Minister Igor was not very well liked, and they were happy to be rid of him, even if it was only temporarily, while he purchased the horses.

The king wanted Minister Igor to travel immediately, but Igor was taking his time. He told the king that he had a pressing personal issue to attend to first so that his mind would be clear for the king's important mission. Inside he sneered, his delaying had nothing to do with loyalty to the king. It was all part of a vicious scheme. He wanted to arrive in Aram Soba on the Jewish Shabbos. Signor Moshe would not come to greet him on Shabbos, and then he would convince the king that Signor Moshe was not loyal to him. The king would remove him, and then, he thought to himself with glee - *I, Igor will take his place!* He let out a terrible bark of laughter as he thought about it.

As planned, Minister Igor arrived in Aleppo on a wonderful Shabbos morning. The royal trumpets were sounded. The crier announced the arrival of His Majesty's minister. Minister Igor was received by many gift bearing dignitaries, and a long flattering speech was delivered. In Signor Moshe's *shul*, it was time for מוסף. He heard someone calling him quietly, but urgently. "Signor Moshe! I must talk to you right away!" "What's the matter?" Signor Moshe whispered back. "Is there a Yid whose life is in danger?! Is it סכנת נפש? Of course, I am ready to come!" The man replied, "The king's minister, Igor, has arrived. Everyone has gone out to greet him. If you are not there it will not look good for you." Signor Moshe did not share the man's sense of urgency. The man continued. "This is a special day for the king. His minister has arrived!" "Today is also a special day for the King of all kings, the הקדוש ברוך הוא ה' מלך המלכים ה'! ל' שבט קדש! I do not go to work on Shabbos." That was Signor Moshe's final response, and with that he proceeded to *daven* מוסף. After *davening* he led his קטעודה, sang זמירות, and went on with his Shabbos afternoon עבודה. A *Yid* told him that Minister Igor had asked for him a few times. Signor Moshe knew that Igor would use his absence against him. He explained to those who asked why he didn't go, that he works for a Bigger King, and he went on with his עבודת היום. After הבדלה he briefly entertained the idea of paying Minister Igor a visit, but he quickly changed his mind, "Nah, not now. It's time to eat מלכה מלכה. Tomorrow morning there will be plenty of time."

Sure enough, Sunday morning, Signor Moshe met with Minister Igor, who greeted him with a scowl. Minister Igor let him know that he considered his absence disloyalty to the king, and that he would be sure to let the king know of it. "Listen to me," Signor Moshe said bravely, "I am serving a greater king, the הקדוש ברוך הוא ה' מלך המלכים ה'. It was my Shabbos. You maliciously planned your arrival for when I couldn't come. I know when the cabinet meeting was. However, if I must lose my position, okay. What can I do?!" Minister Igor wrinkled his nose in disgust, and said mockingly, "I will make sure, Signor Moshe, that you lose a lot more than your position." He cackled maliciously. Then he informed Signor Moshe that he already purchased the nicest horses, and that Signor Moshe was not needed. Signor Moshe wished him a nice trip home, and Minister Igor set out with all the horses that he had purchased for the king. On his way home, he stopped by the Senior Consul in Damascus. The main ambassador was away and someone else was filling in for him. Minister Igor was tired, and wanted something to drink. He drank one bottle. Another bottle. Another bottle. And his tongue became very loose. In his drunkenness he spilled out his entire plot against Signor Moshe. What he did not know was that the substitute ambassador was a friend

¹ Rabbi David Sutton, *Aleppo City of Scholars*, pp. 15 & 287-290

² Rabbi Fishel Schachter, *Dial-A-Shiur Tales of Tzadikim*, shiur #616

of Signor Moshe. Right away, this ambassador wrote a letter to Signor Moshe to inform him of the trouble that was brewing for him. However, the messenger misplaced the letter, and felt too guilty to say anything about it, and the letter was never delivered.

When Minister Igor arrived home, he met with the king's royal secretary. The royal secretary informed Minister Igor that they were planning a parade in the king's honor to parade the king's new horses to him. Minister Igor insisted that he wanted to ride the most impressive of the king's new horses over to the king. He wanted everyone to see him on the big horse! However, Minister Igor hadn't been trained to ride such horses. These were the racecars of horses, with a lot of horse power! They required special training to handle them, but Minister Igor insisted. The royal secretary, was reminded of the Biblical Haman, and how Haman wanted to ride the royal horse. It seemed to him like Minister Igor was taking after Haman. He mentioned this to Minister Igor, and reminded him how Haman ended up getting smelly garbage on his head. He also provided him with another warning that being an unprofessional horseman, he may not be able to handle the horse well enough. Minister Igor, did not take too kindly to the royal secretary's sensible warnings. "Leave me alone you fool! I will include you in the conspiracy that I am planning against Signor Moshe!" The royal secretary eventually relented and Minister Igor got his way.

It didn't end well for Minister Igor. As powerful and intimidating as the king was, he was a **בְּשָׂר וָדָם**, and like any other **בְּשָׂר וָדָם**, he couldn't even figure out how to get dressed in the morning with out Hashem's help, let alone make decisions that affected other people. As he stood outside in his fancy robes and crown, standing on his porch waving at the cheering spectators, he watched the parade which was proceeding in his honor, and Hashem put an idea into his head. The king watched Minister Igor as he rode the king's majestic horse, sitting on the shiny saddle, proudly riding at the head of the long line of horses, and the king got the impression that Minister Igor was imagining himself as king. The king mentioned this to his royal secretary, who agreed wholeheartedly with the king's assessment of the situation. The king ordered Minister Igor off the horse. Minister Igor was not ready to listen. "What?!" he yelled, "Why are you disturbing me in my finest moments?" He was enjoying smiling at the people as the great hero who brought back the king's white horses. Suddenly, he felt like he was losing control of his horse. As he passed the royal zoo, the horse was becoming frightened from the lions and bears. As much as he tried to find the emergency brakes, he could not gain control of the powerful beast. Finally, the horse reared up on its rear legs and sent Minister Igor flying! The royal secretary took a step back, and slowly shook his head back and forth, as he watched the spectacle. He was amazed. He thought to himself, "How did he do that trick?? Wow! The horse lifted him from the back and Minister Igor is shooting through the air! He looks very interesting flying through the air! He's crashing into those garbage cans! Wait. Let me take a closer look. He went head first into the garbage cans, and his feet are now dangling." The king ran over. "What is going on over here?!" Minister Igor was pulled out of the garbage can so he could answer the king's question. He was a little bit dizzy. The king immediately had him thrown in the dungeon. He would have plenty of time to rest over there.

Finally, the king had a chance to take a good look at the new horses that had been purchased. He was very impressed! "Signor Moshe has outdone himself, going out and finding such wonderful beasts! Do me a favor," he said to his royal secretary, "Please write a letter to Signor Moshe heaping him with compliments! Thank him for all that he has done for me!" The royal secretary was more than happy to comply. It didn't take long for the Senior Consul in Damascus to receive the letter on its way to Signor Moshe. He called over his messenger to deliver it. As he was getting ready to go, this messenger found the first letter which he had misplaced. He decided to deliver both of the letters at the same time.

When he arrived at Signor Moshe's office, Signor Moshe ushered him in. "Hello Signor Moshe. I have two letters for you."

"Okay. Let me see. What are the two letters that you have for me?"

"One is a *shtickle* delayed."

"Let me see the two letters. One of them has the kings wax seal on it. Uh oh. I hope this is not a problem. Wait. Let me open the first letter first. What!? It's a warning from the Consul in Damascus! Oh no! That Minister Igor is going to tell the king that the Jews are plotting AGAINST HIM! **OY GEVALT!!!** Oy! Let me open this second letter from the king. Oh no. Maybe this is an order for me to show up by the palace. *Oy gevalt!* - What??? What does he say in the second letter?? – "My dear Signor Moshe, thank you so much for the wonderful horse! Only you, who are so loyal to the king, could have done this for me!" – What is happening over here? Wait a second. When were you supposed to deliver the first letter?"

"Me? Um, a couple of months ago. Yes. Yes. Yes. But it's within the same year. You know, within the same year you can't make a new **שְׂהֵחַיִינוּ**, so I figured it's close enough. See, actually I..."

"Why didn't you deliver it right away?"

"Well, actually I kind of lost it, and I was scared to say I lost it, but when I sat down with this letter, I found the first letter."

"Do you realize the great נס that the **שָׁל עוֹלָם did for me!!? If I would have gotten the first letter, for weeks and weeks I would have gone around in sheer terror! The **שָׁל עוֹלָם** arranged that I got one letter, and a second later I opened the next letter! Hashem made it that when I would worry, it would only be for a minute!**

What a powerful story! Signor Moshe pushed away all his worries in honor of Shabbos, and Hashem saved him from who knows how many months of worry. In addition, Signor Moshe was well liked, and people wanted to help him. Ultimately, Hashem was his greatest fan, and He is ours too. Hashem made sure that he wouldn't have to worry for much time at all. We can always count on Hashem to be there for us as well.

Hilchos Shabbos Initiative

Is it permissible for a nursing mother to express milk to prepare a bottle for an infant?

It is prohibited to express milk into a bottle for an infant on *Shabbos*. If the baby cannot or does not want to nurse and the mother is experiencing pain or is concerned that the milk flow may become diminished, she may express milk. However, the expressed milk may not be used and must be disposed of. According to many *Poskim*, the milk must be expressed in a manner that renders it inedible, for example, by first placing a non-edible substance (e.g. bit of liquid soap or vinegar) into the receptacle and then expressing the milk into it.

If the time is close to the end of *Shabbos* and the mother is not currently experiencing pain and will not experience any by waiting until the close of *Shabbos*, then it is preferable for her to wait, since this leniency should only be used when necessary.

Is it permissible to warm a baby's bottle? May the bottle be immersed in a bowl of hot water that was poured from a kettle or urn?

A bottle may be warmed following the guidelines of *Bishul*:

- A bottle may be placed either near an oven, in warm water (less than 110°F), or in a warm place as long as the above places cannot reach *yad soledes* (110°F).
- If placing the bottle into hot water that is above 110°F to warm up:

If the bottle contains a cooked/pasteurized drink (i.e. all bought drinks), or water, it may be placed in water that was poured from an urn into a utensil and is thus a kli sheini.

If the bottle contains mother's milk, it may be placed in the hot water only if it is in a kli shlishi, i.e. water from an urn poured into one cup, which is then poured into a second cup.

Note: When using warm water to defrost or warm a bottle, one may not fully submerge the bottle in the water since this is considered insulating (*Hatmana*). Rather, a part of the bottle should remain outside the water.

The Chofetz Chaim writes in the name of R' Yonasan Eibishitz that if one does not learn Hilchos Shabbos very well, it is impossible not to be עובר on a forbidden act on Shabbos.

To receive weekly Hilchos Shabbos sheets by email, subscribe at: Shabboshalachos@gmail.com

This sheet contains Divrei Torah and should be dealt with accordingly.

לזכות רפואה שלימה חי' מלכה בת בת-שבע

וקראת לשבת עונג...
אז תתענג

...והאכלתיך נחלת יעקב אביך

QUESTIONS AND ANSWERS IN
HILCHOS SHABBOS FOR THE ENTIRE FAMILY

בית מדרש נחלת יעקב - נערך ע"י המו"ץ דקהלתינו

WEEK 38

ע' ש"ע שנ"ח-א', י'; רמ"א של"ו-ג'

The questions **with their answers** will be printed next week, along with another set of three questions.

QUESTION 1

I'm renting a house with a pool in the backyard, and the kids wanted to go to the pool area to eat their Shabbos Party (with an adult). Is there any problem with that?

QUESTION 2

I have a big yard, and I cordoned off part of it to grow some vegetables during the summer. While playing on שבת afternoon, the children's ball rolled there. Are they allowed to get it? It's all fenced in.

QUESTION 3

I was thinking about making the קידוש for my upcoming שמחה on my lawn. Is there anything wrong doing that?

ANSWERS TO LAST WEEKS QUESTIONS

QUESTION 1

I am part of a group of a few women that get together in the Shul's Hall to prepare people's Kiddushim when there is a שמחה. The preparations can include selecting or sorting out miniatures/plasticware. Do we have to do it right before the Kiddush will start, or can we set up early enough to give ourselves time to go home and set up our own סעודות?

Answer: When sorting from a mixture, even when it is the "good" from the "bad", it also must be for immediate use. For example, a woman wouldn't be able to select cutlery or peel foods for an upcoming meal, if she wants to Daven after setting it up. Therefore, if one is setting a table both at their own house and somewhere else, they would have to ensure that the place they are doing first entails no types of בורר, such as sorting or peeling.

continued...

וקראת לשבת עונג....

אז תתענג

...והאכלתיך נחלת יעקב אביך

QUESTIONS AND ANSWERS IN
HILCHOS SHABBOS FOR THE ENTIRE FAMILY

בית מדרש נחלת יעקב - נערך ע"י המו"ץ דקהלתינו

continued...

QUESTION 2

I went down to a קידוש in my Shul and started eating, when I got a message from my wife in the Ladies Section that she didn't here קידוש. Can I make קידוש for her even though I already made for myself?

Answer: Normally one can't make a ברכה on food for someone else, unless they are also eating and need the ברכה for themselves as well. Therefore, making a בורא פרי הגפן if one already made the ברכה wouldn't be allowed. However, the רמ"א רע"ג-ד' writes that קידוש is an exception. It is considered a ברכת המצוות which has ערבות, and one may therefore make another בורא פרי הגפן on a cup of wine for someone else if there is no other קידוש readily available.

QUESTION 3

We all came back from the קידוש and are ready to start our סעודה. Is there any ענין for me to make קידוש again before we start?

Answer: Once one makes קידוש and ate מזונות, he is יוצא the דין of סעודה במקום סעודה and no longer needs קידוש. Therefore, the עיקר הלכה is that there is no need to make קידוש again. Notwithstanding the above, there are people who do make קידוש again. The reason they are מחמיר is possibly that eating cake or מזונות is not considered a סעודה, (see "כתבו" ג-ה" רע"ג-ה" especially if one is planning on having a full סעודה afterwards, and therefore a proper סעודה במקום סעודה has not been accomplished yet. Those who are מחמיר to make קידוש again should drink some wine during the meal, as it is not clear if ברכת המזון will work for the wine of קידוש, since that wine may not be considered part of the meal. Drinking wine during the meal connects it to the meal and allows the ברכת המזון to work for all the wine.

TORAS REB KALMAN

סיפורי צדיקים

Captivating stories full of Yiras Shamayim taken from Shmuessin that Reb Kalman Krohn z'tl gave in Adelpia Yeshiva

Undercover Part III

Recap: Nosson, a yeshiva bachur, helped the old shochet Reb Lemel every day, and couldn't help but wonder about certain mysterious behaviors he witnessed. Before Reb Lemel passed away, he bequeathed one-third of his money to Nosson and instructed him on what to do with the remainder. Nosson retrieved the money and realized that he became a millionaire overnight.

Nosson stood in the faint glow of the moonlight, sagging under the weight of both the treasure and the secret, contemplating his next steps. It was clear to him that Reb Lemel did not want him to

publicize their final conversation, but he desperately needed guidance. He was only eighteen years old, and the burden of his newfound wealth was just too much for him to carry alone.

“Rav Laizer!” he suddenly exclaimed, remembering what Reb Lemel had instructed. Grunting, he shifted the heavy bundles in his hands and began walking to Rav Laizer’s house. The hour was late, very late, but he knew that his *rebbe* would still be awake, learning by the feeble light of a candle.

Rav Laizer seemed surprised to see him at his doorstep at that unearthly hour. “Nosson,” he cried softly, taking in his student’s disheveled appearance and muddy hands. “What’s going on here?”

Nosson staggered through the door, dragging the bundles with him, and began to cry. “Please help me!” he said between his tears. “It’s just too much! I need to speak to someone!”

Rav Laizer stroked his shoulder reassuringly. “Come take a seat, Nosson. I’m listening.”

Nosson began to speak, and he did not stop until he completely unburdened himself. He described the mysterious behavior he’d observed over the years in Reb Lemel’s home, explaining how he’d always felt that there was more to the elderly *shochet* than met the eye. Then he told Rav Laizer how Reb Lemel had told him earlier in the day that he would die at midnight, and the instructions he’d given about his inheritance. He described the agonizing hour before Reb Lemel had passed away and the strange scene in the cemetery.

At last, he gestured at the heavy bundles lying at his feet. “I went tonight to retrieve the money,” he

finished wearily. “As Reb Lemel instructed, I put back one-third of the money in its hiding place. These two bundles each contain another third of inheritance, one for me and one for Velvel the watercarrier. Rebbi, please help me. I am so confused by the entire story, and so overwhelmed by all this money. I can’t do this alone.”

Rav Laizer listened carefully, his mind clicking rapidly. “Nosson,” he said softly when his student fell silent at last, “You will leave your portion of the inheritance here, with me, just as Reb Lemel instructed. I will keep it safe for you until you get married. There is no need for you to think about it again until then. Try to keep thoughts of your wealth out of your head as much as you can; besides making you overwhelmed, it will also distract you from learning.”

Nosson sighed with relief. “Of course,” he said, feeling a hundred pounds lighter. “Thank you. That would make things so much easier for me. But why did Reb Lemel leave me so much money?”

“This is part of your heavenly reward for the mitzvah of *bikor cholim* that you fulfilled so devotedly for the past five years,” Rav Laizer said with certainty. “I have no doubt that Hashem is repaying you now for your incredible devotion to Reb Lemel.”

“And what about Velvel the watercarrier?” Nosson asked. “What was his connection to Reb Lemel? Reb Lemel must have felt very close to him, bequeathing him so much money, and he cried an unusual amount of tears at the cemetery, indicating that the warm relationship went both ways. But if they were so close, why does no one seem to know about it?”

Rav Laizer was quiet for a long while, and when he spoke, he chose his words carefully. “Everything I’ve known about Reb Lemel, in addition to everything you’ve just told me now,” he said slowly, “seems to indicate that he was not just an elderly *shochet*, but a *lamed-vavnik*, one of the thirty-six hidden *tzaddikim*.”

A shocked squeak emerged from Nosson’s throat.

“Not only that,” Rav Laizer continued, “But it also seems clear to me that Velvel, too, is a hidden *tzaddik*. And the other paupers whom you saw at the kever, crying hysterically over Reb Lemel’s passing, are probably part of the same group.”

“But... but...” Nosson struggled to find the words that would accurately voice the hundreds of question marks chasing each other around his mind.

“Nosson, I don’t believe that this is the end of the story,” Rav Laizer said gently. “It seems to me that this is just the beginning. Tomorrow, you’ll bring Velvel his portion of the money, and then report back to me.”

Nosson nodded as he stood up to go. “Thank you,” he whispered, grateful for his *rebbe’s* support, guidance, and wisdom.

The next morning, between Shacharis and first *seder*, Nosson went to the market to try to find Velvel the watercarrier. He wanted to fulfill Reb Lemel’s directive and give the watercarrier his portion of the inheritance. He walked around the town square, weaving between the stalls, but did not see anyone resembling the man he’d first glimpsed at Reb Lemel’s graveside.

“Where can I find Velvel the watercarrier?” he asked the Shlomka the wagon driver, who was idling near his wagon as he waited for clients.

“No idea,” the wagon driver drawled, taking a long draw on his cigar.

Nosson continued his inquiries, but no one, from the greengrocer to the cobbler, knew where Velvel was.

Shrugging, he returned to yeshiva to learn. He could not afford to waste the entire morning in futile search of Velvel. Later, after he learned with his *chavrusah* for the entire *seder*, he would return to the market square to find Velvel.

During his afternoon break, after a blissful morning engrossed in a thorny *sugya*, Nosson headed back to the marketplace, almost turning the place upside down in his attempt to find the watercarrier. Despite his best efforts, he simply could not find the man. *Is Velvel hiding from me?* he wondered as he walked back dejectedly to yeshiva.

Sitting down at his regular place in the *bais medrash*, he opened his Gemara and pushed all thoughts of Velvel and Reb Lemel out of his mind, focusing on the text before him. Before long, he was swept away by his studies, the watercarrier all but forgotten.

“Excuse me?”

Nosson rubbed his eyes and looked up from his Gemara at the *bachur* standing at his elbow. “Yes?”

“Are you Nosson?” the boy asked breathlessly. “Sorry for disturbing. There’s someone outside, a beggar, and he’s asking for you.”

Nosson’s heart skipped a beat as he stood up from his chair. Velvel! “Thank you, I’ll go out to him,” he told the boy, throwing an apologetic glance at his *chavrusah*.

Indeed, standing outside of the yeshiva building was Velvel the watercarrier himself. “Nosson,” he said when the *bachur* came into view. “*Shalom aleichem*; I’m Velvel. I believe you have something for me?”

“Yes, I do,” Nosson said eagerly. “Please wait here; I concealed it somewhere for you. I’ll be right back.”

“No problem,” Velvel agreed.

Nosson returned a few minutes later, cradling the heavy bundle. “Here it is,” he announced, handing the sack to Velvel.

“Come with me behind those trees, and we’ll count it together” Velvel said. “This is not something I want the entire yeshiva to see.”

They walked together into the small woods behind the yeshiva building, and Velvel untied the bundle. Spreading out the piece of material flat on the muddy ground, he began to calculate the value of its contents, murmuring to himself as he kept count. When he finished, he gathered the edges of the cloth and tied it back together.

“Is it the right amount?” Nosson queried.

“Yes, to the last cent,” Velvel confirmed, looking up at him from his perch on the ground. “You divided up the money the way you were supposed to and followed Reb Lemel’s words perfectly.”

“Can you tell me what’s going on here?” Nosson asked carefully. “The whole story with Reb

Lemel was so strange, and I'm trying to understand what's happening."

Velvel's face darkened as he stood up, dusting himself off. "Don't stick your nose in where you don't belong," he warned ominously. "You fulfilled your mission with Reb Lemel, and now it's time for you to return to yeshiva to learn. Stay out of this." He waved and began walking away, carrying the heavy treasure.

Nosson watched him go, and the faint curiosity within him flowered into a burning desire to follow the watercarrier. What was the man hiding? Was he really, as Rav Laizer conjectured, a hidden *tzaddik*?

As he headed back inside to his beloved Gemara and his waiting *chavrusah*, Nosson decided to shadow the watercarrier later that evening, to try to uncover the mysterious secret surrounding Velvel, and by extension, the late Reb Lemel. He made some discreet inquiries to discover where Velvel lived, and decided that after night seder, he would set up watch outside the watercarrier's home.

Later that evening, true to his intentions, Nosson slipped away from his friends and went to Velvel's home. Making himself comfortable on a large boulder in the shadows, he settled down to wait. He had no idea how long he would have to wait for Velvel to come out. Perhaps he would remain closeted inside his house until dawn! But no matter how long it took, Nosson was determined to stick it out on the rock until he was able to follow Velvel and, hopefully, discover some important secrets.

He didn't have to wait too long. At around midnight, Velvel suddenly appeared in the

doorway of his home. Nosson shrank back, but Velvel didn't seem to notice him. He looked right, then left, and began running as fast as his elderly legs could carry him. Nosson counted to three to leave a safe distance between them and then took off after Velvel as discreetly as possible.

The watercarrier ran and ran until he managed to shake Nosson of his trail somewhere in middle of the forest. Disappointed, Nosson left the forest and went to his lodgings to sleep, resolving to come back the next night to shadow Velvel again.

For the next two weeks, Nosson spent his nights on the boulder outside Velvel's home, and every night without fail, he followed the watercarrier on a sprint through the forest. Since he couldn't risk Velvel noticing him, it was almost impossible not to lose the watercarrier's trail once he entered the forest, and day after day, Nosson went to sleep in disappointment, no wiser than he'd been the night before.

Still, he maintained his nightly forays into the forest after Velvel, hoping that his persistent efforts would eventually lead to results. Over time, he got better and better at trailing the watercarrier, managing to pursue him stealthily deep into the forest.

After many nights of failure, Nosson finally discovered exactly where Velvel was going. His destination was a small shack well-hidden between towering oaks and dense shrubbery. From far, Nosson could see smoke rising from the chimney of the shack. As he got closer, he could make out the sound of crying.

Tiptoeing right up to the shack, he put his ear to the wall, trying to make sense of what was going on inside. It sounded like there was a group of

men inside, all crying bitterly. Nosson realized that it was probably a group of *tzaddikim*, who had come together to mourn the destruction of the *bais hamikdash* at *chatzos*.

He stood behind the shack for more than an hour, his ear pressed against the wall. After a long time, he recognized Velvel's voice, saying *divrei Torah*. Nosson was a gifted young *talmid chacham*, who knew how to learn Gemara well, but he could not understand any of the terminology that Velvel was using. He seemed to be discussing a *limud* that Nosson had never heard before.

Some more time passed, and then he heard the members of the group bidding each other goodbye. Nosson jumped, making a quick exit before he was discovered. He didn't quite understand the meaning of what he'd overheard, but one thing he knew for certain: now that he'd found Velvel's destination, he would certainly be going again. There was something magnetic about the shack and its occupants that was drawing him back.

Nosson didn't go back every night, since he did need some sleep, but he began frequenting the forest a few nights a week. He would wait until he was certain that all the participants in the group were already in the shack, and then he would sneak into the forest and eavesdrop on what was taking place inside.

One fine morning, Nosson was outside when he happened to catch a glimpse of Velvel walking to the marketplace. All at once, his curiosity rose to the forefront, and before he had time to rethink his actions, he hurried over to the elderly watercarrier. "Velvel, do you remember me? I'm

the one that gave you the money from Reb Lemel."

Velvel's face registered recognition, although he was clearly wondering what the young *bachur* wanted from him. "Hello," he responded warily.

Nosson forged on. "Please tell me who you really are," he begged. "And please tell me what you do in the shack in the forest."

Velvel's expression closed instantly. "Young man," he said coldly. "You are supposed to be in yeshiva. Go back to the *bais medrash*, where you belong, and stop following other people."

"Please, I really want to know," Nosson beseeched. "I used to be close to Reb Lemel, and now I want to get close to you. Please!"

Velvel wasn't moved by his passionate entreaty. "Don't be foolish," he said curtly. "Go back to yeshiva. Your job is to toil in Torah."

Nosson would have continued pleading, but Velvel pointedly walked away, leaving the *bachur* standing alone, gazing forlornly after him.

That first rejection didn't stop Nosson from trying again. And again. And again.

Almost every day, he sought out Velvel in the market square. Often, he did not encounter the mysterious watercarrier, but whenever he did, he persisted in begging for permission to join Velvel in what Nosson was sure was a unique and hidden service of Hashem. He also continued to visit the shack in the middle of the night, listening in with his ear pressed against the wall, but he didn't dare knock on the door.

One Friday afternoon, Nosson was walking to his lodgings when Velvel passed by, on his way

home from the *mikvah*. The watercarrier's face was radiant with an otherworldly glow, holiness shining out from his eyes. Nosson promptly turned around and began walking alongside him, escorting him home.

When they reached Velvel's home, Nosson began to beg the watercarrier, for the umpteenth time, to reveal to him his secret. "All I'm asking you is to teach me your Torah. That's all I want. Please let me in!"

For the first time, Velvel didn't brush him off immediately, and Nosson allowed himself a tiny smidgen of hope. The watercarrier's mouth was puckered in thought, and when he finally responded, it was very cautiously. "Nosson, you are a good boy, and I must admit that I like you a lot. But you must understand that we are talking about something very dangerous. You're toying with life and death. If I allow you to come with me, I might be endangering your life."

"Please, please," Nosson begged, sensing that Velvel's resolve was wavering. "Let me come with you, and I will not say a word. I promise to observe everything silently."

Velvel was silent for another long, thoughtful moment. "Alright," he finally said. "This Motzai Shabbos, you should go to the *mikvah* before *chatzos*, and then you can come together with me. I will try my best to gain entry for you, and I have a reason why I am willing to do so, but I can't promise that I will succeed. I am only one of the group, so if the rest of the men don't agree, you will not be allowed to enter."

Nosson left Velvel's house, his stomach a mess of roiling emotions. He was excited and

apprehensive at the same time, and spent Shabbos in dreaded anticipation.

Motzai Shabbos finally came. Nosson went to the *mikvah* before *chatzos* and then went to meet Velvel at his home. The two set off in the watercarrier's old and rickety wagon, not exchanging a single word the entire trip. After a few minutes, they reached the shack within the forest.

There were already fifteen other men in the room when Velvel knocked on the door, and they stood up respectfully for him. Then they noticed that he was accompanied by a young *bachur*.

"Who is this?" one of the beggars called to Velvel, pointing his finger at Nosson.

"This *bachur* is a big *tzaddik*," Velvel responded. "One day, he's going to reach extraordinary heights in Torah. He is worthy of participating here."

"Anyone who walks past the threshold of this shack and does not hear the *bas kol* in the voice of a dove will die," another pauper reminded Velvel.

The Gemara (Brachos: 23) says that every time a *minyán* recites "*Yehei shmei rabbah*," a heavenly voice in the form of a dove comes over the room and begins to cry, "*Oy l'banim shegalu mishulchan avihem* (woe is to My children, *klal Yisrael*, which left their Father)."

The *Shechinah*, too, is in exile, separated from *klal Yisrael*. Each time Jews recite *Yehei shmei rabbah*, Hashem cries for the loss of His beloved children. In

comparison to a dove who has lost its entire family, Hashem cries out, “Where has My family gone?”

While most people cannot hear the *bas kol*, great *tzaddikim* and *mekubalim* were able to hear each time *kaddish* was recited.

The pauper stood up, “Velvel, Velvel! Does this young man hear the *bas kol*? If not, he cannot enter.”

Velvel glanced sideways at Nosson, his eyes questioning.

“No,” Nosson said truthfully.

Velvel shrugged apologetically. “In that case, it looks like they won’t let you in. I’m sorry, Nosson, but I told you it’s not entirely up to me.”

Nosson was crestfallen. After so many weeks of trying, he had finally reached this point. He was so close to going in; how could he turn around now?! “Please, Velvel, please!” he entreated, tears forming in his eyes. “Please let me in!”

Velvel closed his eyes for a moment, seemingly in thought, before beginning to speak. “This boy,” he announced to the others sitting around the table. “Has something even greater than hearing the *bas kol*. And for that reason, he should be allowed inside.”

Nosson realized this was his last chance. He held his breath.

To be continued...

Have a Wonderful Shabbos!
This story is taken from tape #TG 75-76

TORAS REB KALMAN HOTLINE

Vaadim & Shmussen given by **Reb Kalman Krohn zt”l** are now available by phone.

USA **732.913.5616** or **718.557.7711**
E.Y. **02.313.6038**

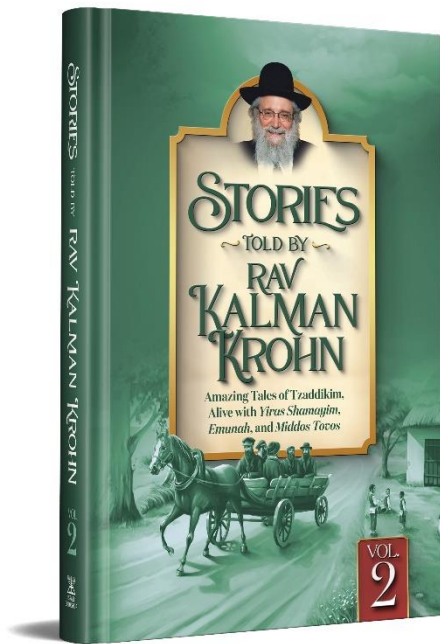
Option 1: Vaadim given in BMG
Option 2: Shmussen given in Aderphia
Option 3: Captivating stories taken from shiurim

To receive Vaadim by email or for questions and suggestions call/text 609.807.1783 or email torasrebkalman@gmail.com

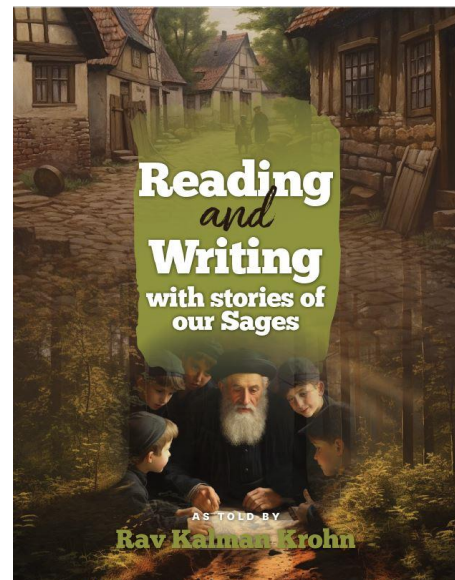
Toras Reb Kalman
Lakewood New Jersey
609.807.1783
torasrebkalman@gmail.com

Sponsored by:
The Friedman Family
The Schwab Family

Volume TWO of the
“Stories Told By Rav Kalman Krohn”
Book Series is **NOW** available at your local Judaica
Store.

Volume One of the new curriculum series is
NOW available for Schools to purchase.
Many schools have already placed their orders!
Call/email now to reserve your books while
supplies last.

Call/text 609-807-1783 or
Email torasrebkalman@gmail.com for a sample

*If you have exceptional content about Reb
Kalman that you think should be inserted into
book 3, please let us know.*

LEARNING FROM OUR LEADERS

AT A LARGE GATHERING IN THE HOME OF THE KSAV SOFER, RAV AVROHOM SHMUEL BINYOMIN SOFER ZT"l, THE RAV OF PRESSBURG, MANY GREAT RABBANIM OF THE GENERATION WERE PRESENT. IN HIS DESIRE TO HONOR HIS GUESTS, THE KSAV SOFER SHOWED THEM AN ANTIQUE COIN.

RABBOSAI! THIS COIN IS A REAL MACHATZIS HASHEKEL COIN FROM THE TIME OF THE BEIS HAMIKDASH. IT IS OVER TWO THOUSAND YEARS OLD!

IT WAS PASSED FROM HAND TO HAND, AND AT SOME POINT, THE COIN DISAPPEARED!

RABBOSAI, WHO HAS THE COIN?

RABBOSAI, EVERYONE SHOULD CHECK THEIR POCKETS.

...SEARCH POCKETS?...WE ARE ALL RABBANIM!

AFTER A HALF HOUR OF FRANTIC SEARCHING, THE COIN WAS STILL MISSING.

LET US SEARCH EACH OTHER'S POCKETS SO AS TO LEAVE NO ROOM FOR SUSPICION.

NO!...THIS ENTAILS AN ELEMENT OF INSULT TO KAVOD HATORAH. PLEASE, WAIT ANOTHER FIVE MINUTES...

THIS REQUEST WAS REPEATED A FEW TIMES...

MAZEL TOV!! I FOUND THE COIN!!... I SEARCHED THE GARBAGE AND FOUND IT STUCK ON A DISH!

RABBOSAI, I NOW HAVE SOMETHING TO SHOW YOU...

THE RAV WHO HAD PLEADED NOT TO SEARCH TOOK A MACHATZIS HASHEKEL COIN FROM HIS POCKET...

I, TOO, WAS PLANNING TO SHOW THE OLAM MY MACHATZIS HASHEKEL. HOWEVER, WHEN THE KSAV SOFER SHOWED HIS MACHATZIS HASHEKEL, I KEPT QUIET IN HIS HONOR.

RABBOSAI! DO YOU KNOW WHY WE ARE REALLY ASSEMBLED HERE TODAY? JUST IMAGINE IF WE WOULD HAVE SEARCHED EACH OTHER AND FOUND THE COIN IN THE RAV'S POCKET. WE HAVE COME TO LEARN TODAY THE LEVEL REQUIRED OF עמיתך בדרך תשפוט עמיתך, JUDGE YOUR FRIEND FAVORABLY!

ר' משה (כתב סופר) WAS BORN IN PRESSBURG, HUNGARY, TO משה (התם סופר) AND זצ"ל (התם סופר) (THE DAUGHTER OF זצ"ל (התם סופר) AND זצ"ל (התם סופר)). HE WAS THE OLDEST SON OF THE רב, ר' עקיבא איגר זצ"ל (התם סופר) AND זצ"ל (התם סופר). HE WAS AMONG THE LEADING רבנים OF HUNGARIAN JEWRY AND ראש ישיבה OF PRESSBURG. HE LEARNED UNDER ר' מרדכי אפרים פישל סופר זצ"ל (NOT RELATED) BEFORE STUDYING IN HIS FATHER'S ישיבה. AT THE AGE OF 18, HE MARRIED לאה daughter of ר' WEISS OF GERLITZ. AS THE רב OF PRESSBURG LAY ON HIS DEATHBED, HE BLESSED HIS SON WITH A LENIENT ברכה IN WHICH HE USED EVERY ברכה FOUND IN תנ"ך. ON תש"י, THE רב OF PRESSBURG WAS נפטור AND AT THE YOUNG AGE OF 24, THE כתב סופר TOOK OVER HIS FATHER'S POSITION AS רב OF PRESSBURG. HE FOUNDED החומות הוונגרי IN 1862. HE SERVED FOR 33 YEARS, AS HAD HIS FATHER. HE AUTHORED תלמיד סופר ON SONNENFELD WAS A FAMOUS יוסף חיים. שולחן ערוך ON שו"ת כתב סופר AND חובש, גיטין ON כתב סופר תלמיד ר' שלמה זלמן ALSO INCLUDED (וואלף) PAPPENHEIM OF VIENNA, AND רב AND ראש ישיבה IN FRANKFURT AM MAIN.

The world continues to exist only for he who stops (בולם) his mouth at a time of quarrel, as it says³, על בלימה⁴.

Although people know a big *machlokes* is bad, they aren't as concerned about little arguments and squabbles at home. They tend to think it isn't really such a big deal.

The truth is that every *machlokes*, even the smallest, is potentially disastrous. We see in the Torah passage about the *sotah* that *Hashem* allows His holy Name, inscribed with proper sanctity on parchment, to be dissolved in water, in order to bring peace between husband and wife. If there isn't domestic harmony, it is worse than erasing *Hashem's* holy Name.

The rule is that "the earthly kingdom resembles the Heavenly kingdom."⁵ In other words, *Hashem* acts toward us as we act ourselves. Let's say you would be

3 *Iyov* 26:7.

4 *Chulin* 89a.

5 *Berachos* 58a.

invited as a guest in a certain home and when you got there you found out that they are embroiled in petty fights and quarrels. This would be so hard to endure. You would wish you never came there in the first place and would just be waiting for a chance to leave. So it is with *Hakadosh Baruch Hu*. He doesn't want to dwell in a home where there is fighting, and He takes His *Shechinah* away from such a place right away.

The converse is true as well. If your spouse speaks sharply to you at home, but you keep quiet and let it go by, and afterward you don't mentally dwell on the incident but simply forget about it – this causes the *Shechinah* to dwell in the world in general and in your home especially.

Just as engaging in *machlokes* brings curse, so avoiding *machlokes* brings blessing, life and health to a person and his family. All the gates of *berachah* and good fortune open up for him.

Hakadosh Baruch Hu found no more fitting vessel to hold blessing for the Jewish people than peace.⁶ ●

6 *Devarim Rabbah* 5:15.

No One is 100% Right

ולא יהיה כקרח וכעדתו. (במדבר יז, ה)

One should not be like Korach and like his congregation. (*Bemidbar* 17:5)

Due to a certain incident that took place, I offered an innovative interpretation of this *pasuk*. ולא יהיה – "It is not going to be" like Korach and his congregation.

In other words, a case like the controversy of Korach is not going to repeat itself. That was a unique event in history. The *machlokes* of Korach was black and white. *Moshe Rabbeinu* was 100.00%

לעילוי נשמות

מוה"ד משה בן אליעזר המבורגר ז"ל

ומוה"ד ברוך זאב בן נפתלי קראוס ז"ל

נדבת נכדיהם ~ עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם

right and Korach was 0.00% right. There was not even a tiny fraction of truth to Korach's claims.

This type of *machlokes* happened only once in history. With every other disagreement from then until now, there is never one side that is 100% right. Neither side has the absolute truth. It is always a matter of which is more right.

If we keep this in mind, if we remember that even our adversary has a point, that there is no absolute truth, many fights will just dissolve.

We need to know that the main thing in Judaism is keeping the laws of the Torah. When two *bnei Torah* meet, two people who serve *Hashem* and are looking for the truth, but who were raised on different schools of thought regarding *avodas*

Hashem, they need to pay attention to the fact that despite their divergent approaches and conflicting opinions, they actually agree on all the fundamental points of *Yiddishkeit* and have no disagreement regarding them.

When uncertainties arise, each person should decide them according to the *derech* he received from his rabbis and teachers. But this doesn't mean something is wrong with his friend who was taught a different *derech*.

The abundance of views and approaches that exists regarding Torah issues is actually the beauty of the Torah. Together with all the truth, each has his own hue, his own approach and his own understanding. ●

PARSHA TOPIC

Just Like it Always Was

כִּי כָּל הָעֵדָה כְּלֵם קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה' (במדבר טז, ג)

The whole congregation are all holy, and *Hashem* is in their midst, so why do you lord it over the congregation of *Hashem*? (*Bemidbar* 17:5)

The Crown of Crowns

We are going to talk about Korach, but first, some background.

Pirkei Avos speaks of *kesarim*, crowns. But it's not clear how many there are.

There are three crowns: the crown of Torah, the crown of priesthood and the crown of kingship, and the crown of a good name goes on top of them.¹

So how many crowns are there, three or four?

¹ *Pirkei Avos* 4:13.

First it says three, but then it mentions another one, the crown of *shem tov*, a good name.

The common explanation is that the crown of a good name is not really a crown on its own. It rather adorns the other three crowns. There is a crown of Torah that is adorned by also having a good name, and there is a crown of Torah that is not adorned by a good name. There is a crown of *malchus* with a good name, and one without. This is what it means that the crown of a good name "goes on top of them." It adorns the other three crowns.

I am not so sure this is really the simple meaning of the statement in *Pirkei Avos*. I think it means

that there really are four crowns. But the crown of a good name is so high that it is not counted along with the other three. It is on a completely different *madreigah*.

What is this *keser shem tov*, this crown of a good name?

טוב שם משמן טוב – A name is better than good oil.²

The *Midrash* tells us in what ways a good name is better than good oil:

Good oil goes down, while a good name goes up. Good oil is temporary, while a good name is forever. Good oil runs out, while a good name does not run out. Good oil costs money, while a good name is for free. Good oil is only for the living, while a good name is for the living and for the dead. Good oil is for the wealthy, while a good name is for the poor and the wealthy.

[The scent of] good oil goes from the side room to the main room, while a good name goes all around the world. Good oil dissipates when it falls on water, and a good name does not dissipate when it falls on water. Good oil burns up when it falls into fire, while a good name does not burn up when it falls into fire.³

Now let's take it a step further. The *Midrash* goes on to apply the idea in a different way:

Said R. Yehudah son of R. Simon: We see that people of good oil went into the place of the living, and came out burnt, whereas people of good name went into the place of the dead, and came out alive.

Nadav and Avihu went into the place of the living, and died. Chananyah, Mishael and Azariah went into a fiery furnace, and

came out alive. For this it says, "A name is better than good oil."⁴

Now we see that "good oil" is not just a physical object. It refers also to Nadav and Avihu, who were the greatest people alive at the time of *Moshe Rabbeinu*. They represented the peak of Torah. But it was Torah without a good name, and therefore it had the qualities mentioned in the first part of the *Midrash*. It goes down, it runs out, it dissipates in water, etc. Whereas Torah with a good name is exactly the opposite. It does not go down, it does not get burnt up, etc.

The Self-Made Name

What's really the point here? What's so important about a name?

A name defines a person's essence. *Adam Harishon's* wisdom surpassed that of the angels because he was able to give names to all the animals.⁵ This is a very great wisdom, because naming something is defining its essence.

There is a certain level in *avodas Hashem* where a person finds his *ruchniyus* inside himself. It is internal. The classic example is *Avraham Avinu*, who "learned Torah from himself."⁶ There is also a level where a person learns Torah, but his Torah is not from himself, it is not from his innate person.

When a person "has a good name," this means the virtue, the *madreigah* he attained, is his. It comes from himself. But "good oil" means his *madreigah*, however high it may be, came to him from an external source. In such a case, it has the qualities of physical oil. It goes down, it runs out, etc.

The difference between *Avraham Avinu* and Noach was that Noach needed external support from *Hashem*, as it says את האלקים התהלך נח – "Noach walked with G-d."⁷ Now, there is nothing wrong with "walking with G-d." It's actually a very

4 *Ibid.*

5 *Bereishis Rabbah* 17:4.

6 *Ibid* 96:3.

7 *Bereishis* 6:9.

2 *Koheles* 7:1.

3 *Koheles Rabbah* 7:1.

high *madreigah*. If only we were on that *madreigah*. But it's still not the high level that *Avraham Avinu* attained. About Avraham it says **הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תְמִים** – Walk before Me, and be perfected.”⁸ This implies that he walked on his own.

Now we come to a very interesting explanation of the well-known *pasuk* **וַיִּקְרָא בְשֵׁם ה'** – “And He called him by *Hashem's* Name.”⁹ The Ibn Ezra explains that the one calling the name is *Hashem* Himself. Why? Because only *Hashem* can call a name. “Don't be surprised that *Hashem* is calling the name, because He alone knows and is knowledge and is known. This is a very deep matter.”¹⁰

This expresses *Hashem's* perfection, because “name” represents essence, it implies self-sufficiency, it means non-dependence on external sources. As the Ibn Ezra said, “This is a very deep matter.”

R. Yerucham of Mir wrote on this subject and commented that we should try to emulate this trait. Just as *Hashem* talks with Himself and about Himself, He is singular and unique, and is involved only with Himself and from Himself, so a person should always talk with himself and to himself. R. Yerucham concluded by saying, “This matter is truly very deep and awesome.”

If a person wants to know where he is really holding, what kind of a person he is, how much his *tzelem Elokim* is expressing itself, then he needs to find his *Yiddishkeit* and his Torah when he is alone, with no one but himself there. Then he talks with himself, to himself, like *Hashem* does, so to speak.

This is *shem tov*, a good name. It means that a person finds his own life, his own *hasmadah*, his own *tefilah*. He finds everything in and of himself.

By contrast, there is a person of “good oil.” This is a wonderful *madreigah*. But if such a person were to be asked, “What is your name?” he would not mention his personal name. He would say something like, “I am a *bachur* from such-and-such

a *yeshivah*.” In other words, that's how he identifies. His *ruchniyus* is not in and of himself. It is from his environment. However, that's not what a “name” is. A name is a person's own self.

If someone like that would find himself all on his own, without any supportive environment or defining framework, he might be embarrassed to discover the sorry *madreigah* he is truly on.

This is why “a good name is better than good oil.”

The Korach Mistake

This is what Korach got wrong.

He argued that “the entire congregation is holy and *Hashem* is in their midst.” It did not make sense to him that there should be only one leader of the Jewish people, *Moshe Rabbeinu*, through whom everyone else will receive the Torah. Why should there be only one *Kohen Gadol* and one *Navi*?

Korach wanted everyone to be spiritually great. He wanted everyone to be equal. But that's not the way it works.

In a certain way, he was right. The crown of Torah is indeed intended for every Jew.

The crown of Torah is sitting and waiting, available to all Jews, as it says **תורה צוה לנו משה** – “Moshe commanded us Torah, which is a heritage for [all] the congregation of Yaakov.”¹¹ Whoever who wishes can come and take it.¹²

But Korach could not accept the fact that there is a *shaliach tzibbur* for everyone. He wanted the whole congregation to do it, because they are all equally holy.

Korach didn't know that when *Hashem* gave the Torah through *Moshe Rabbeinu*, the Torah retained the same *kedushah* and clarity that it had when it was spoken from *Hashem's* mouth.

Aharon and his sons were happy and joyous to hear words of Torah and receive

⁸ *Ibid* 17:1.

⁹ *Shemos* 34:5.

¹⁰ *Ibn Ezra, Shemos* 34:5.

¹¹ *Devarim* 33:4.

¹² *Rambam, Mishneh Torah, Hilchos Talmud Torah* 3:1.

them from the mouth of Moshe as they would be to hear them from the mouth of *Hakadosh Baruch Hu*.¹³

This idea is explained at length in *Sefer Nefesh Hachayim*. It is actually one of the deepest points in the whole *sefer*.

The *kedushah* of the Torah is even greater and more awesome than that of the spiritual worlds above. Although the lofty worlds above have very great *kedushah*, when they devolve and descend, they go down in tremendous steps. Indeed, each world is stamped with the form of all the patterns of the world above it, in the same likeness and image, as is known. Nevertheless, its level of *kedushah* and light bears no comparison to that of the world above it.

The holy Torah, too, descended and devolved, level after level, from its upper holy root and source, and it transversed countless stages from one world to another and from one level to another. Nevertheless, it retains its original *kedushah* just like in its original holy root and source. Even in this world, it is just as it originally was above. It is completely holy and one may not treat it as mundane, *chas v'shalom*... because it always retains its original *kedushah*.

This is also what *Chazal* meant when they said in the *Zohar* that *Hakadosh Baruch Hu* and the Torah are one. Although the worlds descend and devolve level after level, and change greatly in the degree of their *kedushah*, all this is true

¹³ *Yalkut Shimoni, Tzav* 519.

only from our side. But from *Hashem's* side, there is no difference and change of places, *chas v'shalom*.

This is as it is written: אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי – “I, *Hashem*, have not changed.”¹⁴ His *kedushah* doesn't change. And so it is with the holy Torah. Even though it descended and devolved over a course of many tremendous steps, it has not changed in its *kedushah* at all. It retains its original *kedushah* even in this lowest of worlds, just as it was when it was with *Hashem* in its source and root. No difference and change in place affects this at all.¹⁵

So we see that the Torah of *Moshe Rabbeinu* has the very same level of *kedushah* it possessed when it was spoken from *Hashem's* mouth.

Korach didn't know this. He didn't realize that when we learn Torah, it's straight from *Hashem*. כִּי ה' יֵתֵן חִכְמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה – “*Hashem* gives wisdom; from His mouth comes knowledge and understanding.”¹⁶

Each person, when he learns Torah from his *rebbe*, it is exactly like learning it straight from the mouth of *Hashem*, with no difference.

Korach thought that Torah has its full *kedushah* and clarity only if you learn it directly from *Hakadosh Baruch Hu*. But when you receive Torah from Moshe, it passed through a conduit of flesh and blood, and it's not the same thing anymore.

But we know that Torah never changes. ●

¹⁴ *Malachi* 3:6.

¹⁵ *Nefesh Hachayim* 4:27.

¹⁶ *Mishlei* 2:6.

זכרון צבי מרדכי

גליון שיעורי הלכה

שיעורי הרה"ג ר' שמואל פעלדער שליט"א דומ"ץ בית מדרש גבוה, ליקוואוד
שיעורים שמסר הרב שליט"א בלילי שבתות בבוגרי (אלומני) בית מדרש גבוה
הרב שליט"א עבר על הגליון

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה כתרומת גרן כן תרימו אתה (טו, כ)

הפרשת חלה כשבדעתו לחלקו

בשיעור זה נעסוק בשני שאלות מצויות בענין ברכת הפרשת חלה כשבדעתו לחלקו, א. כשבדעתו לחלק את הנאפה לאנשים שונים. ב. כשבדעתו לחלק את העיסה לצורך אפיית מיני מאפים שונים.

כתב השו"ע (יו"ד סי' שכו סעי' ב) נחתום שעשה עיסה וכו' לחלק, חייבת בחלה, שאם לא תימכר יעשנה פת. אבל שאר אדם העושה עיסה לחלקה בצק, פטורה, עכ"ל. ביאור הדבר, אדם הלש עיסת בצק בשיעור החייב בחלה, אם דעתו לחלק אח"כ העיסה לכמה בצקים נפרדים שבכל אחד מהם לא יהא שיעור חלה, אזי גם עתה בהיותם יחד בשיעור חלה פטורים מהפרשת חלה מכיון דאזלינן בתר מחשבתו לחלקם, והוי כאילו כבר עתה אין שיעור חלה בעיסה, משא"כ נחתום שדעתו לחלק העיסה לכמה בצקים חייב עתה בחלה, מכיון שאין זה ודאי שאכן לבסוף יחלק הבצק כי אפשר שלא יבואו לקוחות, ויחזיק כל הבצק לעצמו לעשות ממנו פת.

כבר דשו האחרונים לתמוה מפשטות דין זה על מנהג העולם להפריש חלה ולברך עליה גם כשבדעתו לחלק את השיעור חלה לעשות מהם חלות בינוניות, ואין מקפידים לברך רק כשכוונתו בעתיד להשאיר את כל השיעור חלה לעשות ממנה חלה גדולה אחת. וראה בפתחי תשובה על השו"ע שם (סק"ב) שהביא בזה כמה תירוצים מהאחרונים, והראשון מהם והוא העיקרי להלכה, מה שכתב תחילה להביא מהלבוש (שם סעי' ב), פרישה (שם אות ג) ובי"ח (שם די"ה ומ"ש אפילו)^א ליישב מנהג העולם שכוונת השו"ע לפטור בידעת לחלקי היינו דוקא היכא שדעתו לחלק העיסה לכמה אנשים, אבל כשבדעתו להשאיר כל העיסה לעצמו ורק רוצה לחלקו לכמה עיסות, אין בחלוקה זו כדי לפוטרה מחיוב הפרשת חלה.

מיהא מדברי כולם למדנו, שבאופן שבדעתו לחלק את הבצק שבשיעור חלה לכמה אנשים באופן שיגיע לכל אחד שיעור קטן שאינו מחוייב בחלה, אין בצק זה חייב בהפרשת חלה וממילא ברור שהמפריש חלה ממנו לא יוכל לברך על הפרשת החלה. מעתה נבוא לדון בכמה ציורים המצויים בינינו הנוגעים ממש להלכה זו,

א. מצוי הדבר בנשים צדקניות המחזרות אחר מצוות, שמכניות בצק הרבה בשיעור של חמש פאונד (2.26 ק"ג) הגם שאינן צריכות לעצמן כ"כ הרבה מאפים ועושות כן כדי להתחייב בחלה, ודעתן לחלק אח"כ משיעור גדול זה לבני משפחתה, ילדיה הנשואים וכדו', ולכאורה לפי האמור בכה"ג מיקרי יעל דעת לחלקי וממילא אין כלל חיוב הפרשת חלה.^ב

אלא אופים תחילה את הכל ורק אח"כ מחלקים אותם לאחרים דאפשר שבכה"ג לא חשיב על דעת לחלק, אך דחה סברא זו, עיי"ש, וחזר להתקשות בצדקת המנהג, והסיק בזה"ל, ולפי"ז צ"ע על מה שמכו העולם שאופין שיעור חלה מצומצם ושולחין ממנה לצאצאיהם וכו' אי"כ איך מברכים על הפרשת חלה, כיון דהוי על דעת לחלק, ולעני"ד ראוי להזהיר על זה שאם אין בחלקם הנשאר אצלם כשיעור חלה, יפרישו חלה בלא ברכה, עכ"ל.

^א דקדקנו לכתוב בפנים שכן הביא הפתחי תשובה בשם, לפי שהם לא כתבו כן להדיא, אלא שכך הבין בהם ממה שכתבו לבאר שילחלקי היינו לאנשים הרבה, משמע שדוקא חלוקה לאנשים אחרים מיקרי לחלק אבל לעצמו לא מיקרי לחלק, [אמנם בבי"ח שם נראה כתב שאף חלוקה לבני ביתו מיקרי חלוקה לאחרים, עיי"ש, ובפשטות כוונתו שחלוקה לבני ביתו הסמוכים על שולחנו, מיקרי לחלק, וזהו חידוש ולכאורה אין כן הסכמת הפוסקים].

^ב בשו"ת ארץ צבי (פרומר, ח"א סי' מט), דיבר מזה, ובתחילה הציע ליישב את מנהג העולם בכך שאינן מחלקים לאנשים אחרים בעודו בצק

ב. בכיתות לימוד גן ובתי ספר, מידי פעם הגנת או המורה מכינות בצק בשיעור חלה, כשבדעתן לחלק אח"כ חלה קטנה לכל אחת מבנות הכיתה, א"כ גם בצק זה נעשה ע"ד לחלק. **ג.** גם מצוי מאוד לפני פורים שמכינים בצק הרבה בשיעור חלה כדי לעשות מאפים לחלקם במשלוחי מנות. לכאורה בכל אלו הציורים אמורים להיות פטורים מהפרשת חלה וממילא מברכתה, מאחר ודעתם לחלק המאפים לאנשים אחרים.

מיהא יש ליישב את הפרשת חלה בציוור א' הנ"ל שנהגו העולם להפריש חלה כשאופים שיעור חלה ע"ד לחלק לבני המשפחה וכדו', ע"פ משי"כ החזו"א (זרעים ליקוטים סי' ב סק"ד) וז"ל, יש מקום לומר דאשה העושה לחלק לאחרים במכר או במתנה וכו' דיש לחוש שמא תימלך חייבת כדין נחתום, עכ"ל. מתבאר בדבריו, שכשם שנחתום חייב מטעם הנ"ל שאין זה ודאי שיחלק העיסה לאחרים דאפשר שלא יבואו לקוחות ויעשה הכל לעצמה, כמו כן באשה העושה עיסה בשיעור חלה ובדעתה לחלק לאחרים במתנה, תהא חייבת בחלה מטעם האמור שאף כאן יש לחוש שמא לבסוף תימלך בדעתה ותחזיק הכל לעצמה.

מה שכתב החזו"א בלשון 'יש מקום לומר', ולא החליט הדבר לדמות אשה לנחתום, לפי שבאמת אינם דומים ממש ול"ז, דעיסת נחתום חלוקתה לאחרים אינו תלוי בנחתום כי אם בלקוחות אם יבואו לקנות או לא, משא"כ באשה המכינה עיסה על דעת לחלק ממנה במתנה לאחרים, אין החלוקה תלויה בדעת אחרים אלא בדעתה בלבד, והרי היא עשתה את העיסה על דעת כן לחלק לאחרים, א"כ מדוע שנחוש לשמא תימלך בדעתה, אמנם כאמור החזו"א צידד לדמותם, ויתכן שטעמו מאחר וגם נחתום בדרך כלל הוא יודע להכין כמות כזו שיוודע שתימכר כולה, וא"כ נמצא שחיובו בחלה הוא מחמת חשש רחוק שמא לא יבואו לקוחות ותישאר הפת לעצמו, ואם די בחשש רחוק כזה כדי לחייבו בחלה ובברכה, א"כ גם שפיר אפשר לומר שגם אשה העושה עיסה על דעת לחלק ממנה במתנה יש לחוש לחשש רחוק שמא תתחרט מליתן מתנה ותחזיק הכל לעצמה, ודי בחשש זה כדי לחייבה בהפרשת חלה.

אף שכאמור החזו"א לא החליט הדבר לחייב בעל דעת לחלק במתנה אלא רק צידד שיש מקום לומר כן, מ"מ אפשר לצרף דבריו לסמוך להפריש חלה עם ברכה באופן שבדעתה להשאיר לעצמה מתוך העיסה לכה"פ שיעור של שלוש פאונד (1.36 ק"ג) שיש בו צד גדול לומר שהוא לבדו חייב בהפרשת חלה, אלא שבאופן הרגיל חוששים בו מלהפריש ממנו בברכה עד שיעור של חמש פאונד, אבל בכה"ג שמצטרפים כאן דברי החזו"א הנ"ל לחייבה כנחתום מחשש שמא תמלך, א"כ שפיר יש לסמוך על הני ב' סברות להצטרף להדדי להפריש חלה עם ברכה.

אולם בציוור ב' וגי' הנ"ל שהכנת הבצק בשיעור חלה הוא לצורך חלוקה למשלוח מנות או לילדי הכתה בהם לא שייך את סברת החזו"א שמא תימלך דהא במשלוח מנות מכינים לצורך לצאת יד"ח המצוה, וכן הגנת או המורה מכינות זה ודאי לצורך ילדי הכתה ולא לצורך עצמו, וא"כ ודאי אין לדמותן לנחתום, ועליהן להיפטר מהפרשת חלה, גם באלו הציורים לא שייך לפקפק ולומר שכן היה תמיד מנהג העולם להפריש מהם חלה ובברכה, דהא לא היה מנהגים אלו מאז ומעולם. אכן ראיתי בספר אשרי האיש שהגרי"ש אלישיב הורה בפשיטות שגנת המכינה עיסה בשיעור חלה ע"מ לאפותה ולחלקה לילדי הגן, אין לה לברך על הפרשת חלה. וכאמור לכאורה יש לדמות לזה הכנת עיסה לצורך משלוחי מנות.

הגם שכן נקטינן להלכה לפטור עיסה בשיעור חלה שהוכנה לצורך חלוקה למשלוחי מנות וילדי הגן, מיהא אם רוצים להכניס עצמם לחיוב להפריש חלה ובברכה, אפשר לעשות כן ע"י כך שיהא דעתם שלאחר אפיית השיעור חלה יניחו הכל בסל אחד, והסל יצרף כל מה שבתוכו, וכפי שכתבו הבית אפרים (יו"ד סי' סט) והצל"ח (ברכות ל: תוד"ה לחם) שבכה"ג הסל מצרף הכל, ותו אינו נחשב 'על דעת לחלק' וממילא יוכלו להפריש חלה בברכה.

אופן נוסף ואחר של עיסה הפטורה מהפרשת חלה מטעם שהוכנה 'על דעת לחלקה' המצוי לרוב, כשמכינים עיסה בשיעור חלה ואין צריכים כ"כ הרבה חלות כדי לעשות ממנה רק חלות, אזי משתמשים בחלקה לקליעת חלות, ובחלקה עושים עוגות ושאר מאפים. באופן זה אמנם בעל העיסה מחזיק לעצמו את כל השיעור חלה ואינו מחלקו לאחרים, אלא שהוא מחלקו לכמה מיני מאפים.

בדינו כתב החזו"א (זרעים ליקוטים סי' ב סק"ג), דמכיון שמקפיד שלא יתערבו מיני העיסות זב"ז מיקרי 'על דעת לחלק' ופטור מהפרשת חלה. ובכגון דא לא יועיל צירוף סל לאחר אפייה, דצירוף סל מועיל רק היכן שחלוקת העיסה יצרה חסרון בכמות של כל חלק וחלק בפני עצמו, דבזה אמרינן דע"י הסל מצטרפים כל הכמות שנחלקה וממילא הדר לה חיוב הפרשת חלה, משא"כ כאן שהחלוקה לא היתה רק בכמות אלא נחלקו גם מצד מהותם השונה שבעה"ב מקפיד שלא יתערבו העיסות זב"ז, בכה"ג אין בהנחתם בסל אחד משום צירוף סל.

למעשה, **א.** המכין בצק בשיעור חלה על דעת לחלקו לאחרים, באופן כזה שיגיע לכל אחד ואחד שיעור קטן שאין בו חיוב חלה כלל, כגון גנת המכינה לילדי הגן חלות קטנים, פטורים מלהפריש חלה, אא"כ דעתם להניח את כל המאפים בסל אחד שיש להפריש חלה בברכה. **ב.** המכין בצק בשיעור חלה על דעת לחלקו לאחרים, באופן כזה שיתכן ויגיע לאחד מהם שיעור שלוש פאונד, חייב בהפרשת חלה, אך ללא ברכה. **ג.** המכין בצק בשיעור חלה על דעת לחלקו לאחרים, באופן כזה שישאר לעצמו שיעור שלוש פאונד, חייב בהפרשת חלה ומנהג העולם בכה"ג אף לסמוך לברך על הפרשתה. **ד.** המכין בצק בשיעור חלה על דעת לחלקו לכמה מיני מאפים, באופן שלכל מין מאפה יגיע פחות משיעור המחוייב בחלה, יפריש חלה ללא ברכה.

^י בספר חלת לחם כתב דאין להוכיח ששאר פוסקים חולקים על החזו"א בזה, ואדרבא יש לומר דכו"ע סברי שנכלל בע"ד לחלק, ולכן מסיק שהעושה ע"ד לחלק לכמה מיני מאפים אין לו לברך על הפרשת חלתה.

פרשת קרח

דיני חזרה

סעודת ליל שבת

כלי שבו תבשיל שהוסר מעל גבי הפלטה או הבלע"ך בשבת, מותר להחזירו רק אם התקיימו התנאים הבאים: **א.** שהתבשיל שבתוך הסיר מבושל כל צרכו. **ב.** שהתבשיל יהיה חם, שאם התבשיל שהוסר מעל האש הצטנן לגמרי אסור להחזירו [גם בדבר יבש]. **ג.** שבעת שמסיר את הכלי יהיה בדעתו להחזירו. **ד.** שלא יניח את הכלי אלא יחזיקו בידו [ואפשר להניח את הכלי על גבי השולחן, ובלבד שימשיך להחזיק בכלי עד שיחזירו על גבי האש]. **ה.** שהאש שעל גבה מחזיר את הסיר תהיה מכוסה (ש"ק פ"א ס"ז).

סעודת יום שבת

א. בשעת הצורך אפשר להקל ולהחזיר את הסיר לאש במקרים הבאים: **א.** אם הניח את הסיר על גבי שולחן או כסא מבלי להחזיק בו, ובתנאי שהיה בדעתו להחזירו על גבי האש [ובלבד שהאוכל מבושל כל צרכו ועודנו קצת חם]. **ב.** אם מחזיק את הכלי בידו גם אם לא היה בדעתו להחזירו על גבי האש [ובלבד שהאוכל מבושל כל צרכו ועודנו קצת חם] (ש"ק פ"א ס"ק כ"א). **ג.** אם הוציא את הסיר מהאש והניחו על גבי השולחן ולא היה בדעתו להחזירו, בשעת צורך גדול כגון שאם לא יחזירו על גבי האש לא יהיה לו מאכל חם בשבת, בדיעבד אם האוכל שבכלי מבושל כל צרכו ולא נצטנן לגמרי מותר להחזירו לבלע"ך או הפלטה (ש"ק פ"א ס"ז). **ב.** שתי סירים העומדים על הבלע"ך ובאחד נמצא תבשיל המיועד לסעודת ליל שבת, ובשני תבשיל המיועד לסעודת הבוקר, וטעה והסיר בערב את הסיר עם התבשיל המיועד לסעודת הבוקר, מותר להחזירו לבלע"ך ובתנאי שהאוכל שבסיר מבושל כל צרכו ולא נצטנן לגמרי [גם אם יש בו דבר לח (לדעת הרמ"א ש"ח ס"ו, ולדעת השו"ע י"ט להחמיר)] (ש"ק פ"א ס"ק כג).

סעודה שלישית

א. אם כבתה הלהבה בשבת מותר לקחת את הסירים ולתתם על גבי בלע"ך אחר, ובלבד שהאוכל מבושל כל צרכו ועודנו קצת חם (ש"ק פ"א ס"ז). **ב.** פלטה חשמלית המיוחדת לשבת שאין רגילים לבשל עליה בימות החול, וגם אי אפשר להגדיל את מידת החום שלה, אין צורך לכסתה, ומותר להשהות עליה אוכל מערב שבת וגם מותר להחזיר עליה את הסירים [ובלבד שיקפיד על כל התנאים הנזכרים] (ש"ק).

גיליון מס' 567 פרשת קרח
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לעילוי נשמת
מרן ראש הישיבה רבי מיכל יהודה
ב"ר משה דוד ליפקוביץ זצוק"ל
נלב"ע כ"ו סיון תשע"א
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

בבעלי אסופות - שבת ראש חודש

אם יאמר ביום ר"ח הזה, אבל אחר שאמר זה אי"צ להפסיק גם להשאג"א.

אם יש מעלה יותר ביום ב' דר"ח

שאלתי מרבינו זצ"ל, האם יש מעלה ביום ב' דר"ח טפי מא' דר"ח, לפי שהוא א' בחדש, ונפק"מ בעושה סעודת ר"ח גדולה ויש בידו רק לסעודה א' האם עדיף ביום ב' או זריזין מקדימין ויעשה ביום א', השיב רבינו זצ"ל, אין שום נפק"מ, (מכתב שם תשובה ד', ועי' ברש"י מסכת ברכות ל' ב' ד"ה בחדש מלא, דיום ב' ר"ח גמור יותר מן הראשון. ומצינו לענין איסור מלאכה לנשים דיש יותר להחמיר ביום השני, עי' בב"י סימן ת"ז דביום השני דאי אסור, עי' במשנ"ב סק"ד ובה"ח ס"ק כ"ט, ובס' בא"ח ש"ב פ' ויקרא אות כ' הביא שאביו ז"ל היה עולה לתורה ביום השני שהעלה לתורה ביום השני מעולה יותר מיום הראשון).

עומד סמוך לשקיעה אם יאמר מוסף או הלל

נזכר בר"ח לפני השקיעה שלא אמר הלל ומוסף, יתפלל מוסף שהוא חובה, אבל הלל דר"ח רק מנהגא, ואין חילוק בזה בין איש לאשה, (שאלת רב ח"ב פ"ז ב' ג', ואף אם נימא דכשחל ר"ח בשבת הוא מועד גמור מ"מ לא מצינו בו תקנת הלל, ויל"ע בהלל דמנחה שיש לו תשלומין, ולענין הלל דחנכה או מנחה כתב לי רבינו זצ"ל ד' כסלו תשע"ו אות ה' שיאמר הלל דתפילה יש לה תשלומין ולא הלל).

הלל לפני מנחה ומוסף או אחריו

נשאל רבינו זצ"ל, במי שלא התפלל בר"ח הלל ומוסף, והגיע זמן מנחה, ומתפלל מנחה לפני מוסף, אם יאמר הלל לפני מנחה או אחריו, והשיב רבינו, אם יכול לפני מנחה, וצ"ע, (שאלת רב ח"ב פ"ז ס"ה ובהערה שם שאל דכמו דמנחה קודם למוסף משום תדיר ה"ל קודם להלל, וי"ל דשאני הלל דאינו אלא ממנהגא וכרשות לגבי חובה דמי דליכא דין תדיר, ואולי מספק"ל לרבינו מיון דהאידינא הוא חובה ממנהגא, ועי' חת"ס יו"ד סי' ק"ז דה"ז כנדר).

בגד לכבוד ראש חודש

כתב רבינו זצ"ל בס' טעמא דקרא על רות (פ"ג ג) עה"פ ושמת שמלותיך שקאי על בגדי שבת ור"ח ולכן כ' בלשון רבים, שאין נכון ללבוש כל בגדי שבת בחול לכן לבשה בגד א' של שבת ובגד א' שאינו של חול ממש אבל גם לא של שבת רק של ר"ח, ועי' בירושלמי (פאה פ"ח ה"ז) שמשם למדו להחליף בגדי שבת, ועי' במסכת שבת (ק"ג ב). ובמעשה רב הלכות ראש חודש (אות קכ"א) כתוב מהגר"א, בעת תפלת ערבית דר"ח מרבין קצת בנרות. והוא לובש כובע שבת לכבוד ר"ח שהוא דאורייתא, וכן נהג רבינו הגרא"ל שטינמן זצ"ל, ועי' בס' כאיל תערוג מועדים (עמוד ב"ב) ועי' בכף החיים (סימן ת"ט אות ה) שכתב ז"ל, כמו שאדם חייב לכבד את המועדים כך חייב לכבד ר"ח שגם בו יש הארת נפש (אור צדיקים סימן ל"א אות א' מחבר אות א) וע"כ יש לאכול סעודת ר"ח על השולחן ודרך כבוד כמו בשבת ור"ט, ויש להחליף ג"כ הבגדים בר"ח וכן יש במקומותינו כמה י"ש שלובשים איזה בגדים לכבוד ר"ח, ע"כ. ומבואר מהלשון איזה בגדים דאין מחליפין את כל הבגדים אלא רק חלק מהבגדים ובמעשה רב כתב שהגר"א לבש 'כובע שבת' לכבוד ר"ח ומבואר דמספיק להחליף בגד אחד לכבוד ר"ח, ועי' בס' יסוד ושרש העבודה (שער הצאן פרק שני) שכתב ז"ל, זאת עלת חודש בחודשו לחדש"ו השינוי"ל לשנות בגדו בראש חודש שילבש האדם איזה מלבוש חשוב וסימנם חמש חליפות שמלות (בראשית מ"ה כ"ב) תמש ראשי תיבות חודש שבת יחלף שמלותיו, כן כתוב בספרי, וממה שנמצא בחיקונים שאף בראש חודש מקבל אדם נשמה יתירה בודאי ראוי וישר להלביש בגד חשוב, ומשמע מדבריו נמי דאי"צ להחליף את כל הבגדים אלא דסגי באיזה מלבוש חשוב.

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורת מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטון

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

טעם נוסח מוסף שבת ר"ח כעין יו"ט

במה שבנוסח מוסף ר"ח שחל בשבת אומרים אהבת בנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות, שזה נוסח שאומרים רק במועדים באתה בחרתנו, כתב רבינו זצ"ל, דכין דיש בו ב' קדושות כדאי' בזבחים (צ"א א') אטו ראש חודש למוספין דידיה אהני למוספי שבת לא אהני, נחשב למועד ממש, (וכמו שיהיה מועד לעת"ל כמש"כ הטור סי' ק"ט, כדכ' והיה מידי חדש בחדשו יבא כל בשר, וי"א דבאמר של שבת לחוד ואח"כ של ר"ח לחוד לא יצא דשבת ר"ח הוא חיוב חדש עי' במט"א סי' תקפ"ב סכ"א, ועי' בזה במחז"ב להחיד"א סי' רס"ח סק"ט, ובשר"ת התעוררות תשובה ח"א סי' ק"ב, ועי' בשר"ת אגרו"מ ח"ד סי' ע"ג, וכן ביוה"כ שחל בשבת מבקשים מחול לעוונותינו ביום השבת הזה וביום הכפורים הזה ולכאן' מאי שייטיה דיום השבת לכפרת עוונות ביוה"כ, וכ' רבינו ג"כ דגם לענין זה י"ל אטו יוה"כ לשבת לא אהני, דמהני לשבת לענין זה] ועי' ט"ז (אר"ח ריש סימן רמ"ב), ומה שדוקא בר"ח שחל בשבת תיקנו להזכיר יצירת העולם ואומרים אתה יצרת עולמך מקדם, כ' רבינו זצ"ל הטעם, כי בין לרבי אליעזר בין לר"י בר"ה נברא העולם עיין ראש השנה (ח' א' תה"ה לתקופת) נמצא דראש חודש הראשון היה בשבת, (ביאורים לברכת המזון עמוד מ"ב, ועי' מועדי הגר"ח ח"ב סי' כ"א דבטעה ואמר בר"ח מקדש ישראל והזמנים לא יצא (וכ"כ בשיח התורה אלף רכ"ח וע"ש אר"ח סי' תכ"ג ובדקדוקי מצות אות רס"ה שיצא), ויל"ע בשבת ר"ח אם יצא כיון דנחשב מועד ממש, ובקובץ ישורון י"א עמוד רפ"ג מובא דעת מרן רה"י האבי עזרי זצ"ל שבכל ר"ח יצא דר"ח בכלל מועד, ועי' במחזיק ברכה סי' תקט"ב אות ה' ובשערי תשובה שם אות ד' ובס' הליכות שלמה ר"ח פ"א סי"ז, ורה"י מרן הגר"ד לנדו שליט"א א"ל דאף דאיקרי מועד לא איקרי זמנים).

שכח יעלה ויבא בשבת ר"ח אם יכול לקדש לפני שחזור תפילתו

שאלתי מרבינו זצ"ל, בשבת ר"ח, האם מי ששכח יעו"ש שיש לו לחזור ולהתפלל, יכול לקדש קודם חזרתו, השיב רבינו זצ"ל, אין ראוי לכתחילה, (ט"ז שבת תשע"ה שאלה ה). ונשאל רבינו אם אחר שנטל ידיו נזכר ששכח יעו"ש מה יעשה, וכתב, כמדומה שיאכל כזית, וצ"ע, (מועדי הגר"ח ח"ב סי' ט"ו).

התחיל יעלה ויבא לפני רצה

בענין מי שטעה והתחיל בשבת ר"ח לומר יעלה ויבא לפני רצה, בשאג"א (סי' כ) כתב דיפסיק ויחזור לרצה שלא יעבור על דין תדיר קודם, וכתב רבינו בתשובה דמעיקר הדין אין כאן חשש הזכרת ש"ש לבטלה עי' בשו"ע (סי' תרפ"ב ס"א) ובמשנ"ב (סי' תקפ"ב סקט"ז) לענין שכח על הניסים דכ"ז של"א בא"י אפי' אמר כמה שמות היינו הקל ישועתינו הקל הטוב, חוזר, וכן עי' במשנ"ב (סי' ק"ט סקט"ז) בשכח עננו והתחיל רפאינו דכ"ז של"א בא"י אפי' שאמר כמה שמות רפאינו כו' כי קל מלך, חוזר, ועי' בדעת נוטה פסוד"ז (סי' ס"ג) בהתחיל חצי פסוק שיש בו ש"ש ועונה לאמת דאם אינו מפסיק הענין אי"צ לחזור אח"כ לתחילת הפסוק, מ"מ טוב להתחיל שנית מתחילת הפסוק, וע"ש (סי' ס"ד) דאם באמצע הפסוק יש הזכרת ש"ש ושומע ברכה, אם יש קצת ענין שם יכול לענות, ולמעשה אם טעה והזכיר יעלה ויבא ואח"כ רצה והחליצנו יצא ידי חובתו כמש"כ המשנ"ב (סי' קפ"ח ס"ק י"ג) ושונה הלכות (ס"ד), ובס' אשיח בפקודיך שאל מרבינו זצ"ל בענין זה, מה יעשה אם התחיל או"א קודם רצה, והשיבו, שיפסיק, אבל יאמר אח"כ איזה בקשה, כדי שלא יהיה השם לבטלה, (וכגון שיאמר או"א יעלה ויבא וזכרונו לטובה, ע"ש עמוד קל"ו ועי' קצה"ש סי' מ"ז בה"ש י"ג דדוקא קודם אמירת ביום ר"ח עובר על תדיר

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַת הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן וצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

רבינו בעל ה'נודע ביהודה' | הגאון רבי שלמה כהן זצ"ל מקורבו של החזון איש

רבי יחיאל לדרמן מייסד בית הכנסת | הגאון רבי ישראל מאיר יוטקובסקי

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

שלמדו בכולל 'חזון איש', ונהנה לשוחח איתם רבות. ומקומו הקבוע של רבי מרדכי בכולל (שתמיד היה מקפיד להגיע מוקדם, טרם התחיל השעה הרשמית של זמן ה'סדר') היה בצד מזרח צפון סמוך למקומו של בן רבינו רבי שלמה שליט"א ויחד היו מלבנים דברי תורה ומשוחחים בחביבות רבה מאוד.

וסיפר רבי אהרן הלוי הוניגסברג שליט"א (שטיפל עם בני ביתו במסירות מופלאה בשנותיו האחרונות של רבי מרדכי, אחרי שהתאלמן מרעייתו ע"ה, כבן מסור לאב זקן, ודאג לו לכל צרכיו, והיו זמנים שרבי מרדכי אף לן בביתו, ורבי מרדכי הכיר לו על כך טובה גדולה מאוד) שתמיד כשדובר עמו על רבינו בלט הערכה העצומה של ר' מרדכי כלפי רבינו, וכשהיה בא לרבינו להזכיר את ר' מרדכי נענה בעין יפה מאוד, ותמיד הרגישו הערכה הגדולה ביניהם.

עכשיו אני כבר יודע!

ולעילוי נשמתו של ר' מרדכי קרטמן נביא גרירי אחד ממה שסיפר בן רבינו הג"ר אברהם ישעיהו שליט"א שפעם אמר לו ר' מרדכי:

בהיותי ילד קטן בן חמש סבור הייתי כי אני חכם ומבין יותר מכולם. כשגדלתי מעט והייתי כבן עשר, כבר הבנתי שפעם בגיל חמש לא הבנתי כלום, אבל כעת אני כבר גדול יותר ומבין הכל.

כשבגרתי לגיל חמש עשרה, ידעתי כי מה שחשבתי בגיל עשר הייתה טעות, אבל היום הרי אני כבר גדול ובוגר ומבין הכי טוב....

וכשעברו עשר שנים חשבתי לעצמי, הנה פעם חשבתי שאני חכם אבל באמת זה לא נכון, אבל היום... כבר בודאי אני חכם ומבין הכל... וכך כל פעם שאני בוגר הנני עומד על טעותי ורואה כמה פעם לא הבנתי והיום כן...

וכשהגעתי לגיל ארבעים אמרתי לעצמי, הרי בעוד עשר שנים אחשוב שכעת טעיתי, אז מעכשיו אני כבר יודע שאני לא הכי חכם...

הג"ר רבי שרגא וילמן ז"ל

חתנו של רבי שמואל גריינמן

רבי שרגא וילמן ז"ל היה נשוי לבתו השניה של רבי שמואל גריינמן, אבל התגורר רוב שנותיו בארצות הברית. ובתקופה האחרונה לחייו של הגאון רבי שאול ברזם, חתנו של מרן הקהילות יעקב זי"ע, כשנאלץ ליסע לצרכי מרפא לארצות הברית, התאכסן עם רעייתו הרבנית תבדלחט"א בבית רבי שרגא ז"ל, והקהילות יעקב זי"ע מאוד הכיר לו טובה על כך, וכשהדייר את התוספות רבינו פרץ ותוספות הרא"ש מכתב יד ועוד ראשונים, כתב לו מכתב נלהב שבח פעליו (מהרמ"ז שליט"א).

וסיפר רבינו שפעם נשאל אביו זי"ע מרבי שרגא על דברי המדרש (המובא ברש"י בראשית כ"ז ב') כיון שהגיע אדם לשני חיי אבותיו ידאג חמש שנים לפניהם וחמש לאחר כן, מה מוטל על האדם לעשות כדי שלא יקרה לו ח"ו דבר שאינו טוב, והשיב לו במכתב כמה דברים מדברי חז"ל שאמרו עליהם מאריכים ימיו ושנותיו של אדם עין שם (המכתב נדפס בספר קריינא דאגרתא חלק ב' אגרת תקנ"ד).

רבי שרגא וילמן, וגיסו האחים רבי חיים שאול ורבי פנחס דוד גריינמן

הגאון רבי מרדכי קרטמן זצ"ל

- כולל חזון איש

הרב הגאון והצדיק רבי אביגדור מרדכי קרטמן זצ"ל, למד עם רבינו בבחורות בישיבת לומז'א בפתח תקוה, ואחרי כן במשך שנים רבות שהו יחדיו בכולל האברכים 'חזון איש' וחיבר ספר 'מנחת מרדכי' ב' כרכים על סוגיות הש"ס, ונלב"ע כ"ה אייר תשנ"ז, ללא שהשאיר אחריו זרש"ק.

הספר העתיק ביותר

סיפר רבי מרדכי, שבעודם בחורים היה ידוע רבינו כחובב ספרים גדול, והיה קונה בפרוטות ודמי הכיס שהיו לו ספרים חדשים וישנים, ותמיד היה באוצרותיו ספרים רבים.

פעם אחת שאלו רבי מרדכי בבדיחות - בן כמה שנים הספר הכי ישן שברשותך?

על אתר השיבו רבינו: "חומש"!! הוא הספר הקדום ביותר שברשותי.... (מפי בן רבינו רא"ש).

רבי מרדכי קרטמן זצ"ל

ספר זכרון

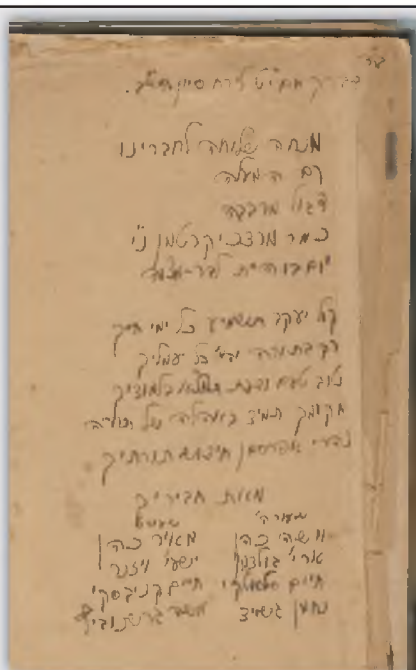
לאחר פטירתו נמנו חבריו לכולל להשאיר לו שם ושארית בעולם, והוציאו לזכרו ספר 'זכרון מרדכי' הכולל מאמרים תורניים מידידיו לכולל. רבינו הכולל וחבריו התלמידי חכמים מסרו לעלוי נשמתו חידושי תורה להדפסה, וגם רבינו נאות למסור מחידושי. ראה בספר בעמוד ל"א, את מאמרו בענין 'ד' אמות של אדם קונות לו'.

רבי מרדכי העריך מאוד את רבינו וכיבדו מאוד. פעם אחת שוחחו מספר חברים מהכולל על ענין ציבורי שעמד אז על הפרק, כאשר רבינו היה בדיעה אחת ותלמיד חכם אחר, מהמפורסמים שבדור, בן גילו של רבינו שגם הוא מן החברים מהישיבה בלומז'א סבר אחרת.

גער בהם רבי מרדכי - וכי איך אתם מדמים אחד לשני. זוכרתי את רבי חיים קניבסקי מנערותו, הלא כבר אז ראו עליו שעתידי להיות אדם גדול ואילו 'הוא' אינו מתחיל להיות דומה לו כלל --- (מפי חתן רבינו רבי שרגא שטיינמן, שהיה נוכח בעת מעשה).

הערכה רבה

רבי מרדכי חיבב במיוחד את בניו של רבינו, רבי אברהם ישעיהו ורבי שלמה

מסמך מרתק בפרסום ראשון

הקדשה על ספר שקיבל ר' מרדכי לשמחת הבר מצוה (י"ט סיון תשי"ב) מאת חבריו לישיבה:

שיעור ב': משה כהן, ארי' גולדמן, חיים סלאטקי, נחמן גשייד
שיעור א': מאיר כהן, ישעי' ויזנר, **חיים קניבסקי**, משה גרשנוביץ

נודה לקוראינו הנאמנים אם יחכימו אותנו על הקשר של רבינו עם שאר חברי השיעור הרשומים בזה

תודה רבה לשאר בשרו ידידינו הג"ר **יחיאל ויזל שליט"א** - בני ברק על סיועו הרב בהכנת המאמר

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

668

משיחות רשכה"ג מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זללה"ה • קרח תשפ"ד

בענייני דיומא

נכנסו לרבינו אב ובנו וסיפרו כי הבן רצה מאד להיכנס לישיבה קטנה מסוימת, ואף התפלל הרבה על זה, וכעת בהיידר יועצים לו שאין זה מתאים עבורו, וגם הצוות בישיבה סבורים שאין זה מתאים לו, והוא מאד מאוכזב.

ופנה רבינו אל הילד ואמר:

תדע שיש כלל, שכל מקום שלא רוצים אותי, אפילו אם אכנס לשם בסוף, אני לא אצליח. זה כלל ידוע. ותדע עוד כי המלמד מכיר אותך, והוא גם רוצה בטובתך, ובסוף גם אתה תראה את זה!

~ ~ ~

וכך היה רבינו מוהנך ומורה תמיד, שלא ללחוץ להתקבל לישיבה בכפייה כנגד רצונם, ובאהת השיחות הרחיב בזה:

הנה בימים אלו יש שעוברים מבחנים להתקבל לישיבות, ויש כאלו שלא הצליחו להתקבל לישיבה שביקשו ללמוד בה, ויש בזה כאב וצער גדול להורים ולתלמידים.

ובאמת זוהי מדרגה של אהבת תורה, שרוצים לגדול ולהצליח בתורה, אבל צריכים לדעת שהכל בידי שמים, ומן השמים נותנים לאדם את הטוב ביותר עבורו, כמאמרם (ברכות ס, ב) כל דעביד רחמנא לטב עביד, ובודאי להיכן שיתקבל זהו הטוב עבורו.

ואם משתדלים ומתעקשים יותר מדי להתקבל דווקא לישיבה מסוימת שיש קושי להתקבל לשם, אזי בסופו של דבר עלולים להפסיד מזה.

וכפי שסיפר לי אחד מראשי הישיבות לצעירים, שבכל שנה משתדלים להכניס את התלמידים בישיבות טובות, והיו תלמידים שלא התקבלו לישיבה שרצו להיכנס אליה, והתאמצו במאמצים גדולים והפעילו לחצים באותה ישיבה, עד שהצליחו לשכנע את הנהלת הישיבה לקבלם, והסוף היה שלא הצליחו שם.

כללו של דבר מן השמים נותנים לאדם מה שטוב לו בין בגשמיות ובין ברוחניות, וצריך להאמין כי הישיבה שקיבלו אותה היא המקום הטוב ביותר עבורו, ולא לדחוק יותר מדי כנגד מהלך הדברים הטבעי, ואמנם יש להשתדל בגבול ובמידה, אבל לא לדרוש וללחוץ חזק כנגד רצונם של הישיבה הגדולה, שבסוף עלול שלא להצליח שם.

~ ~ ~

ופעם שאלו רבני ארגון 'לב שומע': בחור שלא התקבל לישיבה שרצה, והלך לישיבה שהיא 'בדיעבד' אצלו, והוא הולך בהרגשה לא טובה, שהפסיד. מה אפשר להגיד לו בשביל לעודד אותו?

והשיב רבינו: **שיידע שהכל בידי שמים, וכל דעביד רחמנא לטב עביד, זה לטובתו, הוא לא מבין למה, אבל זה לטובתו.**

ושאלו, אבל במציאות יש בחורים שגשברים מזה שלא התקבלו להיכן שרצו, ואחר כך בישיבה גדולה הם לומדים פחות טוב...

והזר רבינו והבביר: **זו טעות וחוסר הבנה. בחור צריך להבין שהכל מן השמים לטובתו, והיכן שלא רוצים אותו סימן שזה לא טוב בשבילו, ומן השמים לא רצו שילך לשם כי זה לא טוב בשבילו.**

ובפעם אחרת הוסיף: **הכל בידי שמים ולטובה, ומה שחושבים אחרת זו טעות גדולה מאד. צריך לדעת שהכל לטובה! ואיפה שלא רוצים אותו זה לטובתו שלא ילך לשם, ואיפה שרוצים אותו זה לטובתו שילך. רק צריך מקום עם יראת שמים ומידות טובות, זה העיקר, אבל איפה שלא רוצים אותו זה מן השמים ולטובתו.**

בתקופת המבחנים לישיבות היה רבינו מכוון ומדריך לשקול כל דבר בשקול הדעת הנכון והמועיל להצלחת התלמיד, ולא לטעות בשיקולי כבוד וכדומה, ונביא כאן משיחותיו בענין זה:

יש דבר הנוגע למעשה, שיש תלמידים שמסיימים ישיבה קטנה, ובאלול ייכנסו לישיבה גדולה, וצריכים להחליט בימים אלו לאיזו ישיבה גדולה ללכת, ומהו המקום המתאים ביותר עבורם.

ובדרך הטבע המציאות היא, שרוצים ללכת לישיבה הכי חשובה, ובעלת השם הטוב ביותר, ומחפשים ועושים מאמצים להתקבל דווקא לישיבה מפורסמת עם הרבה תלמידים, שיש בה הרבה מצוינים ובעלי כישרונות גדולים.

אבל הרבה פעמים זה לא לטובת התלמיד, שאם ילמד בישיבה כזו, הוא לא יהיה מהמצוינים, וירגיש שהוא רק דרגה שנייה בכישרון ובידע, ויקבל מזה חלישות הדעת, ופעמים שאף עלול להיות נזק נפשי אם יתאמץ הרבה יותר מכוחותיו, או שירגיש נחיתות, וזה יכול לגרום לדיכאון וכדומה.

ואמנם הטבע הוא שמחפשים ורוצים דווקא "מקום חשוב", התלמיד והמלמד וההורים, כל מי שיש לו נגיעה בדבר, רוצה שילמד במקום חשוב עם בעלי כישרונות גדולים, אך הרבה פעמים התוצאה היא לרעתו, שהוא נשבר ואינו מצליח שם.

וצריך ללמוד במקום המתאים לו, שיוכל להיות מן המצוינים, וירגיש שווה בשווה איתם, ולא ירגיש נחות דרגה, וכשלומד במקום כזה המתאים לו, הוא מרגיש את חשיבותו ושמו בחלקו, ושמתח החיים נותנת לו מרץ להצליח ולהתעלות, אבל אם חסר לו שמחת חיים, הוא כשבר כלל, ואינו יכול לתפקד ולהצליח.

אמנם הטבע מפתה נגד השכל, ובטבע האדם יש חמדת הכבוד הדוחקת נגד המציאות האמיתית, מחפשים את מה שחושבים שהוא כבוד, למרות שלא יקבלו בזה כבוד אלא ביוזונת, וקשה מאד להשפיע להתגבר על נגיעת הכבוד שבוה, לא לחפש את החשיבות, אלא את מה שמתאים להצלחתו של כל אחד ואחד.

ופעם כשדיברתי על זה ברבים, אמרו לי שזה לא יועיל, והדברים לא ישפיעו, כי נגיעת הכבוד חזקה מאד, והכבוד הוא הדוחק כמו שכתב המסילת ישרים פרק י"א. ונקווה אולי בכל זאת תהיה השפעה, לכל הפחות על אדם אחד...

*

יש כאלה שחוששים, שאם ילמדו בישיבה שהם יהיו הטובים ביותר שם, יחסר להם ב"אתגר" של הלימוד, ולא יהיה להם חשק להתייגע ולהתאמץ כמו שצריך.

אבל האמת היא להיפך, שמי שהוא מהטובים בישיבה, הרי הוא גם מתמיד יותר, מפני שהוא מרגיש טוב ושמו בחלקו, וככל ששמו יותר בהצלחתו, זה נותן לו מרץ וחיזוק להתאמץ יותר, והלימוד יותר מושך אותו, והדברים ידועים.

וכבר דיברנו שבדרך כלל הטעויות בזה נובעות מחשבונות לא נכונים, וכגון מה שיש עושים חשבונות על העתיד, וסבורים שאם ילמדו בישיבה יותר חשובה, יהיה להם שם טוב יותר, וזה יעזור להם כשיגיעו לפרקם למצוא שידוך יותר טוב.

וזה לא נכון, כי כל שידוך הוא מן השמים, כמו שאמרו (מו"ק יח, ב) מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מהשם אשה לאיש, ולא משנה באיזה מקום שילמד, ומהו הישם של הישיבה שלומד בה, כל אחד יקבל מן השמים את השידוך המגיע לו.

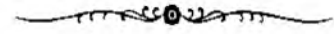
היום יש טעות גדולה בציבור, שמחפשים ישיבות עם 'שם', ומה זה השם? ישיבה עם ציבור גדול מאד, שיש שם הרבה תלמידים למאות, מאות רבות של תלמידים, כמה שיותר. אבל זה לא נכון, וזה רק יצר הרע של כבוד, וצריכים ללכת היכן שמצליחים יותר, היכן שמתאים לתלמיד.

ויש רבים שהולכים לישיבות עם הרבה תלמידים רק מפני שהכבוד מושך אותם, ואינם מרגישים שזה רק כבוד, וטוענים ששם מרגישים טוב, ואילו בישיבה עם ציבור קטן לא מרגישים טוב, כמו שאמר לי תלמיד מישיבה אחת: אנחנו לא חשובים, ואין לנו חשיבות, כי אנו רק ציבור קטן, ולא מרגישים את החשיבות... אבל זה יצר הרע, ואינו נכון.

וזכרתי שישבת פוניבז' התחילה בחורף תשי"ד עם ששה תלמידים, ובקיץ כבר היו שמונה עשרה, ואחר כך באלול היו עשרים וחמישה, ובחורף כבר היו ארבעים תלמידים בתוך הישיבה, ולאט לאט זה הלך והתרבה, אבל העיקר תלוי אם יש אהבת תורה, והולכים עם הבנה בישרות בלי חשבונות, והאדם הוא ישר בטבעו, ורק עושה חשבונות שמעקמים את השכל ומעקמים את הלב.

יש ישיבות עם מספר קטן של תלמידים ואני יודע שמצליחים שם מאד ומי שבא לשם מתעלה ומתעלה ורואים אידך שמתעלה בהבנה ובבקיאות וכל האישיות מתעלה, ונהיים רגועים ושלוים עם אהבת תורה וגם התפילה היא ביישוב הדעת והכל ביישוב הדעת, ואף על פי כן יש צעירים שלא רוצים ללכת לשם, כי הכבוד מושך ומשחד, ויש כאלה שהולכים רק לישיבות עם מספר תלמידים גדול ואחר כך נשברים ולא מצליחים שם.

לכן התלמידים כאן, בטוחני שהם באו מתוך הבנה, שהרי זו לא ישיבה עם ציבור כל כך גדול, אבל זה מקום טוב שמצליחים בו, ובשביל ההצלחה טוב ללמוד כאן, ולשם מה צריכים את הכבוד, הרי אין כבוד אלא תורה! ומי שדבוק בתורה יש לו הרגשה נעימה הרבה יותר מהכבוד, שזהו הדבר הכי טוב שיכול להיות, ובודאי יצליחו בעזרת השם.

השבת ל' סיון חל היארצייט לבנו של רבינו רבי שמעון יוסף ב"ר ירחמיאל גרשון ז"לה"ה

ונביא כאן מתוך דברים שנשא רבינו בעצרת בשכונת 'רמת אלהנן' לאחר פטירתו, תמוז תשע"ה.

עכשיו יש התעוררות, וכל מעשים טובים שייצאו מתוך ההתעוררות שיש עכשיו, מה שייצא מכאן חיזוק לכל השומעים והיודעים, שהציבור ימשיכו את החיזוק, זה זכויות לנפטר, שמזכים אותו.

והרי כולנו רוצים את טובתו, שהוא היה אהוב ואוהב, שזה מהדברים שהתורה נקנית בהם, אהוב ואוהב את הבריות, והוא היה אוהב וגם אהוב, וממילא ודאי שיהיה חיזוק, וימשיכו, להוסיף עוד מעשים טובים, עוד משהו, עוד רגע של תורה, ועוד רגע של מוסר, שהמוסר נתן התעוררות למעשים טובים.

וידוע שפעם שאלו את רבי ישראל סלנטר מה יעשה אדם שיש לו רק חצי שעה פנויה ביום, האם ילמד בה מוסר או גמרא, והשיב רבי ישראל שילמד חצי שעה מוסר, ואז ימצא עוד חצי שעה לתורה! כי הזמן הוא 'גמיש', ואפשר להרחיב את הזמן עוד ועוד.

בהזדמנות נוספת הזכיר רבינו את פתיחת ישיבת פוניבז' עם ששה תלמידים, בכינוס מיוחד שהתקיים למייסדי ישיבת 'רינת יעקב' בבני ברק בראשות תלמידו הגאון רבי שמואל טולדאנו שליט"א.

ונביא כאן את דבריו מאותו מעמד.

הזכות לבנות עוד מקום תורה

בונים מקום תורה חדש, עוד מקום לתורה, וידוע שהסאטמער-רב היה פעם אצל החזון איש ודיברו מה אפשר לעשות לחיזוק כלל ישראל, ואמר החזון איש: לבנות עוד ישיבה ועוד ישיבה, זה מחזק ומשפיע על כלל ישראל, המשפיע הגדול ביותר זה מקום תורה, עוד מקום תורה ועוד מקום תורה, כך אמר החזון איש, שזה משפיע, אפילו שברוך השם יש עוד מקומות שעוסקים בתורה, אבל עוד מקום תורה זה עוד מקום שמשפיע.

לכן זו זכות גדולה לרבנים מייסדי המקום, וגם התלמידים שבאים, הבחורים והאברכים, אפילו שהם מספר קטן, ועדיין אין מספר גדול של תלמידים, זה לא משנה, ולהיפך יש פתגם באידיש שאם הציבור יותר קטן השמחה יותר גדולה, כי קשר הידידות שכל אחד מתקשר עם השני זה יותר חזק בזמן שהציבור יותר קטן.

וזכרתי שישבת פוניבז' נפתחה עם ששה תלמידים, בחורף הראשון היו רק ששה תלמידים ולא יותר, ובקיץ שאחרי זה הגיעו עוד שתיים עשרה תלמידים, והיו ביחד שמונה עשרה, ובאלול הגיעו עוד כמה וכבר היו עשרים וחמישה, ובחורף השני היו ארבעים תלמידים וכבר נתחלקו לשני שיעורים.

וכעת שייסדו כאן מקום תורה חדש, זוהי שמחה גדולה וזכות גדולה לכל המייסדים, וגם זכות למקום, שהמקום זוכה להתקדש! ומקדשים כאן את המקום, בעוד תורה ועוד תורה, וכל מה שמוסיפים תורה זה מוסיף עוד קדושה ומקדש יותר.

מתיקת התורה – ישבעו ויתענגו מטובך!

וברצוני לומר ברכה לציבור החדש כאן: אנו אומרים בתפילת שבת "עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך", ומזכר כאן 'ישבעו' ואחר כך 'יתענגו', וההפלאה בהקדמה בכתובות שואל על זה, וכי לאחר ששבעים עדיין יש תענוג? הרי כל התענוג הוא בשעה שרעבים, ולאחר ששבעים כבר עייפים ונרדמים ואין תענוג.

וביאר ההפלאה, שלא מדברים כאן על תענוג של אכילה ושתייה, אלא על תורה, וכפי שמוזכר ישבעו ויתענגו 'מטובך', ואין טוב אלא תורה (אבות ו, ג), וגם התורה משביעה, כמו שאמרו (ברכות יד, א) המשביע עצמו מדברי תורה, והיינו כמו שמביא המסילת ישרים בפרק א' מהמדרש על הפסוק "וגם הנפש לא תימלא", שהנפש רעבה וצמאה לרוחניות, והתורה מרגיעה את הנפש, ולכן זה משביע, כי זה נותן הרגשה מאד נעימה.

והתענוג הזה של לימוד התורה ממשיך גם לאחר ששבעים, שממשיכים ללמוד הלאה והמתיקות נמשכת, ואילו בדבש אם אוכלים הרבה דבש כבר אי אפשר להמשיך, אבל דברי תורה מתוקים 'מדבש' יותר מדבש! וממשיכים הלאה והמתיקות נמשכת ומתחזקת ומקבלים עוד יותר מתיקות, כמו שידוע מדברי האור החיים הקדוש (דברים כו, יא) שאם היו בני אדם מרגישים את מתיקות וערבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה.

וידוע שכך המציאות, והכרתי אחד שלמד פעם בצורה כזו שמעניינת ומושכת מאד, וזה משך ומשך ולא היה יכול להפסיק ללמוד, עד שכבר לא היה לו כוח ונחלש והוצרך לנסוע שבועיים להבראה כדי לחזור לכוחותיו, זהו גודל מתיקות התורה.

ובזה רצינו לברך את הציבור כאן, שישבעו ויתענגו מטובך, שהציבור יהיו שבעים מתורה וגם יתענגו הלאה בעזרת השם, שתזכו באמת להרבות הרבצת תורה עם הצלחה בתורה, אנו נמצאים במצב שצריכים הרבה זכויות, וזו זכות לכל כלל ישראל!

<p>לעילוי נשמת מרת לאה ע"ה בת ר' חיים אפרים ז"ל נלב"ע ל' סיון תשס"ג - תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"צ רבי ישראל משה בן דוד ואסתר מלכה זצ"ל נלב"ע כ"ט סיון תשפ"ג - תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת האברך הרב אברהם ישעיהו ז"ל בן יבלחט"א הר"ר שמי שליט"א נלב"ע ג' תמוז תשנ"ט - תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת הרבני הנגיד הר"ר אליהו ב"ר שמעיהו רייכמן ז"ל נלב"ע ג' תמוז תשס"ה - תנצב"ה</p>
---	---	---	--

מרבנו הגדול מרן גאון ישראל הגר"ד לגדו שליט"א

פשר דבר | בעניני הפרשה

בענין אחי קרח במחלוקת.

[ט"ז א'] וַיַּחַח קִרַח בְּרִי יִצְחָר בְּרִי קֵהֶת בְּרִי לְוִי וְגו'.

העיר מו"ר הגרד"ל שליט"א, במה לא נזכר אחי קרח במחלוקת אחיהם הגדול, שהרי מצינו בקרא שכתוב [שמות ו' כ"א] וַיִּגְי יִצְחָר קִרַח וַיִּנְפֹּק וַיִּזְכְּרִי, והוא שנפג וזכרי הוו אחים לקרח, ולא מצינו בחז"ל מה עשו במחלוקת זו, ואיכא למידק בסתימה זו שלא הצטרפו לקרח בכ"ז, והוא דבר נפלא דמחלוקת גדולה כזו, לא השתתפו אחי קרח במחלוקת אחיהם הגדול.

בריאת פי הארץ בערב שבת בין השמשות.

[שם ל"ב] וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאֲדָם אֲשֶׁר לְקִרַח וְאֶת כָּל תְּרוֹכָוֹ:

וביונתן [לעיל כ"ח] כתב עֲשִׂיתִי פְתָגְמִין אֶתְבְּרִיאָוּ פְתָר שְׁלֹלֵל עֲלֵמָא בְּמִיעְלֵי שְׁפָתָא בְּיַי שִׁימְשָׁתָא וכו', ופוסם אָרְעָא. ע"כ. וכן שינונו במתני' דאבות [פ"ה] וכן תניא בפסחים [נ"ד א] עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ וכו'.

ויל"ד אי במה שקרא מתני' לזמן זה ביה"ש, אי הכוונה שיש זמן שאינו יום ולא לילה אלא ביה"ש, או שהכוונה רגע אחרון של יום ו', ואמר בזה מו"ר הגרד"ל שליט"א, דנראה דלענין דין אין אפשרות להעמיד שיש זמן שאינו לא יום ולא לילה, ונימא דהוא יום ולילה מוקלשים, דהא ישנו חיוב אשם תלוי לעושה מעשה בביה"ש, הרי שאיכא צד יום גמור, אך י"ל שאיכא מציאות כזו של ביה"ש וזו כוונת המשנה די' דברים וכו', מכ"מ לענין דיני התורה אין נחשב הדבר אלא יום גמור או לילה גמור. [ולא ניח"ל למימר דיהא דינו כאחת משני אחיות דאיכא ספק גמור, ומש"ה איכא חיוב אשם תלוי].

בענין מעשר ראשון.

הקשו העולם בהא דמבואר בגמ' בפסחים ל"ה שאיכא חיוב תרומה גדולה ממעשר"ר, [ובהקדמיו בשבולים למדין מקרא שנפטרו מתרו"ג, וסגי להו בתרו"מ בלבד] והלא המעשר"ר עומד כמתנה ללוי ויהא דינו כלקוח שפטור מהפרשת תרו"ג, [והוסיפו בהערה זו, שהרי נחלקו הראושנים אי פטור לקוח קיים לפני מירוח או רק לאחר מירוח, ובזה יקשה לכו"ע שהרי לשיטת הראושנים שפטור לקוח הוא לפני מירוח צ"ע במה מעשר ראשון שהקדמנו בכרי חייב בתרו"ג, ולא נפטור מדין לקוח, ולשיטת הראושנים שפטור לקוח לאחר מירוח בזה צ"ע במה בעינן לקרא למעשר"ר שהקדמנו בשבולים שפטור מתרו"ג]

והשיב בזה מו"ר הגרד"ל שליט"א שמצינו בר"ש בפאה [פ"א מ"ו] שביאר בהא שפאה לא נפטרה ממעשרות מחמת לקוח, [ולמה בעינן לפטור דהפקר] וביאר בזה"ל, "ופאה נמי דפטרינן בספרי מהאי קרא דובא הלוי אי לאו האי קרא הוה מחייבינן להו לעניים, דכיון דזכי להו רחמנא בהאי שדה תבואת זרעך קרינא ביה", ע"כ. ולפ"ז י"פ כן בדין מעשר"ר של"ח לקוח כיון שזכה להו רחמנא מעיקרא זכות זו וחשוב תבואת זרעך.

והוסיף בזה מו"ר שבדין גזל הגר אמרו בגמ' שפטורים הכהנים ממעשר בהמה שהרי הם כלקוחים ביד הכהנים, הרי של"א דמעיקרא זכו בבהמות ול"ה לקוח, והחילוק בזה הוא, שהרי לא היה עומד הבהמות לינתן לכהן אלא משום דגזל ונשבע ולא היה עומד לזה, אולם פאה ומעשר דמתחילה דינם לינתן לעניין וללוים חשוב תבואת זרעך.

הנסיעה להצלת עולם התורה

בימים האלו שקמו צרים ומפריעים לעולם התורה, וקיצצו בתמכין דאורייתא, נטל מרן רבנו שליט"א וזעק זעקה אדירה הנשמעת מסוף העולם ועד סופו, להציל שארית הפליטה לדומם קרן התורה, ולשם כך נסע למדינת הים והלך מעיר לעיר לזעוק את זעקת התורה.

זכינו לרשימה קצרה מאחד המתלווים למסע.

א. בתחילה חשש שיהיה ע"ח התרומות הקבועות, ורק באסרו חג שבועות כששמע שהענין מסודר הסכים אך אמר שבכל המקומות יעורר על זה, כמו"כ אמר שאפ"ל שבנסיעות הקודמות אמר שיעורים בהיכלי הישיבות הפעם לא יאמר כדי להדגיש שטרח הפעם רק עבור המטרה הזו.

ב. במוצאי שבת טרם צאתו עסק בלימודו עד שעת היציאה.

ג. במהלך הטיסה דיבר בלימוד ואף ענה בכתב ידו על השאלות של עיון הפרשה והתעניין בתוכניות לימים הקרובים.

ד. לצורך אחת האסיפות היה צריך לקום מוקדם לאחר שביליה שלפניו חזר מאוחר ואמרו לו שיכול לוותר על אסיפה אחת, ומיד אמר הרי בשביל זה הגעתי לכאן איך אפשר לוותר.

ה. שחרית ביום הראשון התפלל בשדה התעופה עם הנחיתה, כיון שלפי החשבון אם היה מתפללים במונסי היה ספסיד זמן מו"א ואמר שאף שהחזו"א הורה לו בפרטות שאפשר לסמוך על זמן הגו"א אך אין ראוי שינהג כן במנין צבורי בראשותו, בשאר הימים התפלל בבית ר' שמעון גליק במעמד רבים [לא אמר פיטום הקטורת כמנהג ארה"ב], ביום ב' עלה לתורה וברך הגומל, ביום ה' התפלל שחרית במטוס ביחידות, נחת שעה לפני השקיעה וסדרו מראש שיביאו ס"ת לשדה התעופה ודאנו שיהיו עשרה שלא שמעו קריה"ת ואמר שקודם יקראו כי זה סיום של שחרית ואח"כ יתפללו מנחה, הגו"צ ר' דן קבל לוי והרב קבל שלישי וכולם אמרו הגומל. מנחה ומעריב התפלל כל יום לפי הענין, בכל מקום בדק האם יש ספרי קודש בשביל נפילת אפים.

ו. הזכיר בכל נאומיו כמעט את קושי הדרך והמאמץ, ובטורונטו במעמד האלפים שהתקיים לאחר הדינר אמר המשגיח הגו"צ ר' דן כי כוונת רבנו היא על הקושי שאינו יכול ללמוד

ז. ברגע שהתיישב במטוס בחזרה לארץ אמר **אני כבר מתגעגע לחברות שלי בארץ**, במהלך הדרך עסק בפלפולא דאורייתא עם הגו"צ ר' דן ואף כתב מעט חידו"ת.

ח. באחד הלילות נכנס הרב מיי מרבני מונסי ומיד צלל אתו בסוגיות עמוקות שבש"ס.

ט. כמו כן ביום ד הופיעו שתי אחים בוגרי סלבודקה המתגוררים בלייקווד לקבל את פניו ולמרות שביליה הקודם הלך לישון ב4 לפנות בוקר [וביקש שיוציאו אותו בבוקר בברכות התורה כי לא נרדם מיד] עסק עמם בסוגיות במסכת תמורה למעלה משעה.

אשרי עין ראתה כל אלה

ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח ולא יחיה עוד קצף על בני ישראל. (קרח יח, ה)

כידוע הרב משה שינפלד זצ"ל היה מראשוני הכותבים להעמיד את משה אמת תורת אמת, ורבינו אחר פטירתו ר' משה כתב מאמר נכבד לזכרו בקובץ לחושבי שמו קובץ "ג עמ"ו [נדפס בר"ת ד. ל] ונתקף לקובץ השקפתינו ח"ג עמ"ו קח - קט.

לזכרו של ר' משה שינפלד ז"ל

באחת ההזדמנויות שזכה כותב שורות אלו להיות במחיצתו של מרן החז"ר זצ"ל נודמן לשם ר' משה שינפלד ז"ל. ומנבכי הזכרון צף ועולה הרושם המיוחד שעשתה עלי כניסתו החרשית והצנועה לחדר. ויחד עם זה החביבות העמוקה שבה קיבלו מרן זצ"ל. לא הכרתו אח"כ וחבל על דאבדן. אבל ככל בני ישיבה צעירים רבים בתקופתו הי' ר' משה ז"ל עברי מורה ומשפיע השקפתי, שבזכות מאמריו הנפלאים והמאלפים - דעת רכשנו לנו השקפת עולם תורתית בהירה יסודית בכל המתרחש ושהתרחש בתקופה ה-אחרונה של עם ישראל.

לדור הצעיר כיום אולי אין הדברים אומרים הרבה אבל הסתכלות אחרת כשנות - עשרים ויותר מעמידה לפנינו מצב ענינים שונה מאשר האידנא. היום. בס"ד, נתנפצו אלילים רבים, והיצבות הרעיונית של בני תורה והחרדים אי-נה עומדת לפחות בפני

בעיות של קיום. אך בעבר הלא רחוק כ"כ היו רבים רבים זקוקים למנות- חיסון רוחנית תסופת כדי להישאר בעולמה של תורה. קעת אמנם זה נראה מוזר. אם לא מפליא. אך העובדה היא כי בדמותם של אידיאלים כובשי לבבות קרצו אז מכל עבר כזבים והבלים שונים. בכיפי שלטה בעוהה הכפירה הציונית לכל שלוחותיה. וביותר השתלטה על ליבותיהם ומוחותיהם של יהודים תמימים התדמית של ה"מנהיגים" וה"ראשים" הייתה אפופה הילה של הערצה. התיחסו אליהם כל אנשי-מעלה שרק דאגת - העם קיימו והמשכיותם הם בראש דאגותיהם. וייחסו להם כמונן תועי' רוב תבונה ועצה, ובקהל הרחב שררה הרגשה של הסתמכות ובטחון על "מושיעים", אלו. היהדי החרדי. ועמו בן הישיבה. עמד אז מכל הבחינות במצב של התנגנות או הצדקות, הוא הי' צריך לא אחת להצדיק את עצם קיימו הרוחני, ואולי גם הפיזי. ולא רק כלפי המנגנון המושלם, או כלפי המון שהי עוין למדי. אלא בעיקר כלפי עצמו הוא. כלפי עצמו. משם שההרגשה המתחבבת הייתה שהמרכז והעיקר היא סר"ס "שם". שהכל נקבע ונעדר על פי קנה המידה "שלהם". ולא פלא שגשירה גדולה הייתה קיימת אז בחוגי - החרדים. ואזלת יד ורפיין הישי' ציינו את המצב בכללותו.

אכן רבותינו הגדולים זצ"ל עמדו אז בפרץ. הרבו תורה בישראל, ומסרו נפשם להקים עולה ולהרחיב אהליה. ובזכות פעליהם הגשונים אנו חיים וקיימים ביום הזה. אך הדור הצעיר. ולא רק הצעירים הי' זקוק לתמורה מחשבתית ונפשית. לניפוץ האלילים

והאלילות החילונית והציונית בתוככי ליבו ומוחו. הוא היה זקוק להפיכה בכל מערכי הרגשותיו והבנתו כלפי המתרחש בעם ישראל. ולהתחזקות השקפתית בבחינת "וייגבה לבו בדרכי ד'" ואת זאת עשה אז בחכמת כתיבתו המרשימה ובמאמרים לוקחי הלבבות המשכנעים והמאלפים. ר' משה שינפלד ז"ל, וזכרוני עד היום כמה להוטים ומיחלים היינו למאמריו שהתפרסמו מידי פעם, והם הרשימו ושינו עולמות. הם מיטטו עולמות דמיוניים של פאר חיזוני, וחשפו לפנינו כזב וריקבון. הם הצינו לפנינו את אבירי החילונית והמשתרכים אחר' כוכלים ואנשי תועבה. "ראשים" ומנהיגים נתגלו כזדים ואויבים וגיבורים ואנשי הצלה הפכו בין לילה לרוצחי עמם, בכוח - משתיקים ומשתפי פעולה - ובפועל, וכך אט אט נקרע לפנינו המסך המפואר מעל פני של ההיסטוריה הציונית שהתמרה להושיע את העם במצוקותיו והיא נגלה כאחת השואות האיומות שידעה ההיסטוריה של העם הנענה, ומיד מהרסיו שמטנו יצאו, וזאת לעומת זאת, לעומת הכיעור והשיפלות אצל עוזבי התורה, והארה מחדש במאמריו דמות האמיתית של שומר התורה. הער לכל דבר שבקדושה, אשר לבבו נפשו מסורים לד' ולתורתו. ומעומק לב מרגיש הוא דואג דאגת עמו. וברגעים קשים ומיוחדים הוא מתגלה בזהרו ויפעת נפשו הנעלה.

כיום קל להגיע למסקנא כזו. הכל מוכיח על זאת בעליל ומראה באצבע. אך איזו מערכה הותית ענפה ועצומה הי' דרוש אז בדור שדברי הכפירה המנפנים עדיין קסמו ללבבות להביא לשינוי ערכין יסודי אצל תועים ובורים. וזאת הייתה כערכתי של ר' משה ז"ל במאמריו ובחברותיו, וואגב, החוברת ילדי טהרן

מאשימים נדעתי לה עד היום השפעה מסעירה. ולזכותה יש לזקוף גם כיום חלק רב בהשתחררות ובהינתקות ממוסדות חינוך והש-פעה ידועים של רבים מהצעירים הבאים לעולמה של תורה מהעבר השני, ויש לציין בהקשר זה גם את תירוטו המוצלח לספר ההשקפה התורתי היסודי עקבתא דמשיחא של ה-גאון ר' אלחנן וסרמן זצ"ל, שרוח קדשי של רבנו הח"ח מרחף בין שורת' על ידי כך הוא הביא לקהל הרחב את האמת התורתית הצרו-פה והטהורה שכה היטיב הגאון זצ"ל להביע בלהט ובבהירות משכנעת. ועל הצלחה המיו-חדת שנחלה מערכת זו יעידו כל אותם שהיו עדים לתמורה הגדולה שהתלה להסתמן אז במהלך מחשבתם של רבים מבני התקופה היא, עד שהגיעו להכרה תורתית מלאה.

וכאן יש להדגיש דבר יסודי ורבי-משמעותי הנוגע גם לתקופתינו אנו. ר' משה ז"ל לא הגה דעות משלו. לא התימר ולא ניסה להביע רעיו-נית חדשים או מחשבות עצמאיות אדרבא ואדרבא. בכל מאמריו מתבטאת הדמות המקורית של דולה ומשקה, ואכן דולה היה מים חיים ממעינות הטהרה של רבותינו הגדולים, וביד אמונה ובלב מסור הוא השקה בהם את ערוגות הפרחים המלבבים של ג-התורה. הפירות שחנטו ותנבתם הברוכה הם ופירותיהם ופרי פירותיהם יעידו עד כמה חיונית ומבורכת הייתה פעילותו הכבירה כמורה ומאלף דעת אמת והשקפה תורתית טהורה במשך שנות-ידו. וזכרו הטהור יהי לברכה ותנצב"ה.

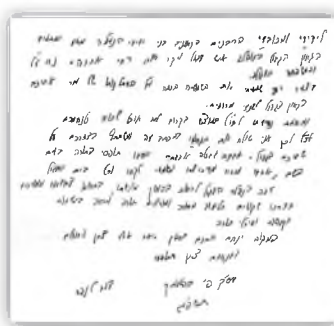
דבר זכרון | הגאון רבי אברהם נח גרבוז זצ"ל גלב"ע ט"ו סיון תשפ"ד

הבר בעתו

חידה היאך שייך אדם שבראש חודש שכח להזכיר יעלה ויבוא ונזכר לאחר התיבות בא"י בונה ברחמי ירושלים אמן, ואינו יכול לוטר שם את הברכה המיוחדת.

שמוע שמעתי הלכה נפלאה ביותר שזוהו חידושי דין הובא במשברי ים על תפילה וברכות עמ' קל"ג בשם הג"ר דב לגדו שליט"א שהפעולים שבברכהמ"ז אינם אומרים ברכה רביעית משום כך אינם יכולים לוטר את הברכה המיוחדת שאוטר מי שנוכר כשאוהז לאחר חתימת בונה ברחמי ירושלים אמן. והנה לגבי הזכרת מעין המאורע של שבת לכאז זה לא כן, כיון שבשבת הם אינם פועלים אולם לענין הזכרת מעין המאורע בראש חודש ובחול המועד יליע שם זה שייך כיון שהם פועלים בזמן זה עכ"ד.

מכתב תנחומין מרבינו שליט"א

לידידי ומכובדי הרבנים הגאונים בני ידידי הנעלה מאז ומתמיד הגאון הגדול המופלג איש דגול ויקר רוח רבי אברהם נח ז"ל והמשפחה הדגולה. בצער רב שמעתי את השמועה הרעה על הסתלקותו של מר אביכם הגאון הגדול לגנזי מרומים. ומחמת נסיעתי לחו"ל במוצ"ש הקרוב לא אוכל לבוא ולנחמכם, לכן אני שולח את תנחומי במכתב זה ומשתתף בצערכם על שברכם הגדול, אבדה גדולה אבדתם, אבדו תופסי התורה בעם השם, אבדו מכריו מעריציו ושומעי לקחו וכל בית ישראל.

זכה הנפטר הדגול לראות בהמשך מורשתו, בראותו צאצאיו ממשיכים בדרכו שקועים בלימוד התורה ומפיצים תורה ויראה בישיבות הקדושות והיכלי תורה. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ובנחמת ציון ותנחומי.

מכירת הזבד

ממזן ראש לראשי הישיבות רבינו הגרב"ד פוברסקי שליט"א

בד בבד | על התורה

עוד דבאמת משה ואהרן לא השתתפו במחלוקת כלל אלא קורח ועדתו באו כלפיהם בטענות ומענות אבל להם לא הייתה שייכות לזה וכמו שיעמוד האחד על חבירו בצעקות וגידופים וחבירו שותק דאינו נחשב בזה צד במחלוקת ובמחלוקת קורח ועדתו נציגו מחלוקת ע"י צד אחד בלבד וכבר אמר חכם אחד שכלב הרודף אחר אדם לנושכו אין זה מחלוקת.

עושרו של קרח

ובמ"ר במטות כתוב גם על העושר שיש בה שני אופנים ובזמן שהיא מתנת שמים ומכח התורה הרי היא מתקיימת אבל כשחוטפין אותה אינה מתקיימת וא"י שם שני עשירים היו בעולם אחד מישראל ואחד מאומות העולם קורח מישראל והמון מאומות העולם ושניהם נאבדו מן העולם לפי שלא ה' מתנתן מאת הקב"ה יעו"ש.

הענין הוא כי הרי זה פשוט כי השבח בעניו העשירות הוא מפני שדבר זה מטיב עם האדם והקב"ה שהוא רב חסד נותן לאדם עשירות רק להטיב עמו ובקבלת ט' א"י יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמוור לבעליו לדעתו והרי הדבר פשוט שהעושר הזה אשר הוא לרעתו אין בו מנועלת העושר והוא רק דמיון שוא עבורו.

ומעתה האדם אשר חומד ממון הרי מזה זו רעה היא ואמרו חז"ל אין אדם מת וחצי תאוותו בידו ומי שיש לו מנה רוצה מאתים ונמצא שעושר זה אינו לטובתו כלל אלא מרבה לו חמדת ממון יתירה ועגמת נפש וגם נכשל בעבירה ע"י חמדה זו הרי העושר שמוור לו לרעתו ואינו מתנה מן השמים אלא מכח השטן והוא עניו שחוטפין אותו ובודאי שאין לו דין עשיר בעושר זה שהוא היפך ממדת הטובה אלא רעה היא לו אבל השמח בחלקו ואין לו חמדת ממון הרי כל מה שניתן לו הוא בטהרה ומן השמים ובודאי שהוא לצורכו וניתן לו לפי צרכיו הרחניים ועל ממון זה שהוא כולו לטובתו שפיר נקרא עשיר ולכן גם חזר יעקב על פכים קטנים כי נכסיו אינם גשמיים אלא רוחניים וברוחניות אין מושג פכים קטנים ושיעור קטן של רוחניות הוא כבר שוה בערכו לאלפי זהב וכסף.

הלא רואים בעינינו בעלי מחלוקת שלא לשם שמים וברשעות שמחזיקים מעמד

ויקח קרח טז א

ברש' פירש ויקח קרח לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה חוהו שתרגם אונקלוס ואתפלא נחלק משיאר העדה להחזיק במחלוקת תנן באבות (ה, יז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. ובפירוש רבנו יונה על משנה זו כתב על מחלוקת שאינה לשם שמים אין סופה להתקיים רק במחלוקת הראשון יספו יתמו ושם ימותו כמחלוקת של קרח עכ"ד. ודבריו צריכים ביאור והלא אנו רואים בעינינו בעלי מחלוקת שלא לשם שמים וברשעות שמחזיקים מעמד שנים רבות וצ"ע.

ברבינו עובדיה ברטנורא שם כתב עוד מחלוקת שאינה לשם שמים תכלית הנרצה בה היא בקשת השררה ואהבת הניצוח זה הסוף אינו מתקיים כמו שמוצינו במחלוקת קרח ועדתו שהתכלית וסוף כונתם הייתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך ע"כ. והיינו שאף שיתכן שיארכו בעלי המחלוקת ימים ויתמידו במחלוקתם מכל מקום יהיה זה ללא תועלת ולא יגיעו למטרותם על ידה ואדרבה יתבזו על ידי המחלוקת היפך מה שרוצים להשיג על ידה.

מדוע במחלוקת שלא לש"ש נזכרו קרח ועדתו בלבד

ויקהלו על משה ועל אהרן" (טז, ג)

ב'תוספות יום טוב' הביא בשם מדרש שמואל שהקשה על לשון התנא שאמרו מחלוקת שאינה לשם שמים זו מחלוקת קורת וכל עדתו ואילו במחלוקת שהיא לשם שמים נקט את הלל ושמואי דהיינו ב' הצדדים מדוע במחלוקת שלא לשם שמים כתב רק צד אחד ולא אמרו זו מחלוקת משה ואהרן עם קורח ועדתו וכה"ק המלבי"ם כאן ויתרין על זה במדרש שמואל דכאן שרצה לומר מחלוקת שלא לשם שמים לא הזכיר משה ואהרן כי הם לשם שמים עשו ורק קורח ועדתו לא לשם שמים נחלקו והוא ביאור נכון ונראה להוסיף בזה

משולחניו של רבינו

ניחום אבלים אצל משפחת גרבו

רבינו עלה בנימוח לירושלים לניחום אבלים אצל בני הגאון רבי אברהם נח גרבו זצ"ל.

ובתוך הדברים סיפר כשרבינו היה בחור הוציאו לאור בכלל חזו"א את הקובץ שימוש חכמים הראשון, החזון איש זיע"א אמר להם לקחת שטיקל מורבינו, והוא כתב שם שטיקל בענין מותר הפסח קרב שלמים.

סיפר לו הר"ר אפרים זצ"ל שהוא כתב בענין זה ג"כ, אך אחר שראה את השטיקל שלו בשימוש חכמים הוא אמר שהשטיקל הזה הרבה יותר טוב ממה שהוא עצמו כתב והשמיט את אשר כתב בספרו...

ובעת שישב רבינו שבעה על פטירת אחיו הגר"ש זצ"ל ניחמו הגרא"ן: בודאי ראש הישיבה שרף בצער גדול נפגשתי עם רבי שלום כמה פעמים כזה מיוחד הוא היה אין אפשר לנחם על אבידה כל כך גדולה אין הראש ישיבה מורגיש? מרן שליט"א ב"ה מחזיקים מה נדבר ומה נצטדק האלהים מצא את עין עבדיך.

מרוץ הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל נלב"ע כ"ה סיון תשע"א

לגמרי, וזה הי' רבי מיכל יהודה, לא פשוט לא פשוט, הכאב הוא נורא ואיום עד שכבר כלו בדמעות עיני, אי אפשר לעבור יום שלא זוכרים מוה הי' לנו, כשיש את זה לא מרגישים אבל כשהוא הולך מאיתנו מרגישים את החסרון, היכן הוא רבי מיכל יהודה, אני עובר הולך הביתה, איפוא הוא, הייתי נפגש איתו לפעמים כשהי' הולך, אה!

קדשנו במצותיך

כתוב בתפלה קדשנו במצותיך, כל מצוה מוקדשת את האדם, מרגישים את זה? כשאדם עושה מצוה האם הוא מרגיש שברגע זה הוא מתקדש, יכול להיות שכן, בכל אופן כך היא האמת זה מוה שכתוב קדשנו במצותיך, כל מצוה שאדם עושה מרימה אותו יותר, במה דברים אמורים כשעושים מצוה כמו שצריך, כבר אמרתי את זה לילדים בשבעה, אני לא יכול לשכוח את המחזה הזה, הייתי רואה איך רבי מיכל יהודה עושה מצוה, ואני מציין את זה כי גם הם

ספרו שזה הי' מיוחד, הי' לו עץ של אתרוגים זה ידוע, למה אתרוגים בדיק, כדי שיהי' לו את הזכות של המצוה, אתרוגים של החזון איש, היום זה על שמו אתרוגים של רבי מיכל יהודה, זכות! הוא הי' מוציא מהחצר אני ראיתי את זה בעיני, הוא הי' מוציא את האתרוגים ופניו היו מתחילות להאיר, והוא הי' אומר קעת הולכים לעשות ראיית פני הבית, היום מעשרים,

אפשר כבר לעשר אז מעשרים, אבל אצלו ראו איך שהי' קודם עושה ראיית פני הבית, הוא הי' מביא את זה הביתה בדחילו ורחימו, ועכשיו עושים תרומות ומעשרות, זה הי' מחזה נורא, מחזה הוד, לא ישכח מלבי את המצוה הזאת שרבי מיכל יהודה קיים, מסתמא זה כל יום כך, אני ראיתי את המצוה הזאת, כשמוקיימים כך מצוה מתקדשים, קדשנו במצותיך, זה לא הי' פעם אחת הוא חי את חייו יום יום, תפלה מוקדשת, מצוה מוקדשת, ברכה מוקדשת, ולא יזוז קדושה מגיעים כשכל רגע ורגע בחיים עושים מצוה כרצונו יתברך, זה אי אפשר לתאר, זה מה שהי' לנו מה שחסר....

תקרא לי אישי

אנחנו יודעים שהיום כלל ישראל רחוק מהקב"ה כך כתוב, אנחנו אפילו בכלל לא בגדר אשה, ביום ההוא תקראו לי אישי, היום אנחנו כמו כלה בבית אביה רק קיבלנו קידושין רק מאורסין הנישואין נשברו בחורבן בית המקדש, לעתיד לבוא זה יחזור כך אומר רבי יוחנן בוגנו' בפסחים [פז], זה מדובר על כלל ישראל, אבל על יחידים, יחיד הדור היום הם גם כן רק ארוסים? מי שחד הוא הרי הוא כגופו ממש זה היחידים שגם בזמן החורבן שכלל ישראל התרחק אין לנו בית המקדש אבל הצדיקים האלו הם עצמם בית המקדש, הם דבוקים בקב"ה ממש ממש, היו לנו בתים שאפשר להגיד כשננסים אליהם זהו בית חייו, זה הי' לנו וזה דבר הרי משפיע על כלל ישראל, איזה זכות הי' לו איזה כוחות הרי דבריו נשמעים, מי שאין בו ראות שמים אין דבריו נשמעים רבי מיכל יהודה אומר מילה אפשר להגיד אחרת? הרי רואים את השכינה בעיניים, האם אפשר לומר אחרת? ההשפעה שלו היתה ממש פחדו פחדו רבי מיכל יהודה אנו כך מי שרק מרגיש, מי שרק יודע מוה זה, יש לו מעט הבנה בתורה, וקצת כמיהה וצמאון לקב"ה, אז ראו אוהו, זהו זה, כזה ראה וקדש, זה מה שהי' לנו, זה מה שחסר, חסר חסר מאוד, זה סוג אחר של צער לגמרי, צריכים לדעת את זה, זכינו בזה.

קשר רב שנים שרר בין רבינו שליט"א למורן ראש הישיבה הגרמני"ל זיע"א בימי השבעה על רבינו הגרמני"ל אדלשטיין זצ"ל הזכיר רבינו שליט"א בערגה כי זוכר הוא את הימים בתחילת שנותיה של הישיבה עת ביתו של מורן הגרמני"ל היה לאכסניה לרבי גרשון ואחיו רבי יעקב זכר צדיקים לברכה, הבית היה צריך קטן אך מלא אור התורה המצוקה באותם ימים היתה מרובה והתנאים היו קשים אבל בעל הבית ובני האכסניה למדו ויגעו בתורה והיו מאושרים בה וכלל לא היה ניכר הדחק עליהם.

כשנפתחה הישיבה קטנה שיע"א הישיבה ומורן הרב זצ"ל בחר במורן הגרמני"ל לעמוד בראשה יחד עם מורא הגרמני"ל זצ"ל שיגר רבינו את כל ילדיו ונכדיו לקבל תורה מהם, והרבה הפליא בשבחיו של הגרמני"ל שמלמד את הבחורים כיצד ללמוד דף גמרא ויראת שמים טהורה, לא אחת כשעלתה לרבינו שאלה חינוכית ירד הוא מהישיבה לביתו של הגרמני"ל זצ"ל ושטח בפניו את שאלותיו.

ונשמע קולו

מספר עד ראייה: כידוע שמורן הגרמני"ל נסתלק לב"ע כמה דק' לפני תפילת ערבית בישיבה.

לאחר התפילה כשלא אמרו תהלים הרגיש רבינו שליט"א בדבר ופנה לחתנו הגרמ"פ ברמן שליט"א שישב על ידו ושאלו לסיבת הדבר, הגרמ"פ שליט"א רמז לו כי מורן זצ"ל נסתלק

לב"ע, ורבינו שליט"א פרץ בבכי קורע לב למשך כמה דקות היה היכל הישיבה בדממה ורק קול בכיו של רבינו שליט"א נשמע ברמה דמעות של אדם כשר על אדם כשר שנסתלק.

מרוב צער ויגון לא היה בכוחו של רבינו לשוב רגלית לביתו ונאלץ לשוב עם רכב לביתו.

קטעים מהספר רבינו ככלות השבעה בהיכל הישיבה יום ב בלק ב תמוז תשע"א

מאור פנים בעולם הזה

חז"ל אומרים בתבד"א הובא בגהש"ס בכתובות [קג:], מפני מה זכה אליהו לתחיית המתים, אנחנו היינו שואלים שאלות על אליהו הנביא, אבל בתנא דבי אליהו כתוב, מפני שכשהיה רואה תלמיד חכם הי' מגפפו ומנשקו, שומעים מוה שכתוב, תחיית המתים זוכים מוכח שלימות באהבת תורה ותלמידי חכמים, מגפפו ומנשקו, את מי הוא מנשק שם, את התורה, וכמו כשרואה ספר תורה, המזריגה הזו של אהבת התורה בשלימות כזו, מי שזוכה לזה אצל רבי מיכל יהודה זו היתה המציאות שלו, הי' מגפפו ומנשקו, זה דבר שזוכים מוכחו לכת של תחיית המתים, זהו חסיד ועניו....

ועכשיו כל אחד כעת יזכר האם הוא לא ראה מאור פנים? כשראו אותו לא ראו את הדמות של אדם שאומרים עליו שהוא בן עולם הבא, אומרים איזהו בן עולם הבא זה לא סתם, באמת כתוב [סנהדרין פח:] איזהו בן עולם הבא, חיפשו וחיפשו, נתנו עיניהם ברב עולא בר רבה, שומעים, בדור של אמוראים הי' רק אחד, איזהו בן עולם הבא אמרו את כל הדרשה שהיום אומרים כמעט על כל אחד, מי הוא זה, מוצאו אחד רב עולא בר אבא, מוה ראו בו, אני חושב שראו את המאור פנים, מי שהוא בן עולם הבא רואים את זה עליו, רואים את המאור פנים שלו, הוא לא כאן הוא שמוה, זה אחרת

אי"ה בשבעות הקדושים נכתוב על קשרי מורן רה"י שליט"א. פרשת חקת - מורן הגמ"א וסרמן זצ"ל. פרשת בלק - מורן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל. פרשת פינחס - מורן הגמ"א ר' רובנסקי זצ"ל. פרשת מטות - מורן הגמ"א ר' רובנסקי זצ"ל. פרשת דברים - הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל. נשמח לקבל חומרים.

דרכי אורה

משולחנו של רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר צבי ברגמן שליט"א פרשת קורח תשפ"ד (36)

פקחות של שטות

זאת אינו מסכים לדבריו, וע"כ שמושה רואה יפה גם מה שקורח אינו יכול לראות ועל קורח ליתן לב ולהעלות על לבו שאולי אם הי' לו את ראייתו של משה, הי' ג"כ מבין את הנהגתו של משה. זו היתה איפוא ה'שטות' של קורח, חוסר נכונותו להכיר בכך שאם הקב"ה הועיד את משה להנהיג את הדור, בהכרח שמושה יודע את כל מה שקורח יודע, ואם למרות זאת משה מנהיג את הדור אחרת מכפי מחשבתו, צריך הוא להכפיף עצמו להנהגת משה למרות שהוא אינו מבין אותה, כי ודאי שיש טעם להוראותיו של משה, גם אם ד"ז נשגב מבינתו.

ושורש הדבר שהטעהו לקורח, ביארו לנו חז"ל במדרש שהביא רש"י (פס' טז): ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת עפ"י הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו וכו' עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השני, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מינה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו עכ"ל. גילו לנו בזה חז"ל שסיבת הטעות של קורח היתה 'נגיעה'. היא זו שהעבירה אותו על דעתו, והיא גרמה ג"כ לר"ג ראשי הסנהדראות להתחבר עמו. ומכאן ילמד האדם שגם אחר זכי' לדרגא של רוח"ק יש לו לדקדק בעצמו שלא יבא לידי טעות, ולשרש מנפשו כל רושם של נגיעה הגורמת לטעות, דאל"כ יכול להבין ח"ו את מה שרואה ברוה"ק באופן חלקי ומוטעה.

בחצרות אלו קינו יפריחו

ופלטם ולכך לא הוציאו פרח, וע"כ כתיב 'ויוצא משה את כל המטות חסר, לפי שבלעם עכ"ל, ומתבאר חידוש נורא בצורת הנס שעשה הקב"ה להפריש את מטה אהרן משאר מטות הנשיאים, ואי"ז שעשה הקב"ה נס להפריח את מטה אהרן וממילא הי' חילוק בינו לשאר המטות, אלא אדרבה הי' הנס להיפך, כיון שעפ"י הטבע הרגיל היו כל המטות צריכים לפרוח בהיותם בקודש, שכך הוא טבעו של כל עץ שהוא העומד בבית ה' – להוציא פרחים ושקדים, והקב"ה אמר למשה ליקח י"ב מטות מיי"ב נשיאים ואופן המבחן יהי' על המטות שלא יפרחו שד"ז יוכיח שלא בס' בחר ה' ואינם מוכנים להתקדש, ורק המטה האחד מהם שיפרח הוא הקדוש כיון שרק הוא נותר על תכונתו לפרוח בקודש פנימה. וכן מצינו בתנחומא (פר' תרומה סי' יא): 'ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים', ארזים ששלח חירם מלך צור לשלמה למלאכת ביהמ"ק

ויקח קרח וגו' (ט"ז, א)

בתנחומא (סי' ה' הו"ד ברש"י כאן): וקרח שפקח היה - מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן וכו'. אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט 'אשר יבחר ה' הוא הקדוש', טעה ותלה בעצמו ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה יפה ע"כ. מסו"ד המדרש משמע שגם קורח ראה את מה שמושה ראה, אלא שמושה ראה יפה וקורח לא ראה יפה, כי רוח"ק שלו נפסקה לאחר שראה שלשלת היוצאת ממנו, ולא ראה עוד מה שראה משה שבניו של קורח יעשו תשובה ורק מכח זה תצא שלשלת זו. כל המחלוקת הגדולה שניהל קורח, נגרמה מכך שלא 'ראה יפה', אך אילולי היה רואה את מה שראה משה לא הי' קורא תיגר. ולכאן מעתה באמת א"א להגדיר את מעשהו של קורח כ'שטות' בעלמא, ואדרבה כ"ז עשה קורח ע"י פקחותו ונשתמש לזה אפי' בכח רוח"ק שהי' בו, אלא שמ"מ ראייתו הי' פחותה מראייתו של משה.

אך באמת פשוט שגם אחר מה שפירשו חז"ל את טעותו של קורח, ונתנו לנו טעם לשבר את האוזן שלא נחשוב את קורח לאויל מוחלט, אבל מ"מ עדיין לא יצאו הדברים לגמרי מכלל 'שטות', כיון שפיקח כקורח צריך לידע שגם משה רבינו רואה ברוה"ק שעתיד שמואל הנביא לצאת מזרעו של קורח ולמרות

ויוצא משה את כל המטות מלפני ה' אל כל בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו (י"ז, כ"ד)

יש לפרש מהו שהוצרך לכתוב 'ויראו ויקחו איש מטהו', דאי"ז שייך כלל לענין המעשה שכבר נשלם אחר שהראה משה לכל בני ישראל כי רק מטה אהרן יציץ ופרח ובו בחר ה' מכל העדה. ועוד יש לדקדק במה שציוה הקב"ה למשה 'השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי'. ולכאן זה אינו מספיק להלא הי' צריך להניח ג"כ את מטות כולם למשמרת כמו שהי' בשעת הנס ורק עי"ז יושלם האות כדי להראות ההבדל שהי' ביניהם למטה אהרן, ורק באופן זה יוכל לשמש מטה אהרן 'למשמרת לבני מרי' כשניכר לכל שינוי מעלתו משאר המטות.

ונראה עפ"י מ"ש בעל הטורים פר' וארא עה"פ (שמות ז') 'ויבלע מטה אהרן את מטותם' וז"ל: איתא במדרש שגם במעשה קרח בלע מטה אהרן מטותם, וכשהוציאו אז חזר

הריחו בחייו של עולם והרטיבו. א"ר לוי כשהכניס שלמה את הארון לביהמ"ק, הרטיבו כל העצים והארזים שהיו שם ועשו פירות, שנא' 'שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו', והיו הולכין ועושין פירות והם היו פרנסה גדולה לפרחי כהונה, עד שמנשה הכניס את הצלם בבית קדש הקדשים ונסתלקה השכינה ויבשו הפירות, שנא' 'ופרח לבנון אומלל' ע"כ. וכיון שכלל הוא שלעולם עדיף למעט הנס, ע"כ גם כאן אופן הנס הי' שלא להפקיע הטבע לגמרי ולא הי' אפשר שלא להפריח המטות הנכנסים, אלא שנעשה נס שבלע מטה אהרן את שאר המטות וממילא רק הוא עמד לפני ה' ורק הוא הוציא פרחים ושקדים, אך אם לא היה מטה אהרן בולע

אותם אזי גם שאר המטות היו פורחים, כיון שהיו סופגים גם שאר המטות את קדושת בית ה'. זהו שנאמר 'ויוצא משה את כל המטות בכתבי חסר, כי משה הוציא למעשה רק מטה אחד – את מטה אהרן, ורק כשהיה המטה מוחזן למשכן פלט את שאר המטות החוצה. לפ"ז מובן מה שללא הונחו גם שאר המטות למשמרת, כי עי"ז הלא גם הם היו מוציאים שבים להפריח ולגמול שקדים, כארזים ששלח חירם מלך צור וכו', ואז לא היה נראה ההפרש שבין שאר המטות לבין מטה אהרן, ומה"ט לאחר שהוציא משה את המטות 'ויקחו איש מטהו'.

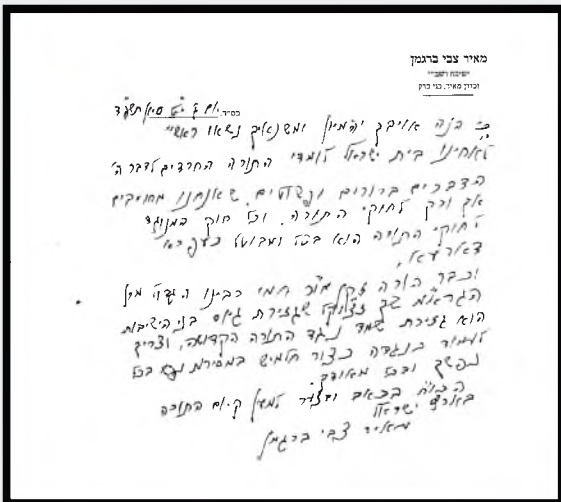
שמחת הנתינה

מתוך הכרה ואמונה שכהנים משולחן גבוה קזכו, קנאן ה' ונתנו לכהן, ואדרבה, ע"י נתינת המתנו"כ מביאים הנותנים ברכה אל ביתם, כלשון הנביא (יחזקאל מו): 'וראשית עריסותיכם תתנו לכהן – להניח ברכה אל ביתך'. ושמחה זו כעין אותה שמחה שהיתה לאהרן עצמו בזמן שהקב"ה העביר את הנהגת כלל ישראל מאיתו למשה, כדאי' במדרש (שמו"ר ג, טז): 'הי' משה אומר עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים פ' שנה וכו' עכשיו אכנס בתחומי של אחי ויהיה מיצר, בשביל כך לא היה מבקש לילך'. וענה לו הקב"ה ע"ז: 'גם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו', והעיד עליו הקב"ה שנתרצה ושמח לקבל עליו את הנהגת משה, וקיבל אח"כ שכרו משלם כמאחז"ל לב שראה בגדולת אחיו ושמח וכו'. ד"ז הזכיר הקב"ה כאן לאהרן הכהן, כדי שיאמין ג"כ בשמחת ישראל בעת נתינת המתנו"כ, וזה מה שהוסיף ר"נ כאן ללמד שנתנת מתנות הכהונה על ידי ישראל לכהנים תיעשה מתוך רצון ושמחה.

וידבר יהוה אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ נִתְּתִים לְמִשְׁחָה וּלְבִנְיָד לְחֶק עוֹלָם (י"ח, ח)

'ואני' – ברצון, 'הנה' – בשמחה, דברי רבי ישמעאל, א"ל תלמידיו וכו' שומע אני שיש שמחה לפני המקום וכו' רבי נתן אומר 'ואני' מוסיף על חבתן (גי' הנצי"ב עפ"י מד"ר), 'הנה' בשמחה, וכ"ה אומר (שמות ד') 'וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו' ע"כ, יש לבאר כאן מה הוסיף רבי נתן על מה שכבר לימד רבי ישמעאל מקודם ש'הנה' הכתוב כאן אצל מתנות כהונה הוא לשון שמחה אצל הקב"ה? וי"ל דהא לא נתפרש במדרש המקור של ר' ישמעאל ש'הנה' הוא לשון שמחה, ולכן ר"נ שפירש לנו מהיכן הוא נלמד, הוסיף ע"ד רבי ישמעאל חידוש גדול, שהשמחה בנתינת מתנות הכהונה אי"ז רק מצדו של הקב"ה, אלא גם מצד בני ישראל שיתנו אותן לכהנים ברצון ובשמחה, והקב"ה מבשר כאן לאהרן הכהן, שח"ו לא יהיו המתנו"כ בבחינת נהמא דכיסופא, אלא כלל ישראל יתנו את מתנות הכהונה בשמחה,

מכתב עוז מרבינו הגדול מרן שליט"א בכת"ק אודות פסיקת הערכאות בענין בני הישיבות

"כי הנה אויבך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש".

לאחינו בית ישראל לומדי התורה החרדים לדבר ה'. הדברים ברורים ופשוטים שאנחנו מחויבים אך ורק לחוקי התורה. וכל חוק המנוגד לחוקי התורה הוא בטל ומבוטל כעפרא דארעא. וכבר הורה זקן מו"ר חמי רבינו הגדול מרן הגרא"מ שך צוק"ל שגזירת גיוס בני הישיבות הוא גזירת שמד נגד התורה הקדושה, וצריך לעמוד כנגדה כצור חלמיש במסירות נפש בכל נפשך ובכל מאורך. הכו"ח בכאב ובצער למען קיום התורה בארץ ישראל.

משנת רמ"ה

ממשנת רבינו מרן ראש הישיבה הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א

פרשת קרח תשפ"ד

הוראת שעה

לעזור במסירות נפש - שלא תתמעט תורת ארץ ישראל מתוך כינוסים שנערכו בליקווד ובטורונטו להצלת עולם התורה בא"י

ברשות גדולי עולם וכו'. רצייתי לספר לכם ממה שראיתי בארץ ישראל. לאחר הגזירה הנוראה שנפסקו התקציבים, קבלתי טלפון מראש ישיבה של חכמי מאות בחורים, שכמעט בכה, שאין לו אפשרות לשלם, מאחר וסמך על התקציב של הממשלה, ומה יהיה? אמרתי לו, שלי אין תשובה בשבילו, אבל אולי מאנשים באמריקה תבוא התשובה.

ישנם אלפי אברכים בארץ ישראל, החיים באופן רגיל במצב כלכלי שהוא קצת יותר מ'כדי חייו', אך בלי התמיכה של הממשלה הם נופלים מתחת לזה! זה המצב! מבלי התקציבים יהיו השלכות נוראיות על כל ישיבה בארץ ישראל! נורא נוראות! יהיו חס ושלוש ישיבות שייסגרו לגמרי, וכן כוללים שיפלו לגמרי, חס ושלוש.

אנחנו חייבים להבין, שזה לא רק מצב שחסר כסף בארץ ישראל, אלא זה חלק מההתירה של השמאל בארץ ישראל, שמנסים לבטל את כל כח התורה של ארץ ישראל!

אספר לכם סיפור. אשה היתה ראויה לקבל עבודה במשכורת של עשרים אלף ש"ח בחודש, סכום מאוד מוכבד, אלא שהיתה צריכה מסמך מאיזה משרד, ובאופן נורמלי היו אמורים לתת לה אותו, אך הם סירבו לתת. וכששאלו אותם מדוע אינם נותנים, אמרו שבלי המסמך הזה היא תקבל רק ששת אלפים שקלים בחודש, סכום שאינו מספיק לה, ועל ידי זה בעלה יאלץ לעזוב את הכולל, וזו היא מטרתם!

הם באים נגדנו גם ב'חינוך העצמאי', שהוא האחראי על חינוכם של 'בית יעקב', אלו הנשים, ומדוע נלחמים בו? כי הם חפצים ומשתדלים להנשים לא תהינה חרדיות כל כך, ולא תנשאנה לבני תורה ואברכי כולל! יש להם יעד ומטרה לבטל ולהפסיק את התורה בארץ ישראל!

מה שאנחנו מבקשים מהציבור באמריקה לתקן, שחס ושלוש לא תתבטל התורה, לא לתת לשמאל להחרים את התורה לגמרי. אני יודע היטב שהמצב הכלכלי באמריקה לא הכי טוב, ובמידה מסוימת מה שאנחנו מבקשים מוגדר כ'מסירות נפש' מצד הבעלי בתים שאנחנו פונים אליהם!

החפץ חיים אומר נקודה מאוד חשובה. כשמבקשים מאנשים משהו לצורך גדול, אם כסף או משהו אחר, אזי בא היצר הרע אליו ואומר לו, האם אתה רוצה למסור נפשך על עניין זה? הרי זה מתאים רק לאנשים מיוחדים ולעשירים גדולים, ולא לאנשים רגילים!

ועל כן באנו לבקש מכולכם שתצילו את התורה בארץ ישראל! שכל אחד יביא את עצמו לדרגה גבוהה של מסירות נפש!

(מדברי מרן שליט"א בדניר בליקווד)

הגזירות בארץ ישראל עלולות להביא חלילה לירידה בתורה, וכשאומרים ירידה בתורה אין הכוונה רק בארץ ישראל, אלא בכל קצווי תבל! שכן מקודם לכן היה לעולם תורה עם תורת ארץ ישראל בשלימות, ועכשיו אין לעולם את תורת ארץ ישראל בשלימות! וזה פוגם בכל המצב של התקרבות הקב"ה לעולם, שכן הדבקות שלנו בקב"ה תלויה ברמת ובכמות התורה שלומדים בעולם, ואם יש חלילה פחות תורה בעולם, אזי גם האנשים בקנדה יסבלו, מפני שכשיש פחות תורה בעולם אזי הקב"ה פחות ניכר בעולם, וממילא יש פחות סייעתא דשמיא בכל העולם! לא רק בארץ ישראל! תורה היא ענין כללי, ותורת ארץ ישראל בפרט מביאה ומקרבת את הקב"ה להיות בעולם, ומביאה סייעתא דשמיא לעולם, ומביאה לכך שאנשים דבקים להקב"ה בתכלית, והכל כתוצאה מלימוד התורה. וכשיש בעיה לאברכים בכוללים הבעיה היא של כלל ישראל!

רואים כבר עליה באנטישמיות בכל העולם, והיא באה מחמת שיש פחות סייעתא דשמיא בעולם, מכיון שהקב"ה פחות ניכר בעולם, ולכן אנו מבקשים להתאמץ לתת מעל ומעבר, על אף הקושי, במסירות נפש, לקרב את הקב"ה בחזרה לעולם! וכדי שהקב"ה יביא לנו סייעתא דשמיא אנחנו צריכים להראות מציידנו מסירות נפש, שאכפת לנו שלא יחסר תורה בעולם, ושמלכות ה' תהיה ניכרת בעולם, ובכך יזכו כולם להצלחה גדולה בע"ה.

(מדברי מרן שליט"א בדניר בטורונטו)

הרצון שמביא לייסוד 'שיטה'

הבית דוחק. וכתב על כך רבינו יונה שם, 'היום קצר, אלו ימותיו שהם קצרים, כנגד התורה שהיא מרובה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, ואין יורד לסוף. וזהו שאמרו, אותם ארבעים יום שעמד משה רבינו ע"ה בהר סיני לא ישן. משל למלך שאמר לעבדו מדוד זהובים מוכאן ועד למחר, וכל מה שתמדוד יהיה שלך. איך יישן? והלא באותה שעה יפסיד כמה וכמה! כך אמר משה, אם אישן, כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד. על אחת כמה וכמה אנו, בל ניתן שינה לעינינו ולעפעפינו תנומה, עכ"ל. כך צריכים להסתכל על כל רגע, איך אישן? הרי אפסיד מרגליות!

ממשיך ר' טרפון ואומר 'ובעל הבית דוחק'. וכתב על כך רבינו יונה, 'ואיך כפועל העושה פעולתו בקבולת [-קבלנות], אם יעשה מעט נותנין לו שכר מועט, ואם עשה הרבה נותנין לו שכר הרבה, לפי חשבון שפסקו על המלאכה כולה, ואין הבעלים קפדים. אלא הקדוש ברוך הוא מצוה אותך מלאכת התורה, ולא תלין פעולתה אתך בכל אשר תוכל לעשות, ואם תעבור על מצוות עונש גדול תיענש, שאין לך רשות להיבטל אפילו שעה אחת! זה 'פסק' של רבינו יונה, שמקובל בכלל ישראל מזדורי דורות, מתלמידי הגר"א, מתלמידי ר' חיים מוואלאזין, ובכל עולם הישיבות, זה דין! זו הלכה! ומי שמתחכם נגד מה שמקובל בכלל ישראל עלול להתחכם גם נגד עיקרי האמונה רח"ל. החתם סופר אומר (ע"י בשו"ת יו"ד סי' ש"ו), שמי שהולך נגד מה שהתקבל בכלל ישראל בדברי חז"ל זה כפירה! כמובן שיש כללים, וכל אדם צריך לחשבן מה מותר לו ומה אסור לו, אבל לא כמו אלה שטוענים שלא כל אחד צריך ללמוד חלילה.

הקב"ה יעזור שכל אחד ישתמש בשכלו, להבין שצריך לבטל את כל ה'שיטות' הבאות מכוח העצלות, וצריך לבטל את דעתו לדברי חז"ל, ולמה שמקובל בכלל ישראל, וכל אחד יזכה להיות שקוע בלימוד בכל כוחו. אכ"ר.

בפרשה מצינו שקורח נחלק על משה רבינו, וביארו חז"ל (במדבר פ"ה י"ח אות ג), שהסיבה לכך היתה מפני שנתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל.

אמנם חשוב לשים לב כיצד התבטאה הקנאה אצל קורח, שכן הביטוי לקנאה היה שקורח ייסד 'שיטה'. כתוב במדרש שהוא בא עם בגד של תכלת, ושאל את משה רבינו אם הבגד חייב בציצית, ואחר שהשיב לו משה שהוא חייב, לגלג עליו קורח, כיצד יתכן שבגד שלם של תכלת אינו פוטר את עצמו, ואילו חוט אחד של תכלת יכול לפטור בגד שלם.

ובביאור טענתו כתבו המפרשים [ע"י רבינו בחיי, וחת"ס עה"ת], שקורח התכוין לומר שאין מדרגות בכלל ישראל. דהיינו שהקנאה גרמה לו לייסד שיטה שכולם שוים, וממילא לא יתכן שבגד שכולו תכלת יהיה חייב, וחוט אחד יפטור את מולו. וענה לו על כך משה רבינו, שאפילו אם כלל ישראל כולם קדושים, כולם תכלת, מכל מקום כשם שבטלית של תכלת צריך חוט אחד שיביא את הקדושה לכל הבגד, כך גם בכלל ישראל, אי אפשר שלא יהיה אחד למועלה, שיביא את הקדושה לכל כלל ישראל.

מפרשה זו ניתן ללמוד יסוד גדול. פעמים רואים אדם שיש לו 'שיטה', והרואים חושבים ש'שיטה' זו היא המביאה אותו לעשות את מה שעושה, אבל האמת היא להיפך, שכל ה'שיטה' מגיעה מכוח איזה יצר הרע, שרוצה לעשות מעשים מסוימים, והיצר הזה גורם לו לחשוב באמת שה'שיטה' היא נכונה, אבל האמת שהיא שכדי שיוכל לעשות מה שהוא רוצה הוא מייסד 'שיטה' לעצמו.

כיום צריך להיזהר אפילו בעולם הישיבות מ'שיטות' שונות הנובעות מעצלות, כגון 'מי אמר שצריך ללמוד כל הזמן?' ומביאים 'ראיה' לשיטתם מאיזו מימרא, אף שהיא דעת יחיד כמוש, מכל מקום סומכים על המימרא הזאת... אנחנו יודעים מה שכתוב בחז"ל (אבות פ"ב מט"ו) 'ר' טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים והשכר הרבה, ובעל

בגדר הדין שווה כסף כסף בפדיון הבן

ואם כן יש להקשות האִךְ שייך שחשיבות דמי החפץ יכולים להקבע לפי החשיבות של הכהן ואם זה שווה לו חמשה סלעים נחשב שנתן לכהן שווי של חמשה סלעים, אף שאין בו שוויות אמיתית של חמש סלעים ואינו יכול למוכרו ולקבל עבורו חמש סלעים, ואם כן אינו נחשב שווה כסף של חמשה סלעים.

החילוק בדין שווה כסף בפדיון הבן

וצריך לומר שדין שווה כסף האמור לגבי פדיון הבן חלוק מדין שווה כסף הנאמר בכל מקום, שבכל מקום מה שמועיל שווה כסף משום שיבא לידו מכח השווה כסף דמים, משא"כ בפדיון הבן אין מועיל מה שהחפץ מביא דמים שאם כן לא היה מועיל שווה כסף כיון שאין כאן כסף וצריך חשיבות של כסף אלא מה שמועיל שווה כסף הוא מצד עצמו שיש לו חשיבות כמו כסף.

ומקור החילוק נראה, שכיון שמצינו שלא מועיל לפדות בקרקעות ושטרות, ולכאורה אם הגדר שמועיל שווה כסף הוא משום שבכוחו להביא כסף ולכן נחשב ככסף, מדוע לא מועיל לפדות בקרקע ושטרות שהרי אף בזה יכול לבא מעות על ידם ומה שייך מיעוט שיתן דווקא מטלטלין, ובהכרח שבפדיון הבן לא מספיק שיתן חפץ שיבא על ידו ממון להחשב כממון והצריכה התורה דוקא כסף, אלא שנתרבה כאן שגם שווה כסף יש לו מעלה מצד עצמו מחמת שימושיו ולכן אפשר לפדות על ידו, ונתמעטו קרקע ושטרות שאין עליהם דין כסף כשאר שווה כסף לענין זה, ולפי זה מובן הדין בפדיון הבן שמועיל מה שאומר הכהן לדידי שווה לי כיון שכאן מעלת השווה כסף היא מחמת עצמו ולא מחמת הממון שיבא על ידו.

החשיבות של הכהן המקבל, ואם הכהן מחשיבו לחמשה סלעים נחשב שקיבל כלי שווה חמשה סלעים.

הוכחה מהרא"ש בגדר שווה כסף כסף

אלא שמדברי הרא"ש בתשובה (כלל ו' סימן י"ט) יש להוכיח שסובר שמעלת שווה כסף אינה מחמת עצמו אלא משום שמביא לידי כסף, שכתב לפרש הדין שמבואר בגמרא בגיטין (עדב) לגבי מי שאמר הרי זה גיטך על מנת שתתני לי אצטלתי ואבדה אצטליתו שהדין הוא שאפילו נתנה לו דמיה אינה מגורשת, ואע"פ שקיי"ל בכל מקום שווה כסף ככסף הכא שאני כיון שלצעורה קא מכיין.

וביאר דבריו, שהוקשה לו למה לא נאמר שדמי האצטלית יחשבו כמו האצטלית שהרי שווים כמותה, ואף שהתנה עמה שתתן לו כלי מסתבר דנכלל בתנאו כל מה שבדין תורה נידון בכלל הכלי, וכיון שבדין תורה מצינו ששוה כסף ככסף ה"ה שווה כלי ככלי וממילא גם בנתינת דמי הכלי נתיקיים התנאי, ועל זה תירץ, ששונה התנאי כאן משום שודאי הקפיד דוקא על האצטלית שהרי לצעורה קא מכיין. ובאבני מילואים (סימן כ"ז סק"ד) תמה על דבריו האִךְ נחשיב מכח דין שו"כ דכשנותן לה ממון הרי זה כמי שנתן לה הכלי, הרי לא מצינו בתורה אלא דין שווה כסף ככסף ולא מצינו ששוה כלי נידון ככלי.

ובדעת הרא"ש שמשווה הדינים וסובר שגם שווה כלי נידון ככלי, ע"כ מבואר שמפרש מעלת שו"כ ככסף הוא משום שיכול למוכרו ולקבל תמורתם כסף, ולכן מסתבר שה"ה לגבי שווה כלי כיון שיכול לקבל תמורתו אצטלית הרי זה נידון כאצטלית עצמה ונחשב שמתקיים תנאו.

וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֵדֶשׁ תַּפְּחָהּ בְּעֶרְכָּהּ פֶּסֶף חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא (יה, יז)

בגמרא בקידושין (תא) מבואר שאף שצריך האב ליתן חמשה סלעים כסף, כמו כן מועיל אף שווה כסף כגון חפץ ששווה חמשה סלעים ונחשב כמו שנתן לכהן חמשה סלעים, ואף באופן שהביא לכהן חפץ שאינו שווה חמשה סלעים אלא שהכהן אומר ששווה לו החפץ בערך של חמשה סלעים מועיל ונחשב כמו שנתן לו שווה חמשה סלעים, כיון שחשיבות הדמים של החפץ נקבע לפי מה שהכהן מחשיב אצלו החפץ.

בגדר הדין ששווה כסף כסף

והנה יש לחקור בעיקר הדין שנתחדש שבכל מקום שצריך כסף מועיל אף שווה כסף, האם הוא משום ששווה כסף יש לו מעלה מצד עצמו כדן כסף, וכמו שכסף יש לו מעלה מחמת שימושיו שיכול לקנות על ידו, כך גם שאר שווה כסף יש לו מעלה מחמת השימושים שיש בגוף הדבר, ואף שבתורה נכתב כסף אין לחלק ביניהם וכל דבר שיש לו שימושים חשובים כמו כסף הרי הוא מועיל כמו כסף, או ששווה כסף ככסף היינו משום דגם בשווה כסף יש בו כסף בכח כיון שיכול לקבל כסף עבורו, ומשום כך נידון כמי שנתן כסף ממש.

ומהדין כאן שמבואר שמועיל מה שהכהן מחשיב החפץ לחמשה סלעים, נראה שהדין שווה כסף ככסף אינו מחמת מה שיש בו בכח להביא כסף שהרי כאן במציאות אינו שווה חמשה סלעים ואין בכוחו להביא חמשה סלעים, ורק אם נאמר שהשווה כסף ככסף הוא מצד מה שיש לו חשיבות כמו כסף מחמת השימושים שלו, שייך לומר שהשווי של החפץ נקבע אף לפי

משנת השיבה

הוי רץ למצוה קלה - התנועה החיצונית מעוררת הפנימית

[דהיינו שהמהירות במעשה המצוות מגיעה מהתלהטות עצומה]. ואמנם, התבונן עוד, שכמו שהזריזות הוא תולדת ההתלהטות הפנימית, כן מן הזריזות יולד ההתלהטות. והיינו, כי מי שמרגיש עצמו במעשה המצוה כמו שהוא ממהר תנועתו החיצונית, כן הנה הוא גורם שתבער בו תנועתו הפנימית כמו כן, והחשק והחפץ יתגבר בו וילך. אך אם יתנהג בכבודות בתנועת איבריו, גם תנועת רוחו תשקע ותכבה. וזה דבר שהנסיון יעידהו.

ואמנם כבר ידעת, שהנרצה יותר בעבודת הבורא, יתברך שמו, הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה וכו', ואולם האדם אשר אין החמדה הזאת לזהות בו כראוי, עצה טובה היא לו שידרוזו ברצונו [דהיינו שיעשה פעולות בזריזות], כדי שימשך מזה שתיוולד בו החמדה בטבע, כי התנועה החיצונית מעוררת הפנימית, ובודאי שיותר מסורה בידו היא החיצונית מהפנימית.

ומבואר בדברי המסילת ישרים 'הוי רץ למצוה' היא עצה נפלאה!!! שעל ידי זה אדם יכול לזכות להרגיש התלהבות בעבודת השם, ואף שלאדם אין כ"כ שליטה על רגשי הלב, מ"מ בזה שהוא מעורר את עצמו בפעולות חיצוניות, כגון שרץ לדבר מצוה בזריזות, אף שאינו מרגיש התלהבות בליבו, אם יעשה כך, אזי לבסוף אכן ירגיש גם התלהבות בלב. וכן לגבי לימוד תורה וקיום כל המצוות, אף שעדיין אינו מרגיש התלהבות, מכל מקום אם יעשה את הפעולות החיצוניות בזריזות, יגיע בכך אף לחשקת הלב ותשוקת הנשמה, שהוא עיקר רצונו של הבורא יתברך שמו. וכפי שממשיך המסילת ישרים שם: אך אם ישתמש ממה שבירדו יקנה גם מה שאינו בידו בהמשך, כי תוולד בו השמחה הפנימית והחפץ והחמדה, מכח מה שהוא מתלהט בתנועתו ברצון.

כתוב במשנה באבות (פ"ד מ"ב), 'בן עזאי אומר, הוי רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העבירה'. וכתב על כך הרמב"ם [בפירושו המשניות שם]: וכבר העירו החכמים עליהם השלום על חידוש נפלא בתורה, יש בו זירוז על מעשה המצוות. והוא אומרו (דברים ד מא) 'אז יבדיל משה שלוש ערים וכו', וידוע שהן לא יועילו ולא יהיה בהן דין ערי מקלט עד שיובדלו השלוש האחרות אשר בארץ כנען. אמרו (מכות י): ידוע היה משה רבנו שאין שלוש שבעבר הירדן קולטות עד שיהיו שלוש שבארץ כנען, שנאמר (במדבר לה יג) 'שש ערי מקלט תהיינה', ואמנם הבדיל את אלו לפי שאמר 'הואיל ובאת מצוה לידי אקיימנה'. ואם איש כמשה רבנו, משיג האמיתות, השלם שבשלמים, נכסף להוסיף חצי מצוות עשה לכל מעלותיו ושלימותו, מה ראוי לאשר נצטרעו נפשתיים, ונתחזקה צרעתם ונושנה. עכ"ל.

אמנם אפשר להוסיף עוד נקודה במה שכתוב 'הוי רץ למצוה', הנהגה המסילת ישרים (פ"ז) מאריך בענין הזריזות למצוות, ואומר: וכן תמצא כל מעשיהם של צדיקים תמיד במהירות. אברהם כתוב בו 'וימהר אברהם אהלה אל שרה, ויאמר מהרי וגו', ויתן אל הנער וימהר. רבקה, 'ותמהר ותער כדה וגו'. וכן אמרו במדרש (במדבר פ"י) 'ותמהר האשה (שופטים יג י), מלמד שכל מעשיהם של צדיקים במהירות, אשר לא יתנו הפסק זמן לא אל התחלת המצוה ולא אל השלמתה.

ומוסיף בזה המסילת ישרים דבר נפלא: 'ותראה שהאדם אשר תלהט נפשו בעבודת בוראו, ודאי שלא יתעצל בעשיית מצותיו, אלא תהיה תנועתו כתנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כילה הדבר להשלימו

התורה והמצוות

ממרחן רבינו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א פרשת קרח תשפ"ד

• תורת חמד | מענייני הפרשה •

• ווי העמודים וחשוקיהם • שאלה משולחני של מרח שליט"א

האם מותר להכנס למתקן גניזה, כדי להוציא ספר שרוצה ללמוד בו

שאלה. שכחתי ספר בבית הכנסת, לאחר כמה ימים הגעתי לחפש את הספר ולא מצאתי אותו, שאלתי את הגבאי אולי ראית את הספר שלי, אמר לי הגבאי מכיון שנשכחים כאן ספרים רבים, ואנשים לא באים לקחת אותם, כל ספר שנשאר כאן כמה ימים, אני מניח את זה במתקן הגניזה הסמוך, תפנה לשם.

מכיון שהספר חשוב לי מאד, הסתכלתי לתוך מתקן הגניזה וראיתי שהמתקן רחב ועמוק. יש לי בן שממדי גופו קטנים, והוא מוכן להיכנס לתוך המתקן כדי לחפש אחר הספר שלי (כמובן שבדקתי שזה לא מסוכן). שאלתי היא, האם מותר להכניס ילד לתוך המתקן כדי לחפש אחר הספר, כי במהלך החיפושים הילד ידרוך על ספרים ודברי תורה שנמצאים שם, אך מצד שני אין דרך אחרת להגיע אל הספר?

תשובה. לכאורה היה מקום להקל בזה, כי מותר לבזות את התורה לצורך הצלתה כדי ללמוד בה, וכמבואר בשו"ע (יו"ד סימן רפ"ג) שמתוך ההבדל בין ספר תורה ממקום למקום על גבי החמור, והוא יתיישב על הס"ת, כשיש חשש שיגנבו את הס"ת. הרי שלצורך קיום המצוה של לימוד תורה מותר לנהוג בס"ת כבזיון, באופן שאי אפשר אחרת.

האיה נוספת מהמבואר בשו"ע (או"ח סימן שא סעיף מג) שהמוצא ספר תורה בשדה והיו גשמים יורדים, ותתקלקל הספר תורה, מתעטף בעור [דהיינו בקלף של הס"ת] וחוזר ומכסה אותו בכגדיו, ונכנס בו. וכתב המשנה ברורה (ס"ק קס) שזהו כבודה שלא תתקלקל בגשמים. ומבואר שלא חוששים לבזיון הספר תורה, כיון שהמטרה היא להצילו מקלקול ע"י הגשם.

והנה ידוע, שכאשר קיבב שבאוקראינה נכבשה ביד רשעי הקומוניזם, הכריזו הרשעים מלחמת חרמה ביישיבות, ונתפרסם איסור בשם 'החוק' על קיומן של הישיבות. הגאון רבי אברהם יפה'ן זצוק"ל שיגר בחשאי שליחים מיוחדים לכל ישיבות נוההרדוק שהעבירו בשמו הוראה חד משמעית "לא לצייט, ולא להיכנע".

בני ישיבה רבים נכבדו באזיקים והוטלו לבתי כלא ב"אשמת" קיום ישיבות ולימוד התורה, אך ועקבתם של הנאסרים היו רק 'אין לנו גמרות ואין לנו ספרי קודש', מה נעשה כאן, הבחורים עמדו אוכדי עינות, איש שהיה מעזי להמוציא ספרי קודש לאסיריים היה עלול להיאסר מיד ולהיענש קשה.

ברם, לאחר חיפוש עצות מצאו המצאה גאונית, והיא לקרוע דפי גמרא ולעטוף בהם חמאה וגבינה שהתירו להכניס לאסירים, ולהערים ככך על השומרים, אולם כאן נתעוררה השאלה ההלכתית האם אין כאן בזיון של ספרי הקודש.

השאלה הובאה לפני הגאון רבי אליעזר רבינוביץ זצוק"ל גאב"ד מינסק, והוא פסק בהחלטיות שמותר לקרוע דפים מגמרות ולעטוף בהם מצרכי אוכל כדי להמציאם לאסירים משום שזוהי שאלת פיקוח נפש, ופיקוח נפש דוחה את כל התורה, כיצד יכולים הנובחרדוקאים לחיות בלי לימוד התורה.

ונראה שדבריו נאמרו על הצד היותר טוב, אך גם למי שאינו מרגיש פיקוח נפש אם אינו לומד היה מותר לעשות כן, שזה כבוד התורה שילמדו ממנה, ואם אי אפשר בענין אחר, מותר לבזותה כדי שיוכלו ללמוד ממנה.

אלא שיש לחלק, ששם מבזים את התורה שבה ילמדו, וממילא מותר לבזות את הספר תורה ואת הגמרא כדי שילמדו בהם עצמם, אבל בענייננו מבזים את הספרים על ידי שדורכים עליהם, כדי שיוכלו ללמוד בספר אחר הנמצא בגניזה, ואולי זה לא הותר.

אמנם נראה שאין בזה נפק"מ כ"כ, כיון שהכל זה אותה תורה שקיבלנו מסיני, והכל זה מצוה אחת, ושניהם הם בשביל לימוד תורה ואם אין עיצה ללמוד תורה, אלא על ידי שיגורם בזיון לתורה, מותר, כי כל הספרים שכתובים בהם דברי תורה מוחלים על כבודם כדי שיהיה אפשר להוציא את הספר הנ"ל וללמוד בו.

ותנו בהן אש ושימו עליהן קטורת לפני ה' מחר והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש רב לכם בני לוי (במדבר טז, ז). ופירש"י, וקרח שפקח היה, מה ראה לשטות זו, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר בשבילו אני נמלט... אמר, אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום וכו'... עכ"ד. ויש לשאול, דבשלמא על קרח יש תירוץ, אבל מה התירוץ על מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות שגם הם היו פקחים, והם הרי לא ראו שלשלת שיוצאת מהם, ומה ראו לשטות זו. ונראה ליישב עפ"י שאמרו חז"ל בסנהדרין (דף נב ע"ב), למה ת"ח דומה לפני ע"ה, בתחילה [כשעדיין מתנהג בכבודו, שאינו צריך להגיע לע"ה] דומה לקיתון של זהב, סיפר הימנו [שוחח עמו בדברי חולין] דומה לקיתון של כסף, ונהנה ממנו דומה לקיתון של חרש, כיון שנשבר שוב אין לו תקנה [לאחר שקיבל הת"ח מתנות מע"ה, שוב לא יכבדו הע"ה]. ופירש"י, משום דאיירי בעדת קרח נקט לה שהיו תלמידי חכמים, כדכתיב נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם, ועל שם שפיתם אותו רשע כשנהנו ממנו, הקלו בעניניו להשיאם ולהחזיק ידו במחלוקת ולמרוד בהקב"ה, עכ"ל. וממילא אין שאלה על אותם ראשי סנהדראות שהיו פקחים ומה ראו לשטות זו, שהרי קרח פיתה אותם בממונו, ונאמר 'כי השוחד יעוור עיני פקחים' (שמות כג, ח), ודו"ק.

ואם בריאה יבא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם וידרו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה' (שם טז, ל). ופירש"י, ואם בריאה, הרישה. יבא ה', להמית אותם כמיתה שלא מת בה אדם עד הנה, ומה היא הבריאה - ופצתה האדמה את פיה ותבלעם, עכ"ל. וכן מבואר ברמב"ן, שפתיחת פי הארץ לבלוע וסגירתה מיד לאחר מכן, כאדם הפותח פיו לבלוע ויסגר אותו אחרי בלעו, הוא חידוש שלא היה מעולם, יעו"ש. וצ"ב מדוע באמת ביקש משה רבינו עבור קרח מיתה משונה שכזו שנעשתה בצורה של שינוי הטבע, הלא דבר הוא. ושמעוני לכאור בזה, דהרי הקב"ה איסתכל באורייתא וברא לעלמא, וכמו שבתורה לא שייך שום שינוי, עליה אין להוסיף וממנה אין לגרוע, כך גם בבריאת העולם, חוק נתן ולא יעבור, והכל מתנהל כפי שהיה בעת בריאת העולם, וכפי הסדר שחוקק הקב"ה בעולמו להנהיג העולם בדרך הטבע. אך קרח שרצה לכפור בתורה ולומר שאין תורת משה מן השמים אלא עשה בה שינויים מעצמו וברד מעצמו את המצוות, לכך מידה כנגד מידה רצה משה להראות לישראל שקיבל קרח מיתה משונה שלא כדרך הטבע, וכזה יהיה מוכח טעותו והטאו שכפר בתורת משה. וכזה יש לכאור מה שאמרו רבא במסכת סנהדרין (דף קי ע"א), מאי דכתיב (חבקוק ג, יא) שמש ירח עמד וזולה, לאור חצץ ילכו, מלמד שעלו שמש וירח ממקומם, לרקיע ששמו זבול. ואמרו לפניו: רבש"ע, אם אתה עושה דין לבן עמרם נצא, ואם לאו לא נצא. כלומר שאמרו להקב"ה שרק אם יצא יעשה דין לטובת משה בן עמרם, להוכיח לעיני כולם שטענות קרח ועדתו אינן צודקות, אז גם הם יצאו ויאירו על הארץ. עד שזרק בהם הקב"ה חצים והכריחם לצאת ולהאיר, וזהו סוף הפסוק 'לאור חצץ ילכו'. וצ"ב מה לשמש ולירח להתערב בענין חטא קרח. ולהג"ל יש לומר, שהם טענו דמאחר וקרח בא לשנות מתורת משה, הרי שאם לא תענישנו וכו' ויהי שינוי בתורה, גם אנו נשנה מסדרו של עולם ולא נצא להאיר, ולכן נענש קרח בעונש חדש היצא מטבע העולם, מדה כנגד מדה.

אמור אל אלעזר... וידם את המחנות מבין השריפה... כי קדשו... את מחנות החטאים האלה נפשותם ועשו אותם רקועי פחים צפוי למאבח כי הקריבו לפני ה' ויקדשו וגו' (במדבר יז, ב-ג). ופירש"י, כי קדשו המחנות ואסורין בהנאה, שהרי עשאו כלי שרת. והרמב"ן הקשה הרי הם הקריבו קטורת זרה, וזר שעשה כלי שרת להקריב בחזן באיסור אינו מקודש. ותיירץ, כי בעבור שעשו כן ע"פ משה לכן היו קודש, כי הם הקדישו אותם לשמים לפי שהשבו שיענה אותם האלוקים כאש ותיינה המחנות האלה כלי שרת באהל מועד לעולם, עכ"ד. והנה בשו"ת חת"ס (או"ח סימן לו) הקשה מ"ט עשו מהם ציפוי כי הקדישום, והרי כל ההקדש היה על תנאי אם יבחר בהם ה', והרי הש"ת לא בחר בהם, וא"כ לא הוקדשו. ותיירץ דמזה שהש"ת בחר באהרן א"כ הו"ל כמותנה על מה שכתוב בתורה, דהתנאי בטל אבל המעשה קיים, והיו אות לבני מרי. ובשו"ת צפנת פענח (סימן רמג) הביא שהקשו על דבריו מהתוס' בכתובות (דף נו ע"א ד"ה ה"ז) שכתבו דלא אמרינן מתנה עמש"כ בתורה תנאו בטל אלא היכא שמתכוין לעקור מה שכתוב בתורה, אבל היכי שסובר שיש מצוה בדבר ואינו מתכוון לעקור דבר מן התורה, לא היה מתנה עמש"כ בתורה. וא"כ לשיטת הרמב"ן ה"ל הרי הם חשבו שאותם יענה האלוקים וממילא חשבו שזה מצוה, ולא היה מתנה ועוקר מה שכתוב בתורה, והדרא קושיית החת"ס לדוכתא, דא"כ למה עשו מזה ציפוי הרי ההקדש היה על תנאי, ונתברר למפרע שלא הוקדש כי לא בהם בחר ה', עכ"ד. ואולי אפשר לתרץ דהתם בכתובות אינו נחשב מתנה על מה שכתוב בתורה כי חשב שיש מצוה בדבר וממילא אין בתנאו שום מונע לעקור דבר מן התורה, משא"כ לגבי עדת קרח שחלקו על משה, הרי זה גופא נחשב לעקירת דבר מן התורה, ולא אכפת לן מה שהם חשבו שאותם יענה האלוקים, דסו"ס עצם מחלוקתם על משה נחשב לעוקר דבר מן התורה לכל דבר, וע"ז אמר החת"ס שהתנאי בטל והמעשה קיים, ולכן ההקדש נשאר, ודו"ק.

כבא בתרא דף יא ע"א
שניהם הוצים

ירשו טלית ורוצים לגוזה לשתיים האם יש בזה "בל תשחית"

שאלה. אחים שירשו טלית מאביהם הצדיק, וכל אחד רוצה לזכות בטלית, האם יש בגזירת הטלית משום בל תשחית ואסור לגוזה?

תשובה. נאמר במסכת ב"ב דף יא ע"א בזמן ששניהם רוצים, אפילו פחות מכאן יחלוקו. וכתב רש"י משום דבעי למיתני כסיפא ובכתבי הקודש אע"פ ששניהם רוצים לא יחלוקו, תני רישא יחלוקו. ובתפארת ישראל (א"ת ג) הוסיף דקמ"ל דאין כאן משום בל תשחית, עכ"ל.

אמנם יעוין בספר אמת ליעקב למרן הגר"י קמניצקי זצוק"ל (ב"ב דף ג ע"א) שהביא את דברי התפארת ישראל, והעיר על דבריו דזה דחוק דישמיענו כאן איסור והיתר, הן אמת דבכתבי הקודש לאו מדיני ממונות הוא, אבל זה הוא משום דהזכיר דחולקין והיה עולה על דעתנו להיתר האיסור, קמ"ל דאסור. אבל להשמיענו כשהוא עסוק בדיני ממונות ההיתר לא מסתבר. ומוסיף האמת ליעקב דבעיקר תירוצו מסתבר דנהי דבטלית וכה"ג שפיר י"ל דאיכא בל תשחית, אבל כחצר וגויה, הא הארץ לעולם עומדת, ואין כאן שום השחתה בגוף הדבר, אלא שהוא מפסיד לדידיה, וכי יעלה על הדעת שיהיה על אדם מצווה להתעשר? יעו"ש.

הרי לפנינו שלכאורה יש כאן מחלוקת בין תפארת ישראל לבין האמת ליעקב, אם יש איסור של בל תשחית בחלוקת טלית כשהוא יפסד. אכן יעוין ביד רמ"ה בדף יא ע"א (אות טו) שכתב להדיא שמותר לחלוק את הטלית ואין בזה משום בל תשחית, והוא כדברי התפארת ישראל.

עוד יעוין בתרומת הדשן (סימן שלו) שדן בדבר ראובן ושמעון שהיו שותפין בבית, ותובע ראובן את שמעון לחלוק עמו הבית כי יש בו דין חלוקה, ושמעון ממאן לחלוק באומרו שיתגרע הבית בחלקו ויפחתו דמיו הרבה, והעלה שאם אין ההפסד גדול יכול לכופו לחלוק, ואם ההפסד גדול אינו יכול לכופו, יעו"ש. ומשמע מדבריו שכל זה לענין לכופו את חבירו, אך אם שניהם רוצים, אפשר לחלוק אפילו שיש כאן הפסד גדול, ולא חוששים לבל תשחית, מפני שעושים כן לצורך. וכן משמע מדברי הרמ"א (חו"מ סימן קעא סוף סעיף ה) שאפילו אם יצטרכו לשבור בניינים ולהפסיד, אם זה מדעת שניהם עושין כמו שירצו.

אמנם יש לדון מצד ביזוי מצוה. והנה המשנה ברורה (סימן טו סק"א) כתב שמותר לטול ציצית מטלית גדול לט"ק, שט"ג טלית קטן שוים. אבל אין להיתר ציצית מטלית של גדול וליתנם בטלית של קטן דחויבו רק מדרבנן, יעו"ש. ועל פי זה כתבו בשו"ת בית יהודה (יו"ד סימן כט) ובלבושי מרדכי (ח"ג סימן יא) ובעוד אחרונים שמותר לחתוך טלית גדול ולעשות ממנו טלית קטן. **אמנם** יש לדון בענינו, שהרי כידוע אין קדושה בתשמישי מצוה, ומותר להשליכם, אך אסור לבזות תשמישי מצוה, והנה בתוס' בדף יד ע"א (ד"ה שאם, וכן כתב בסמ"ע סימן קעג ס"א) כתבו דאע"פ שלחתך כתבי קודש לצורך עצמו, מותר, ואין זה נחשב לבזיון, מכל מקום לחתוך כתבי קודש בשביל חלוקה יש בזה בזיון ואסור. ולפי זה לכאורה אין ראייה ממה שהבאנו לעיל, שמותר לחתוך טלית גדול לעשות טלית קטן, דלצורך עצמו כאמת אין זה בזיון, אך לצורך חלוקה לכאורה זה נחשב לבזיון, וממילא זה אסור אפילו בתשמישי מצוה.

אך יתכן שאין זה בזיון גדול כל כך שנסאף אף בתשמישי מצוה, אלא רק בתשמישי קדושה. וכן משמע מדברי המשנה עצמה, שרק בכתבי הקודש אמרה המשנה שיש בזה בזיון, ולא בתשמישי מצוה. [ובעצם המעלה בטלית של אדם גדול, יעוין במש"כ בחשוקי חמד עמ"ס פסחים (דף מה ע"ב) בענין מעלת כסא ישן שישב עליו אדם גדול].

ניתן להאזין להקלטות ופסקי הלכה המתעדכנים מדי יום ממרן רבינו שליט"א, וכן שיעור יומי בהלכות שבת ועוד, בקו 'שיח יצחק', 054-376-0582, או 072-380-9348.
מדי ערש"ק יעודכן בקו האם יהיה מרן שליט"א בשבת הקרובה ברמת אלחנן

ביום ד' פרשת שלח, התקיימה שמחת נישואי נכדתו של רבינו, בת להתנו הגאון רבי דב מאיר טננבוים שליט"א, מראשי ישיבת קרית מלך, עם בן הזקונים של הגאון רבי יעקב סטפנסקי שליט"א ראש ישיבת 'תורה בתפארתה', רבינו השתתף בשמחת החתונה וסידר חופה וקידושין, כשלאחר מכן נשא רבינו דברי תורה במהלך הסעודה, כדרכו בקודש עשרות בשנים להקפיד שיהיו דברי תורה במהלך כל שמחות נישואי צאצאיו. בדבריו הביא מעשה שהיה לפני רבות בשנים, באדם שמרד במלך ונגזר דינו למוות, ומשאלתו האחרונה הייתה לשיר שירים וניגונים למלך, ואכן לאחר ניתנת הרשות החל לשורר שירים וניגונים נוראים, והצליח בכח השירה והניגון להשיפע על לבו של המלך עד שמחל לו על עונו. והתבטא רבינו: 'החתן שר שירת התורה, שירים שכמותם לא נשמעו, שרים גמרא, שרים תוספות... שירה עם כזו גישמאק, שירה שיכולה לשמח את המלך ולגרום שיסלח לנו על החטאים שלנו, אשרי המלך שבניו מקלסין אותו כך'. בדבריו התבטא ואמר: 'אני פעם אראה לחתן איהו ניגון היה שר מו"ח מרן הגר"י ש' אלישיב זצ"ל, עוד לא שמעתי כאלו ניגונים בחיי... תוך כדי לימודו, הקול שלו היה מיוחד במינו. הוא למד, וכל אחד חשב שלומד עם חברותא... אני הייתי שומע את הניגונים האלה, ולא יכולתי להישאר אדיש, נסחפתי אחריה...'. רבינו בידך שהשירה הזו לא תיפסק אלא תמשיך כל ימי חייהם, ללמוד תורה מתוך נגינה ושירה, ושמחה. לכבוד השמחה י"ל ע"י ישיבת 'תורה בתפארתה' קובץ תורני מפואר בשם 'לכל תפארת' עם דברי תורה וחבורות מבני הישיבה, כאשר בראש הקובץ נדפס מאמר הלכתי מיוחד מרבינו בעניני היקף שאינו ניכר, אותו שלח במיוחד עבור הוצאת הקובץ לרגל השמחה [ניתן לקבל את הקובץ בפניה למייל המערכת].

בשבוע שעבר נשאל רבינו, אודות לוחם שנהרג בעזה ע"י מחבל מאמס ימ"ש, וכאשר רצו בני המשפחה לכתוב על מצבתו את המילים '**השם יקום דמו**' עיכבו בעדם השלטונות. למעשה, התברר שכמה ימים לאחר שנרצח אותו לוחם, הצליחו לחסל את המחבל הרוצח, ונסתפקו האם כעת יש ענין לכתוב עדיין על אותו יהודי הי"ד, שהרי לכאורה נקם את דמו כאשר המחבל נהרג מיד לאחר מה שעשה. רבינו הכריע כי זה לא מספיק, והגיחום שלו יהיה ללא סוף, ומה שנהרג כאן אין זה עדיין נקמה, אלא הייסורים הנוראים שיש בעולם האמת, וכענין מה שמצאנו (גיטין נ, א) לגבי טיטוס שבכל יום שורפים אותו ואוספים את אפרו ובונים אותו מחדש ושוב שורפים אותו ומפזרים את אפרו וכו', יעו"ש. וממילא אפשר להמשיך לכתוב עליו הי"ד [ואמרו קמיה רבינו דיש להוכיח מאמיתית אב הרחמים.. הוא ינקום לעינינו נקמת דם עבדי השפוך, והרי כל הרוצחים הללו מתו לפני שנים רבות, והסכים רבינו]. עוד נשאל רבינו, ביהודי מחלל שבת שנכנס לכפר ערבי לקנות ירקות, והרגוהו ערבים, האם אפשר לכתוב עליו הי"ד, הרי 'מחלליה מות יומת', וגם סיכן עצמו לדעת שנכנס לכפר ערבי מסוכן. גם בשאלה זו הכריע רבינו כי ודאי אפשר לכתוב עליו הי"ד, מסוף שהרגוהו בכלל שהוא יהודי ומשמתיין לאומה היהודית, ואע"פ שהכניס עצמו לסכנה, אין מתחשבין בזה, וכתבים עליו הי"ד [ניתן להאזין להקלטה מהשו"ת עם רבינו, בקו 'שיח יצחק', שלוחה 4 ולאחר מכן 2].

פסק הלכה אקטואלי התפרסם בקו 'שיח יצחק', לאור התפשטות מחלת 'קדחת הנילוס המערבי', אשר מועברת ע"י עקיצות יתושים הדוגרים במקווי מים, והמחלה עלולה לגרום אצל אנשים מבוגרים אף למוות ה"ו. בקו הובא מה שנשאל רבינו בעבר (בחודש תמוז תשס"ג) ע"י תושב קרית גת, שבאותו הזמן נפטר אחד מתושבי המקום ממחלה זו, והסתפקו האם במקומות המועדים לכך, יהיה מותר להרוג כל יתוש בשבת כדי למנוע סכנה (ותלו הדברים בדברי השו"ע או"ח סימן שטז ס"י, יעו"ש). רבינו השיב בכת"ק בזה"ל: 'כל עוד שמשרד הבריאות לא נתן הוראה בימות החול שיש להרוג יתושים, לא שייך ליישם זאת דוקא בשבת. וגם אילו היו אומרים זאת, גם אז צ"ע. ומה קרה פעם אחת מקרה ביש בקרית גת, אין זה מצדיק חילול שבת, הגם שהוא דרבנן. ויעוין בערוך השולחן סימן שטז בהלכות צידה, שאסר להרוג ספק כלב שוטה, והניח זה בצ"ע. וכ"ש ב'יתושים', עכ"ל רבינו.

בגליון 'קול ברמה' (סימן תשפ"ד, גליון 394) הובא מה שנשאל רבינו לקראת שנת הלימודים הבאה ממחנכת בכיתה ח' בביה"ס 'בית יעקב' בעיר הדרום, כאשר בעיר יש כמה תכונים טובים של בית יעקב, ואחת המנהלות ממבקשת ממנה אינפורמציה על תלמידות בכיתתה, ומטרתה כמוהו לקבל רק את הבנות הטובות. ורבעיה היא, שבעיר אין הרבה תכונים חרדיים, וגם האחרים בודדים מאד, ויוצא שתלמידה שלא תקבל לאף אחת מהתכונים, לא יהיה לה לאן ללכת, ועלולה ח"ו ללכת לחינוך פושר. וכיון שמדובר בדיני נפשות, שאלתה בפיה האם מותר לה לשתף פעולה עם המנהלת ולתת לה את המידע אותו היא מבקשת. רבינו השיב בדרך מליצה, כי הבורר **זיבורית** מתוך **עידית** בשבת, חייב משום בורר... ואי אפשר להביא קטורת שהיא עידית מבלי החלבלבה' שהיא פסולת, ובודאי שרצון הבורא הוא שיצרופו את בנות ישראל שהם בחינת 'חלבלבה' עם הסממנים הריחניים, וח"ו להשאירם בלא מסגרת ראויה שאחריתה מי שוררנו, ועל המחנכת מוטל לעשות הכל כדי לראוה לטובתם הרוחנית.

אחורה נא חידה

דבר מאכל, שלמרות שהוא טעים ומשובח, לא מברכים עליו ברכה לעולם?
(התשובה לחידה, א"ח בשבוע הבא, החידה באדיבות ידידינו הרב ארז חזני שליט"א)

תשובה לחידה משבוע שעבר: מעשה מסויים, שלאדם בריא מותר לעשותו בשבת, ולחולה אסור?

תשובה. א. לאדם בריא מותר להישען באילן בשבת אם אינו מנידו, אבל אדם שתש כוחו אסור לו להישען (משנ"ב) סימן שלו ס"ק טג), כי הבריא אינו נסמך אלא מעט ואי"ז נחשב להשתמשות במחובר בשבת, אבל מי שתש כוחו צריך לסמוך בכל כוחו ונמצא שמשתימש במחובר. ב. לאדם בריא מותר לשתות מים בשבת בבוקר קודם תפילת שחרית, כי הובת קידוש לא תלה עליו עדיין אלא רק בזמן הסעודה, ומים מותר לשתות קודם התפילה (שו"ע או"ח סימן פט, וסימן רטט ס"א). אבל חולה שהותר לו לאכול ולשתות קודם התפילה, אסור בשתיית מים אא"כ יקדש תחילה (ביה"ש ש"ם ד"ה חובת). ג. מאכל שאינו של בריאים מותר לבריא לאכול לרעבון, אך אדם שיש לו מיוחס מסויים אסור בזה, אפילו אם אכלו לרעבון, דכיון שהוא חולה הו רפואתו, יאמרו שלרפואה אכל ולא לרעבון (משנ"ב) סימן שכה ס"ק קיט, וע"ע בסימן שח ס"ק קנג).

לקבלת העלון, פסקי הלכה, ועדכונים ממרן שליט"א,
ניתן להרשם במייל a0527642209@gmail.com ובפלאפון הנ"ל,
או בכתובת מייל 3126877@gmail.com ובפלאפון 0533126877.

לַשְׁבֹּת עֵנֶג

שנה א ❖ קרח ❖ תשפ"ד 17

קושיא נפלאה בענין האם מוצטרף לעשרה

"הַבְּדִילוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרֹגֶעַ" (טו, כא)

במשנה ברורה (סי' נה, סעי' מו) הביא מהפמ"ג, שמומר להכעיס, או מומר לע"ז, או מחלל שבת בפרהסיא אינו מצטרף למנין. ובתשובות פאר הדור להרמב"ם (סי' עא) (הובא שם בשער הציון סקמ"ד) כתב לענין הקראים, שכיון שאינם מודים בדברי חז"ל ודאי אינם מצטרפים למנין.

והנה בגמ' בברכות (כא:) איתא, "וכן אמר רב אדא בר אבהו מנין שאין היחיד אומר קדושה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל, כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה, מאי משמע דתני רבנאי אחוה דרבי חייה בר אבא אתיא תוך תוך כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל, וכתב התם הבדלו מתוך העדה הזאת מה להלן עשרה אף כאן עשרה".

ולפי"ז יש לתמוה, כיון שכל המקור שבענין עשרה הוא מהמרגלים שכפרו בעיקר (עי' ערכין טו.) א"כ איך יתכן שמומר לא מצטרף למנין עשרה. (פנינים מבי מדרשא - עיי"ש מה שכתב ליישב בזה)

צביעה "לשמה"

"וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהֵת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב" (טו, א)

עין רש"י: "והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו לו, טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה, אמר להם חייבת, התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פוטרה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה"

וראיתי להגר"ח קניבסקי בספרו למסכת ציצית שהקשה, תיפו"ל שיש לעשות ציצית תכלת, לפי דבעי מין כנף, (בפשוטו לא חלק על עצם הצורך בציצית אלא על הצורך בתכלת ותכלת הרי צריך מצד מין כנף).

ונראה פשוט, דאכתי איכא נ"מ אי צריך צביעה לשמה, דאי מדין תכלת הרי צריך צביעה לשמה, אבל אי מדין מין כנף א"צ צביעתן בתכלת לשמה ופשוט. (משאת המלך - ר' שמעון מ. דיסקין)

קושיא הגר"א וסרמן זצ"ל לאמרי אמת מגור

"וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהֵת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב" (טו, א)

הדברים שלהלן הם מתוך מו"מ שניהל רבי אלחנן וסרמן זצ"ל עם בעל האמרי אמת מגור, וכפי שרשם בעל האמרי אמת במכתב לחתנו הרי"מ לוי. (מהלך הדברים כולו מובא בספר אור אלחנן ח"א רנו רט ועיי"ש בהערות).

בירושלמי (סנהדרין פרק חלק, ה"יא) "באותו שעה אמר קרח, אין תורה מן השמים ולא משה נביא, ולא אהרן כהן גדול.

הנה כתב הרד"ק (ויהוהקל ית, ה) "ברית כרותה לזרע אברהם יצחק ויעקב, שלא ישבותו מהיות גוי לפני הקל יתעלה. ואשר יצאו מכלל אמונתינו, לא היו מזרעם באמת, אלא מן האספסוף הגרים שנתגייירו וכו'". וכענין זה כתב הרמב"ם (אגרת תימן), וכה הבטיחנו הבורא יתברך, כאדם הנכנס ערב לחברו, ודי לנו בערבותו, והודיענו שכל מי שעמד על הר סיני שהן מאמינים בנבואות משה רבינו בכל מה שבא על ידו הם ובניהם ובני בניהם עד עולם, שכן אמר הקב"ה יתברך (שמות יט, ט), הנה אנכי בא אלך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם, לפיכך יש לדעת שכל מי שנטה מדרך הדת הנתונה במעמד ההוא, שאינו מזרע האנשים ההם. וכן אמרו רבותינו ז"ל על כל המסתפק בנבואה, לא עמדו אבותיו על הר סיני המקום יצילנו ויצילכם מן הספק, וירחיק ממנו ומכם המחשבות המביאות לידי ספק וליד מכשול וכו'. לפי זה הקשה רבי אלחנן בפני האמרי אמת מגור, איך קורח שנתייחס, כפר בנבואת משה?

והשיבו בעל האמרי אמת: קורח גם הוא האמין במשה אחרת לא היה אומר (טו, א) כל העדה כולם קדושים. ובכלל לא היה אז מציאות לכפור במשה, הרי בעת שהסיר את המסוה גם קורח לא היה יכול להביט בפניו. אלא שקורח ידע את רבונו והתכוון למרוד בו. (קובץ פרשיות)

"נסו" ומשום כך נצלו

"וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיבֵתֵיהֶם נָסוּ לְקִלְמָס כִּי אָמְרוּ פֶן תִּבְלַעְנוּ הָאָרֶץ" (ט"ז, ל"ד)

בפשוטו "נסו", כי נבעתו מפחד הקול שהיה בשעת הבליעה. ויש לומר עוד דהנה כתוב שה' אמר למשה 'העלו מסביב למשכן קורח דתן ואבירם וגו' סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים וגו' פן תספו בכל חטאתם'.

ומבואר דהצלתם מן הבליעה תלויה היא במה שסרו ונסתלקו מעל אהלי האנשים הרשעים. והנה לא נתפרש מהו השיעור שצריכים להסתלק מהם, ויש לומר דלכן "נסו", כדי שבודאי יהיו בכלל מסתלקים מאהליהם. (שיעור חומש - רבי חיים פינשטיין)

אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵי-דָ

מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל

לפני למעלה מעשרים שנה היתה תקופה בה התרבו רח"ל מחלוקת, הן במוסדות, והן בין אדם לחברו. ענין זה היה בנפשו של רבן של ישראל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זצוק"ל אשר כידוע כל חייו עורר ופעל למען השלום. ואחר ששמע על כמה מקרים נטל קולמוסו בידו ובמשך כמה ימים הכין מכתב זה וברר מילה אחר מילה, וכתב ומחק ותיקן, עד שיצא מתח"י מילים כואבות ונוקבות אלו, וביקש לפרסמו לעורר הציבור. וזה לשונו:

בס"ד

בדברים האלה באתי להביע צערי על מצב אחינו בענין בין אדם לרעהו כי רבתה מחלוקת לא רק בין אנשים פרטיים, אלא בהרבה מוסדות התורה וחסד, וגודל עון זה מבואר בחז"ל, והעונש ג"כ מבואר שהוא חמור מאד, בין בעוה"ז ובין בעוה"ב, ואין צורך להאריך בזה.

והנה כל א' חושב שלו מגיע והוא צודק, ואינו יכול בשום אופן להקלט במוחו המחשבה שהוא אינו צודק, וא"כ השני רשע ומותר לעשות הכל ואפילו להלשין או לילך לא לדייני ישראל, שדנין כפי דיני התורה, כיון שלהם אין הכח להכריח את זה שכנגדו. ולדאבונו ראינו בזמן האחרון שנתרבו כ"כ הרבה אלמנות ויתומים, ומי יודע אם זה לא בעון מחלוקת, ואע"פ שזה שנענש יתכן שלא היה מעורב במחלוקת מ"מ הא ידוע שכל ישראל ערבים זה בזה. וכ"ש שלפעמים הוא שומע ונהנה או מקבל הדברים.

והנה ידוע שהקב"ה מצטער על אשר א' עושה רע להשני ובפרט אם זה גורם להרבה אנשים מעורבים בזה, אין לשער כמה גורמים צער להשי"ת, ומעורר קטרוג רחמנא לילצן ומדת הדין תובעת השי"ת ירחם. אמנם מי אני שאבוא בתוכחה לאנשים, אבל היות שכמעט יום יום באים אלי בעניני מחלוקת בין אדם לחבירו בין מוסד לחבירו, ובמוסד גופא בין אנשי הצוות עם המנהל, וזה מאד משפיע לרע על כל העולם הלא ידוע ממאמר חז"ל קידושין מי שלעולם יחשוב שיש בעולם חצי מצות וחצי עבירות, ובמצוה א' יכריע לכף זכות וחלילה בעבירה א' גורם שיכריע העולם לכף חובה ר"ל. מלבד זה כל דבר שאדם עושה בין דבר טוב בין להיפך הכל משפיע שגם אחרים יעשו כך, ומחלוקת גורם מחלוקת ומלשינות גורם מלשינות, ועד איפה נגיע ח"ו, וכמדומני העצה היחידה שכ"א יחשוב בלבו לוותר כי אם נגיד לבן אדם שאינו צודק הא לא ישמע כי הוא משוכנע שהוא צודק מאה אחוז. רק אפשר לומר תוותר אף אם הנך צודק, שכדאי מאד למנוע ריב ומחלוקת.

וכל א' יחוס על נפשו ונפש בני משפחתו ונפשות כלל ישראל, אינני מדבר כבר מענין צער השכינה כביכול, כשאין שלום בין ישראל אשר זה עוד גרוע יותר מהכל.

אמנם יש חולה גרועה אשר אנשים משלים ומרמים עצמם שעושים לשם שמם ואינו יכול לוותר כלום ולאדם כזה אין שום עצה רק שיעמיק ללמוד את עצמו עד שיבין האמת וישוב אל ה' וירחמיהו. ועל כולנו להרבות בעשיית שלום ולבקש בתחנונים לחוס על כבוד שמים ועל כלל ישראל שלא יענשו ממורמים, ונזכה לברכה כמאמרם ז"ל ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, ובזכות השלום יסיר ה' חרון אף עד יערה השי"ת רוח ממרום ונזכה להגאל גאולת עולמים א.ס.

כ"ד מר חשון תש"ס בני ברק יצ"ו
אהרן יהודה ליב שטינמן

עניינא ד'יומא'

הרהורי גיוס קשים מגיוס

הימים הקשים של גזירת הגיוס בימי לפיד, כאשר הכל חרדו מהגיוס, היו מעלים בדמיון מה יהיה ואיך יהיה, האם יקחו את הבחורים באמצע הלימוד או באמצע הלילה.

במוצאי"ק כשהיינו ברמת השרון, מספר נכדו של מרן הגאון רבי יעקב אדלשטיין (ונבו של הגאון רבי חיים אדלשטיין) נגשנו אני ואחי בחורי הישיבה, לסבא קדישא להיפרד ולקבל ברכה כמידי שבוע לפני שיוצאים.

ואז ביקשנו בהתרגשות ברכה נוספת "כעת, אנחנו זקוקים לברכה, שלא יפריעו לנו ללמוד תורה". והיה ברור במה דברים אמורים.

אמר לנו סבא זצוק"ל נחרצות: החזון איש אמר "הרהורי גיוס קשים מגיוס"

(אתם צריכים לחשוב בלימוד ליהנות מהלימוד, ועוד, ולא לחשוב מה יהיה ומה יקרה לנו)

הוסיף ואמר לי שוב: **אתה יכול לפרסם בישיבה, שכך אמר החזון איש – הרהורי גיוס קשים מגיוס.**

בברכה א. חפץ

'משה אמת ותורתו אמת' - סח הגאון רבי חיים פינשטיין: (שיעור חובש) אמר"ר הגאון זצ"ל, סיפר עובדא שרבי וולף מסטריקוב זצ"ל (בנו של הגאון רבי אברהם ששכנוב זצ"ל) היה נוסע אל הרבי מקוצק, בכל פעם היה הרבי מקוצק מבקש מרבי וולף שיאמר לו איזה דבר מאביו הגאון. פעם אחת כשביקש הרבי ממנו שיאמר איזה דבר מאביו, אמר לו שאין עמו שום איזה דבר מיוחד לומר ממנו, הרבי מקוצק לא הניח לו וחזר וביקש תאמר איזה דבר מאביו, לאחר ג' פעמים שביקש ממנו, אמר רבי וולף שנוצר מעשה שפעם אחת ביקש ממנו אביו שימוג לו כוש תה מהמיחם, כהשגיש לפני אביו את הכוס אמר לאביו אבא זיה רותח, ויען אביו ויאמר לו איך תאמר שזה רותח וחז"ל אמרו כי כלי שני אינו מבשל. אמר הרבי מקוצק לרבי וולף: מרגלית זו בידך ורצית למנוע ממני ולא לספר לי. מזה יש לנו ללמוד שאפילו להתבטא בדברים בעלמא, אין להשתמש בביטוי שאינו מתאים להלכות התורה, ולא לומר שהוא רותח אם חז"ל קבעו שאינו מבשל.

דין "עיר הנדחת" על רכושם של קורח ועדתו

"ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש" (סו, לב)

כתב הגר"מ אזרחי בברכת מרדכי:

מרן הגר"מ"ש (שפירא) זצוקללה"ה עמד על כך, שלענין בתים נאמר "בתיכם", ולענין הרכוש, לא נאמר אלא "הרכוש". וצ"ע. ואמר על זה הגר"מ"ש זצוק"ל, שמדויק הדבר, שכן דינם היה כדין עיר הנדחת, ולכן גם טפס ונשיהם נבלעו עמם, כמו בדין עיר הנדחת.

והנה בני קורח לא מתו, משום שעשו תשובה. ולכן, גם אם רכושם אף הוא עבד, כדין רכוש צדיקים שבתוך עיר הנדחת. אבל כשתארו כל מה שאירע עם אלו שבלעה הארץ, דייקו לומר שעמם אבדי נשיהם וטפס ובתיהם, אבל דייקו, כמו כן, שלא לכתוב "רכושם", כי מזה היה משמע, שרק רכושם של הבלועים אבד, והלא גם רכוש בעלי התשובה, אף הוא אבד, כדין "נכסי צדיקים שבתוכה". לכן כתב "את כל הרכוש", להדגיש שגם רכושם של בעלי התשובה אבד, לא רק "רכושם". וזהו "הרכוש ודו"ק.

גאון הדורות רבי שלמה קלוגר זצוק"ל - ל' סיון תרכ"ט

הכנסת של המלבי"ם, אולם ארבעה מתוכם נטל עמה והם נשארו בידה. אחר שנאספו כתבי היד כפי שהשיגה ידם, המלאכה החלה בהענקות כתבי היד שהיו במצב מתקדם ובהאדרת הספרים תורה מפארה בכלי מפואר, בעבודה מואצת ובמשך עשרות שנים הצליח המכון להו"ל מאה ספרים!!! מתורתו. כתבי רבינו כאמור מקיפים את כל חלקי התורה בהלכה באגדה ובדרוש, מספר תשובותיו בספריו השונים קרוב לעשרת אלפים!!! ע"י יותר מאלף שואלים.

עשות ספרים הרבה:

את השקעתו הרבה בימי חייו בהוצאות הספרים הסביר רבינו בהקדמתו לאחד מספריו: "טרם אתחיל לדבר דבר בחיבורי אשר חנני ד' בשכלי הדל, באתי תחילה לעשות סגנון לדברינו, אשר אני מתאמץ בימי עניי ומרודי להדפיס משהו, וידיעתי כי בעיני רבים מבני עמנו הוא לשחוק והיתול, לזה באתי לפרש שיחתי, כי לא מחשבותם מחשבותינו. למשה רבנו נמסרה התורה כולה וילמדה את בני ישראל, אך תיכף אחר הסתלקות משה רבנו נשכחו ג' מאות הלכות, ומאז והלאה התחיל השכחה להתגבר מעט עד שבימות הגלות נשכחת בעוונותינו כל תורה שבעל פה. אך בעבודותינו לא עזבנו ד' ויט עלינו חסד בכל דור ודור, אשר התחילו להחזיר התורה ליושנה מעט מעט איש איש בשכלו אשר חנן ד' אותנו לכך. כמו שתלוי ביאת משיח צדקנו בכליון כל נשמה בגוף בעולם הזה, כן תלוי ביאת משיחנו בגמר כל התורה שיהיה בעולם, ובצאת כל ספר וספר הוא התקרבות הגאולה, וזה דברי שלמה המלך בקהלת' עשות ספרים הרבה' מזהיר לעשות ספרים הרבה עד שיתרבה הרבה כדי לקרב הקץ. מודה אני לפניך ד' ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, ואזכה להיות על כל פנים משהו מכל חיבורינו מצטרף לחשבון כל הספרים הקדושים והנוראים ולהיות במשהו מכל חיבורינו קצת התקרבות הגאולה".

זה האיש היה משרת ועבד לרבים:

למרות גדלותו הרבה לא גבה לבו ובצוואתו אנו מוצאים שכתב: "יקברוני אצל אדם עני, ויהיה אפילו עני שבעניים, רק יהיה מוחזק בכשרות. ואה יקברוני אצל עשיר אפילו כשר, וכן לא יקברו אחרי על ידי עשיר ולו יהא מוחזק ככשר". כן ציווה למשפחתו: "בהספדים לא יזכירו עלי שום שבח ולא תואר כשר, רק יאמרו, זה האיש היה משרת ועבד לרבים כמה שנים וראוי לבקש עליו רחמים לכפר על עונותיו ולהולילו לחיי עולם הבא. בהמשך דבריו הוסיף: "על המצבה לא ירשמו שום שבחים כי אם זאת, "הרב מרה שלמה מורה הוראה בק"ק בראדי", מורה הוראה' דייקא ולא יכתבו מורה צדק, כי ד' יודע אם הוריתי צדק או לאו, בלתי זאת לא יכתבו שום מעלה, כי מה בצע בשיר המעלות".

מרן החזו"א בהתבטאות מפליגה:

ומשמאי קא זכו ליה למעלה ממאה וחמשים שנה אחר פטירתו ושפתיו דובבות בקבר. ובנותן טעם להביא את התבטאותו הנדירה של מרן החזו"א היה זה כאשר רבי שלמה שמשון קרליץ שאל את דודו החזו"א, אודות איזה ראה שכותב הגר"ש קלוגר שלכאורה אין זו ראייה ממש. לפני המובאות שהראה לו השיבו מרן החזו"א: "הגר"ש קלוגר היה עצם התורה, וכאשר הוא פסק הלכה הרי זוהי ההלכה הפסוקה, והראיה שהביא זהו רק לסניף בעלמא, ואין נפקא מינה אם זוהי ראייה איתנה או לא.

מגדולי התורה בגילציה לפני קרוב למאתים שנה היה גאון ישראל רבינו הגאון המפורסם רבי שלמה קלוגר זצוק"ל. ידוע שהיה כמעין המתגבר, גדול המחברים בכל הדורות, אשר תח"י הוציא ספרים בכל מקצועות התורה ותשובות אלפים. והכין לדפוס קרוב למאה חמישים ספרים!

ותרב חכמת שלמה:

יבולו התורני הבלתי נתפס שהניח אחריו גאון הדורות רבי שלמה קלוגר זצוק"ל ידוע ומפורסם לכל. דוגמא לדבר מצאנו מה שכותב בהקדמה לאחד מספריו (שו"ת ובחתי כהיים סי' כט) "תהילות לה', יש לי ערך מאה וחמש עשרה תבורים, על תני"ך ועל כל השי"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, ושו"ת אין מספר". ומשפט זה הוא כתב עשרים וחמש שנה לפני פטירתו, ומאז נוספו עוד חיבורים רבים. אך זאת יש לדעת כי בחיי חיותו רוב ככל דברי תורתו, מאות כתבי היד חיבורים לעשרות, וקרוב לעשרת אלפים תשובות בכל מקצועות התורה, לא שזפתם עין הדפוס, ודורו לא זכה לחזות בפלא העצום האין ילוד אשה כמעין המתגבר בדברי תורתו, דבר אשר לא נשמע וטרם נראה כמוהו עד אשר הכריזו עליו כ"גדול מחברי הדורות". להלן נביא את נס ההצלה המופלא אשר משמים הניחו לדור אחרון לזכות להפצת דברי תורתו. (מלוקט מתוך: 'המבשר תורני' ו'מוסף שבת קודש')

נס ההצלה הפלאי:

לפני למעלה משלושים שנה פקד הרה"ח ר' אברהם שבתאי ליפשיטץ שליט"א, את ג'נוך כתבי היד' בבית הספרים הלאומי בירושלים. מטרתו היתה לתור אחר כת"י מאבותיו שלא ראו את עין הדפוס ולגאלם לדפוס. במהלך חיפושו נתקלו עיניו בערמה גדולה נטושה בקרן זוית של גווילים שיד הזמן אוכלת בהם, כאשר בירר מהי הערמה הזאת ולשל מי הכתבים נענה: כי הם מתוך מאגר ענק של כתבי רבי שלמה קלוגר שניצלו מן התופת של חורבן יהדות אירופה בדרך ניסית. (כאשר ממש בערב השואה נשלח מאגר אדיר זה מעיר הבירה וינה אל בית הספרים הירושלמי, ע"י מרת ריזל אלמנת נכדו ר' שלמה קלוגר אשר ירש את כל כתבי סבו). וזהו סיים הספרן האוסף הגדול ביותר של כתבי יד שיש ממחבר אחד!.

ר' אברהם הני"ל הזדעזע, כל כתבי האי גאון וצדיק אוצרות תורתו פרי עמלו, נשאר עמום בכת"י מתפוררים. הוא ראה בכך ענין שמימי שבדיוק נתקל בכתבים אלו, ולאחר קיבל ע"ע את המלאכה הגדולה לדובב שפתי ישנים וממחשבה למעשה הקים את "מכון חכמת שלמה" אשר פועל להו"ל את כתבי תורתו.

מאה ספרים חדשים:

לאחר שנלקחו כל כתבי היד הני"ל מהספריה, הוסיף לחקור ולדרוש אחר שרידים מתורת המהרש"ק זעיר מפה וזעיר משם, ולפי שידוע שקיימים כתבים נוספים שהתפוררו בעולם בשנות המלחמה. בסיס למלאכה זו היתה רשימה שהדפיס נכדו של רבי שלמה קלוגר בה מצוינים מאה ארבעים וארבעה חיבורים שחיבר סביו. המכון הצליח להניח ידו ולהגיע למאה ושלושים חיבורים מתוך רשימה זו, ובנוסף גילה במקומות שונים עוד עשרים ושמונה חיבורים שנמצאו. גם כת"י אלו ניצלו בדרך פלאית ובס"ז מרובה, לדוגמא ארבעה כרכים של כת"י שרוד בתוך מחנות העבודה בשנות הזעם, כאשר נינת המהרש"ק בעת מנוסתה לקחה עמה ארבעים כת"י שהיו במשפחתה אך מחמת המציק השאירה את רובם בבית